15 Yaşındayız

ANDANTE

Türkiye'ni... irü Dergisi

Oda müziğindeki gelişmenin ardında ne yatıyor?

Müzikte Napoli Okulu

Notaların ardında saklı Mozart

Viktorya ve Albert Müzesi'nde çok konuşulan bir opera sergisi

Müzikte Alla Turca kavramı üzerine

Plakların muhteşem dönüşü

Yükselen bir bariton: Umut Kosman

Bağlama ustası Mucip Arcıman'ın 27 yıl sonra ortaya çıkan röportajı

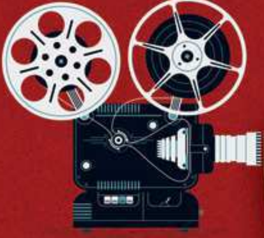
Yeldeğirmeni'ne klasik müzik festivali geliyor!

Wassily Kandinsky ve renkler korosu

Türk Opera ve Balesi'nin Geleceği için Müthiş Bir Fırsat

Murat Karahan

ISSN 1303-7749
9 771303 774011
MART 2018
Yıl 15 - Sayı 137
Fiyatı 12 TL

YEŞİLÇAM

ESKİMEYEN FİLMLER

YENİDEN BEYAZPERDEDE

YEŞİLÇAM FİLM GÜNLERİ PROGRAMI

Cuma Gösterim Saatleri: 19:00-21:00

Cumartesi- Pazar Gösterim Saatleri: 16:30-19:00

14 Mart Çarşamba: GALA Konser (19:00)

*

9 Mart Cuma: NEŞELİ GÜNLER • TOSUNPAŞA
10 Mart Cumartesi: BİZİM AİLE • MAVİ BONCUK
11 Mart Pazar: SEV KARDEŞİM• AİLE ŞEREFİ

*

16 Mart Cuma : HABABAM SINIFI • HABABAM SINIFI TATİLDE
17 Mart Cumartesi: HABABAM SINIFI UYANIYOR • HABABAM SINIFI SINIFTA KALDI
18 Mart Pazar : SÜT KARDEŞLER • KALBİMİN EFENDİSİ

*

23 Mart Cuma : TATLI DİLLİM • ÖYLE OLSUN
24 Mart Cumartesi: YALANCI YARİM • GÜLEN GÖZLER
25 Mart Pazar : ARABESK • GÖZLERİ ÖMRE BEDEL (SB)

*

30 Mart Cuma : OH OLSUN • MİLYARDER
31 Mart Cumartesi: SENEDE BİR GÜN • NE OLACAK ŞİMDİ
1 Nisan Pazar: TAÇSIZ KRAL (SB) • CANIM KARDEŞİM

HER
Cuma, Cumartesi, Pazar

Gösterimler öğretmen, öğrenci, polis, asker, engelli, 16 yaş altı, 65 yaş üstü vatandaşlara ücretsizdir.

Atlas Sineması
İstiklal Caddesi Atlas Pasajı / Beyoğlu
Bilgi için: +90 (0212) 252 85 76

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Sayı 137

İÇİNDEKİLER

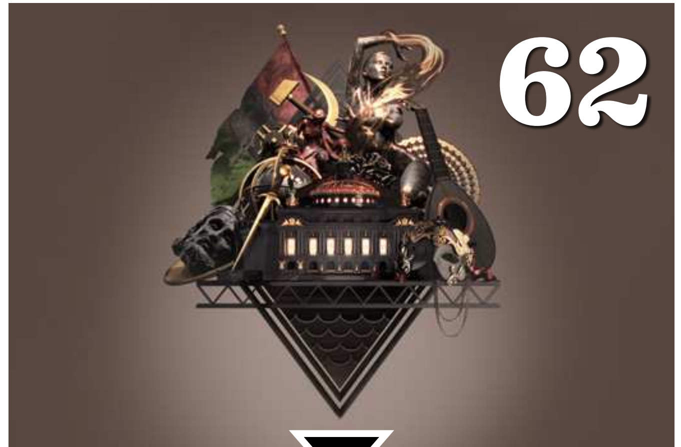
Mart 2018

Kapak Konusu: *Devlet Opera ve Balesi'nin çiçeği burnunda müdürü, uluslararası üne sahip opera sanatçımız tenor Murat Karahan geçtiğimiz sayıda yönetici şapkasıyla Andante'nin sayfalarına konuk olmuştu, bu sayıda ise yapmakta olduğu küresel ölçekteki kariyeriyle kapak dosyamızı oluşturuyor. Serhan Bali İncir Çekirdeği köşesinde yakın dostunu kendi sözleriyle anlatırken Ayşe Öktem, Napolili opera tutkunu hayranı ve hocaları Karahan'ı değişik yönleriyle okurlarımıza anlatıyorlar.*

Gençler okullardan mezun oluyor, kendilerine yer bulmaya çalışıyor ve uzun mücadelelerin ardından sahnelerde karşımıza çıkıyorlar. Bu isimlerden biri de bariton Umut Kosman. Sanatçıyla ***Ayşe Öktem*** *sohbet etti.*

Londra'da bulunan Viktorya ve Albert Müzesi ***Tutku, Kuvvet ve Politika*** *adlı bir opera sergisine ev sahipliği yaptı. Son yılların bu en çok konuşulan sergilerinden birinde opera sanatının 400 yıllık tarihi gözler önüne serildi.* ***Emre Aracı*** *yazdı.*

ANDANTE
Türkiye'nin Müzik Kültürü Dergisi

Sahibi
Bali Müşavirlik Mümessillik Yayıncılık Tic. Ltd. Şti. adına Yasemin Çetin

Genel Yayın Yönetmeni
Serhan Bali
serhanbali@andante.com.tr

Genel Koordinatör
Pınar Ünal

Genel Yayın Yönetmeni Yrd. ve Yazı İşleri Müdürü (Sorumlu)
Melike Bali
melike.bali@andante.com.tr

İdari Direktör
Ahu Ünalp
ahu.unalp@andante.com.tr

Yayın Kurulu
Serhan Bali, Ahu Ünalp, Feyzi Erçin, Onur Aydın

Görsel Sanat Yönetmeni ve Kapak Tasarımı
Faruk Özcan
faruk.ozcan@andante.com.tr

Abonelik ve Eski Sayılar
abone@andante.com.tr

Dağıtım
Dünya Süper Veb Ofset A.Ş.
Tel: (0212) 440 24 24

Renk Ayrımı-Baskı-Cilt
Şan Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti. Hamidiye Mh. Anadolu Cd. No: 50 Kağıthane İstanbul
Tel: (0212) 289 24 24

Baskı Tarihi
Mart 2018

Andante Yönetim Merkezi
Akçaağaç Sokak No:1/1 Acıbadem-Üsküdar 34660 İstanbul
Tel: (0216) 325 27 13
(0216) 545 03 86
Faks: (0216) 326 39 20

Ankara Temsilcisi:
Onur Aydın Tel: (0533) 733 17 15

Yayın Türü
Aylık Yaygın Süreli Yayın

Opera sahnesinden müdür koltuğuna

Murat Karahan

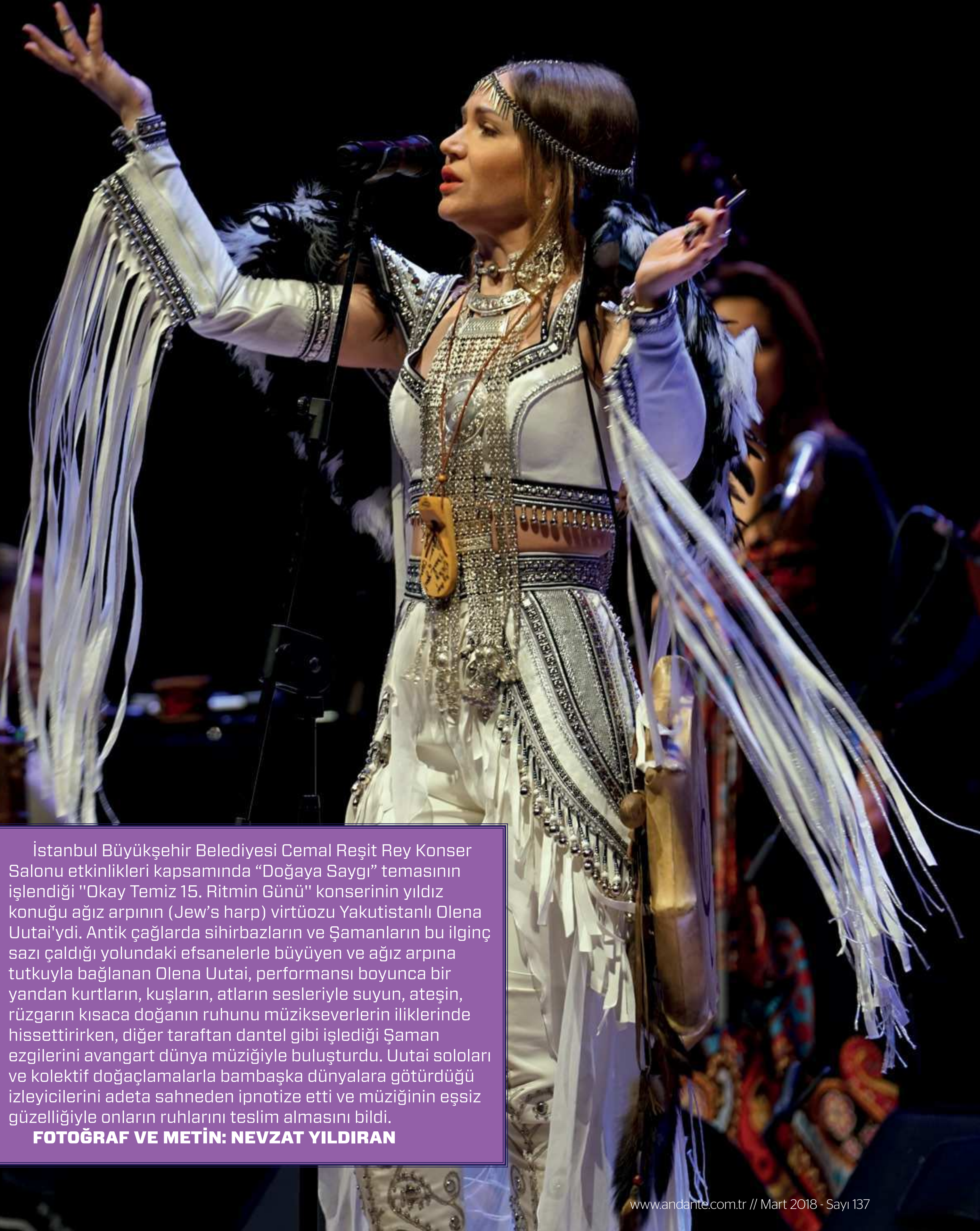
Devlet Opera ve Balesi'nin çiçeği burnunda genel müdürü, uluslararası üne sahip opera sanatçımız tenor Murat Karahan'ı opera sahnesinde ilk kez izlediğimde tarih 2014 yılı Eylül ayı başını gösteriyordu. O günlerde Letonya'nın başkenti Riga'da bulunduğum sırada, şehrin kalbinde tüm haşmetiyle yükselen Opera Binası'nda sahnelenen La Traviata operasında Alfredo rolünde söylüyordu. Daha o gezim sırasında Murat'ın sanatına nasıl da aşkla bağlandığını, insanlarla ne kadar rahat iletişim kurabildiğini gözlemlemiştim. Konservatuvarlı olmama ramak kaldığı bir dönemdi o; sahip olduğum şan materyalini onca yıl bekledikten sonra artık açığa çıkartmam gerektiğini düşünüyor, içimde bilinçli şarkı söylemeye dair karşı konulamaz bir istek duyuyordum. Murat'la Riga'da çok keyifli bir iki gün geçirmiştik. Onu Riga Operası sahnesinde Alfredo rolünde hararetle alkışladım, Letonların 'Murats Karahans' diye çağırdıkları sanatçımıza nasıl da büyük bir sevgi-saygı beslediklerine bizzat şahit oldum. O gezide içimdeki şarkı söyleme arzusuna Murat da tanık olmuş, hatta çok iyi tanıdığı Riga'yı bana gezdirdiği sırada 'doğru yöntemle ses çıkarma teknikleri' konusunda bana ayaküstü ilk dersleri bile vermişti! 2014 yılı sonunda düzenlediğimiz Donizetti Klasik Müzik Ödülleri'nde oybirliğiyle 'Yılın Erkek Opera Sanatçısı' seçildi ve ödülünü Pera Palas Oteli'nde düzenlenen törende aldı. Murat'ı sonradan başka sahnelerde ve rollerde de izlemek istedim ama ne yazık ki kısmet olmadı. Ama o her geçen gün sanatını geliştirme ve kariyerini büyütme yoluna gitti. Riga'da başlayan uluslararası kariyeri onu önce Bolşoy'a, ardından da Verona, Viyana, Münih gibi Avrupa'nın önemli sahnelerine taşıdı. Normal şartlarda Murat'a çoktan New York Metropolitan'ın da kapılarının açılması gerekirdi ama tanıdığım kadarıyla o, hiçbir şeyi zorlama yoluna gitmeden, her şeyin doğal yollardan olması gerektiği inancını benimsemiş, azimli ama ihtirasına yenik düşmemiş bir sanatçı. Birkaç ay önce ise, kendisine teklif edilen DOB Genel Müdürlüğü görevini kabul ederek onu tanıyan herkesi şaşırttı. Hızlı bir ivmeyle seyreden uluslararası kariyerini lüzumsuz yere yavaşlatacağını düşünerek korktuk önce ama DOB Genel Müdürü Murat Karahan ilk aylardaki yoğun ve özverili çalışmasıyla bu görevi aslında çok istediğini ve çok da iyi şeyler yapmaya namzet olduğunu bizlere gösterdi (Yazarımız Şefik Kahramankaptan geçen sayımızdaki yazısında Karahan'ın genel müdürlüğünü mercek altına aldı). Karahan'ın bu önemli göreve getirilmesinde, kuruculuğunu üstlendiği Limak Filarmoni Orkestrası'yla birlikte Türkiye çapında verdiği, güzel bir 'Doğu-Batı sentezi' örneği diyebileceğimiz 'Zeki Müren Konserleri' de önemli rol oynamış olmalı (Karahan'ın Klasik Türk Müziği'ni, gazellerimizi her fırsatta severek yorumladığı zaten biliniyordu). Sanatçımızın, Limak Holding gibi, patronlarının bugüne kadar daha çok görsel sanatlarla ilgilendiğini bildiğimiz Türkiye'nin bir büyük holdingini çoksesli müzikle de tanıştırması ve ona bu uğurda büyük bir yatırım yaptırması da, sanatımızın geleceği ve geniş kitlelere sevdirilmesi açısından çok önemli. Evet, Murat Karahan'ın DOB Genel Müdürlüğü görevine getirilmesi opera-balemiz için müthiş bir fırsat. Umalım ki bu fırsat doğru biçimde kullanılsın ve hem ülkemiz hem de sanatımız bu işten kazançlı çıksın...

Murat Karahan'la birlikte, Riga Operası'nda sahneye çıktığı La Traviata temsilinin ardından.

Serhan Bali

serhanbali@andante.com.tr

WATCH
LISTEN
PLAY
DENON
DENON

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Cemal Reşit Rey Konser Salonu etkinlikleri kapsamında "Doğaya Saygı" temasının işlendiği "Okay Temiz 15. Ritmin Günü" konserinin yıldız konuğu ağız arpının (Jew's harp) virtüozu Yakutistanlı Olena Uutai'ydi. Antik çağlarda sihirbazların ve Şamanların bu ilginç sazı çaldığı yolundaki efsanelerle büyüyen ve ağız arpına tutkuyla bağlanan Olena Uutai, performansı boyunca bir yandan kurtların, kuşların, atların sesleriyle suyun, ateşin, rüzgarın kısaca doğanın ruhunu müzikseverlerin iliklerinde hissettirirken, diğer taraftan dantel gibi işlediği Şaman ezgilerini avangart dünya müziğiyle buluşturdu. Uutai soloları ve kolektif doğaçlamalarla bambaşka dünyalara götürdüğü izleyicilerini adeta sahneden ipnotize etti ve müziğinin eşsiz güzelliğiyle onların ruhlarını teslim almasını bildi.

FOTOĞRAF VE METİN: NEVZAT YILDIRAN

Kartal Belediyesi'nden müthiş eğitim fırsatı
Sanat Akademisi

Kartal Belediyesi Sanat Akademisi, çocukların ve gençlerin sanat, bilim ve spor gibi alanlarda aktif olarak yer almalarını ve yeteneklerini geliştirmelerini desteklemeyi amaçlayan Kartal Belediye Başkanı Dr. Altınok Öz'ün desteği ve piyanist Prof. Cana Gürmen'in girişimleriyle 2017 yılının Ekim ayında açıldı. 28 Ekim'de yapılan yetenek sınavı yoluyla, Kartal'da ikamet eden 632 aday arasından yapılan seçmelerle belirlenen 218 öğrenciye eğitim vermeye başlayan Akademide 6-15 yaş aralığındaki küçük müzisyen adayları; piyano, keman, perküsyon, çello, flüt ve müzik teorisi konularında kapsamlı bir eğitim alma fırsatına sahip oldular.

İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Piyano Ana Sanat Dalı Başkanı Prof. Cana Gürmen ve usta kemancı, akademisyen ve besteci Prof. Cihat Aşkın'ın danışmanlığında hayata geçirilen projeye ilişkin görüşlerine başvurduğumuz Gürmen, Akademi'ye yönelik düşüncelerini şu sözlerle anlattı: *"Yıllardır gerek eğitmen gerekse konser piyanisti olarak sürdürdüğüm sanat yaşamımda, en büyük amacım klasik müziğin yaygınlaşmasına hizmet etmekti. Sevgili dostum, Kartal Belediye Başkanı Dr. Altınok Öz'ün büyük desteğiyle Sanat Akademisi'nin eğitime başlaması, bu rüyamın gerçekleşmesine neden oldu. Bu vesileyle yüzlerce çocuğun ve ailelerinin klasik müzikle tanışmaları ve belki de gelecekte birer sanat elçisi olarak ülkemizi temsil edebilecek olmaları beni çok heyecanlandırıyor. Böyle bir oluşumun kurucuları arasında olmaktan onur duyuyorum."*

Pera Ensemble'dan *Alla Turca*

35 kişiden oluşan Pera Ensemble, Barok müzik ve Türk Musikisi uzmanları ve solistleriyle Mehmet Yeşilçay yönetiminde 27 Mart akşamı Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda sahneye çıkacak. Monteverdi, Cesti, Sartorio, Scarlatti, Handel ve Telemann gibi bestecilerin yanında, Ali Ufki ve Ebu Bekir Ağa'nın ölümsüz eserlerinin icra edileceği konserin solistleri ise Francesca Lombardi Mazzulli (soprano), Filippo Mineccia (kontrtenor) ve İbrahim Suat Erbay. Avrupa'da Alla turca olarak bilinen Türk modasının en popüler yansımaları ağırlıklı olarak sanatta ve müzikte yaşanmıştır. Bu konuda akla ilk gelen örnek Mozart'ın *Türk Marşı*'dır. Öte yandan Batı müziği bestecileri tarafından Türk müziği motifleri içeren (opera, arya ve oda müziği) 500'ü aşkın eser bestelendiği söylenebilir. *Saraydan Kız Kaçırma* operası bu türden eserlerin belki de en popüleridir. Handel'in *Bayezit* operası, Sammartini'nin *Mehmet* operası (Fatih Sultan Mehmet için bestelenmiştir) ve Hasse'nin *Solimano* (Süleyman) operası bunlardan sadece birkaçıdır.

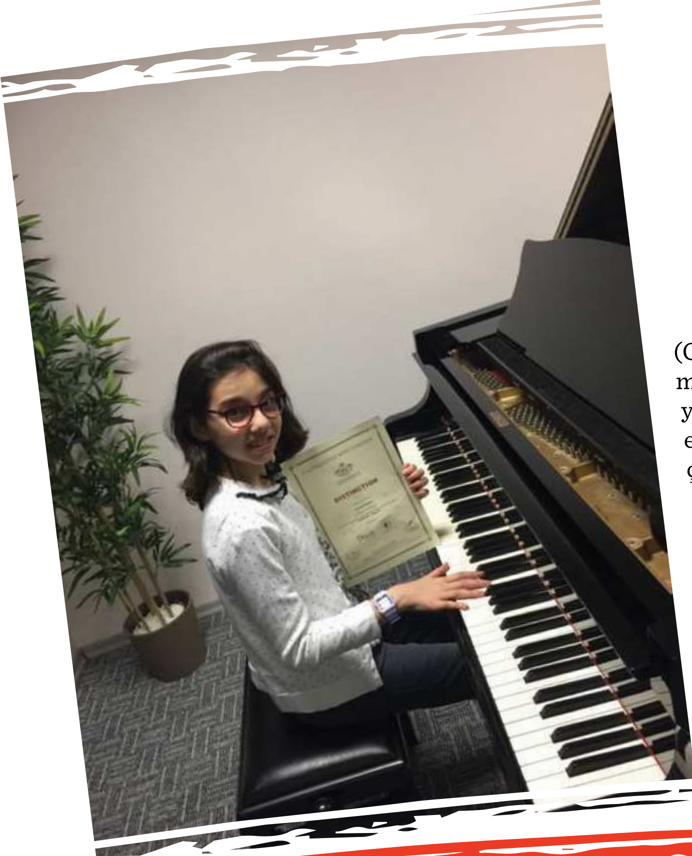
Pera Ensemble, Osmanlı musikisinin seslerini ve enstrümantal virtüozitesini sunarken, bunları Avrupa'nın hem tarihi hem de çağdaş müziğiyle birleştiriyor. Orkestra, Mehmet Yeşilçay'ın müzik yönetimi altında eski eserlerin şimdiye dek keşfedilmemiş veya yeniden düzenlenmiş versiyonlarının sahnelenmesi üzerinde yoğunlaşıyor.

Mehmet Yeşilçay bu alanda sivrilen değerli bir araştırmacı olarak, 15. yüzyıldan beri haksız yere unutulduğunu düşündüğü sanat eserlerini gün ışığına çıkartarak bunları geniş bir kamuoyuna tekrar tanıtmak için yoğun çaba sarf ediyor. Orkestranın bu çalışmalarının merkezinde klasik Avrupa müziği ve Osmanlı-Türk musikisi alanında etkileşim oluşturmak düşüncesi yatıyor. Ortak noktalar ve farklılıkların gösterilmesi ve aynı zamanda bir müzik simbiyozuyla yeni seslerin yaratılması isteniyor. Pera Ensemble "sınır tanımayan müzik" anlayışına sahip fakat aynı zamanda bunu kendi kişiliğini göz ardı etmeden gerçekleştirmenin peşinde.

Mehmet Yeşilçay

Pera Ensemble

Küçük piyanist Yonca Gültek'ten büyük başarı

Piyano eğitimcisi ve müzik yazarı Buğra Gültek'in kızı ve öğrencisi olan küçük piyanist Yonca Gültek, yaşına göre büyük bir başarıya imza atarak, University of West London'ın düzenlediği 2017 kış dönemi müzik sınavlarında, London College of Music sekizinci düzey (Grade 8) piyano sınavını takdirnameyle geçerek, piyano dalında lise mezuniyetine denk olan sertifikasını almaya hak kazandı. Henüz 10 yaşında olan ve TED Ankara Koleji'nde eğitimine başarıyla devam eden Yonca Gültek, okul derslerindeki başarısında piyano alanındaki çalışmalarının olumlu katkıları olduğunu, piyano eserlerini çok severek yorumladığını söylüyor.

Ayrıca, önümüzdeki yıl yine aynı okulun üniversite denklik sınavlarına girmeyi planladığını ve bu yönde babası Buğra Gültek'le diploma sınavı için seçtikleri eserleri büyük bir enerjiyle çalışmaya başladıklarını belirten Yonca, ülkemizde sekizinci aşamayı takdirnameyle tamamlayan en küçük öğrencilerden biri. Uluslararası geçerliliği olan piyano sınavlarındaki hızlı ilerleyişiyle dikkat çeken Yonca, sekiz yaşında birinci aşama piyano sınavını, dokuz yaşında ise beşinci aşamayı; her iki sınavda da takdirnameyle geçti. İki yılda sekiz düzeyi de tamamlayan küçük piyanistin ilerleyişi gelecek için umut veriyor.

Cappadox 2018 "sessizlik" temasıyla genişliyor

Müzik, çağdaş sanat, gastronomi ve açık hava disiplinlerinin bir araya geldiği etkinliklerde, yerel ve ulusal yaratıcıları, tüm dünyadan katılımcılarıyla buluşturan Cappadox'un bu yılki teması "sessizlik". Cappadoxluların ve Kapadokyalıların yoğun ilgisi üzerine altı güne uzatılarak Volkswagen ana sponsorluğunda 14-19 Haziran tarihleri arasında yapılacak Cappadox 2018, sessizliği irdeleyerek katılımcıları, "ses"in olmadığı durumda duyduklarını, algıladıklarını ve söylediklerini düşünmeye davet ediyor. Tatilini bayram sonrasına uzatmak ve bayram trafiği yoğunluğundan kaçmak isteyen katılımcılar, yeni tarih düzenlemesiyle Cappadox'u deneyimleyebilecek.

Cappadox'un çağdaş sanat programının küratörlüğünü üstlenen Fulya Erdemci ve Ilgın Deniz Akseloğlu (Yardımcı) her yılın temasını çağdaş sanat disiplininden hareketle belirliyor. Bu sene çağdaş sanat programı John Cage'in, rastlantısal müziğinde zamansallığı inşa ederken sessizliği tam da merkeze oturttuğu yaklaşımından ilham alıyor. Cage, bu yaklaşımını, 1952'de çığır açan performansı *4'33"* (4 dakika 33 saniye) ile radikal bir noktaya taşımıştı. Dinleyiciler, mutlak sessizlik içinde konser salonunda oturmuş Cage'in yeni bestesinin dünya prömiyerini beklerlerken, çıkardıkları istemsiz sesler bestenin kendisini oluşturuyor. Sessizlik, genellikle, bir performansın başını veya sonunu belirler, ancak *4'33"*'te, performansın ta kendisidir. Notasız ve çevresel seslere işaret eden *4'33"*, çevremizle (ve kendimizle) ilgili bilinçli bir farkındalığa çağırır. Sessizliğin mutlak olmadığını düşünen John Cage, *"Boş uzam veya boş zaman diye bir şey yoktur. Her zaman görülecek ve duyulacak bir şeyler vardır."* der.

MART 2018

5 MART PAZARTESİ 20.30

ŞİMDİ UZAK YAKIN...
Behçet Necatigil'in Üç Radyo Oyunu

9 MART CUMA 20.30

57. ALAY-GELİBOLU / SENFONİ NO.2
CAN ATİLLA beste
BİLKENT SENFONİ ORKESTRASI
BURAK TÜZÜN şef
ANGELA AHISKAL soprano
SERDAR RASUL çello

11 MART PAZAR 15.00

FANTASTİK HİKÂYELER MAKİNESİ

18 MART PAZAR 15.00

EVVEL ZAMAN DIŞINDAN MASALLAR
ORMAN LOKANTASI

YEKTA KOPAN yazan
SERDAR BİLİŞ yöneten
GÖKÇE BAHADIR anlatıcı

19 MART PAZARTESİ 20.30

MİLLÎ REASÜRANS'TA PARLAYAN YILDIZLAR
SENA UMUL keman
ASLI AYBEN ÖZDEMİR keman

19 MART-5 MAYIS

KIYISIZ DALGALAR
ONAY AKBAŞ SERGİSİ

biletix
ticketmaster Türkiye

Bilet için: biletix.com | (0216) 556 98 00 | Biletix satış noktaları
Bilgi için: issanat.com.tr | (0212) 316 10 83

/issanat

Piyanist Gülden Teztel Andante okurlarıyla soya soslu somon tarifini paylaştı.

Gülden Teztel

Soya soslu somon

Malzemeler

4 parça derisi alınmış somon fileto
2 adet büyük domates
4-5 adet tatlı sivri biber
Tane karabiber
Soya sosu

Tarif

Biberler ince ince doğranıp, tavada yağsız olarak biraz kavrulur. Üzerine soyulup rondodan geçirilmiş domates dökülerek, 1-2 dakika tavanın kapağı kapalı olarak pişirilir. Daha sonra somonlar eklenir ve üzerlerinde soya sosu gezdirilir. Yemeğin sosuna da biraz soya sosu eklenir ve hafifçe karıştırılır.

Balıkların üzerine tane karabiber serpilir ve tavanın kapağı kapatılarak 10-12 dakika kısık ateşte pişirilir. Afiyet olsun!

Samuel Barber:
Piyano Konçertosu
2. Bölüm *(Canzone)*

Gençlerden haberiniz var mı?

Şefik Kahramankaptan sefik.kahramankaptan@andante.com.tr

Flütçüler Nice'te topluca çalıyor.

Ayla Uludere derece alan öğrencileriyle.

Genç flütçüler ödüle doymuyor

Nice Konservatuvarı'ndan Sibel Kumru Pensel başkanlığında 2-3 Şubat 2018'de düzenlenen Association à travers la flûte / 8. Uluslararası Flüt Yarışması'nda Türkiye'den katılan öğrencilerle Nice Konservatuvarı'nda okuyan Türk öğrencilerin başarısı dikkat çekti.

Üç ayrı kategoride çeşitli ülkelerden toplam 110 flüt öğrencisinin yarıştığı Nice'te, Lise kategorisinde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuvarı'ndan Lise 3 öğrencisi Zeynep Bölük birinciliği, Nice Konservatuvarı'ndan Aslı Su Kurtuluş'la paylaştı. İkincilik ödülünü Nice Konservatuvarı'ndan Yağmur Soydemir elde etti. Lisans kategorisinde Nice Konservatuvarı'ndan Merve Başoğlu birincilik ve İstanbul'dan katılan Venüs Kovancısoy Özgüç ikincilik ödülünü kazandılar.

2B kategorisinde; MSGSÜ-İDK 8. sınıf öğrencisi Lena Kolgu tüm jüri üyelerinin oy birliğiyle birincilik ödülünü alırken, 7. sınıf öğrencilerinden Adasu Sılay ve Ceyda Akbuğday ikinciliği paylaştılar.

3. kategoride; MSGSÜ-İDK lise 1. sınıf öğrencisi Beste Yalı ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi DK Lise 1. sınıf öğrencisi Elif Duru Özçelik tüm jüri üyelerinin oy birliğiyle birincilik ödülünü paylaştılar. Ayrıca MSGSÜ-İDK lise 1. sınıf öğrencisi Nisanur Bakırel, kendi yaş grubunda birincilik ödülüne layık görüldü.

Başkanlığını Mauricio Lozano'nun üstlendiği yarışmanın jüri üyeleri şunlardı: Fransa'dan Florence Souchard-Delepine, Maxence Larrieu, Cecile Robillard; Polonya'dan Ewa Murawska; Çin'den Quiling Chen; Türkiye'den MSGSÜ-İDK Müdürü ve Üflemeli-Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı Başkanı Prof. Ayla Uludere ve Doç. Nihan Atalay, Antalya DSO solo flütisti Doç. Lelya Bayramoğulları, Uludağ Üniversitesi DK'dan Doç. Cem Önertürk, İTÜ TMDK'dan Doç. Jülide Gündüz. Etkinlikte Türk öğrencilere Florence Souchard-Delepine ve Maxence Larrieu ile çalışma imkânı da sağlandı.

Türk öğrencileri uluslararası yarışmalara özendiren ve kendi öğrencileri de bu yarışmalara götüren Prof. Ayla Uludere, Nice Yarışması'yla ilgili olarak şunları söyledi: *"Türk flütçülerin başarısı diğer yarışmacılara nazaran fark yaratacak düzeydeydi. Bütün jüri üyelerinin takdiriyle tüm öğrencilerimiz ülkemize çok mutlu döndüler. Bu takdiri flüt ekolünün merkezi olan Fransa'da görmek hepimizi çok sevindirdi. Mesleğimizi çok iyi seviyede yürüttüğümüzü ve devamını getirmek için motive biçimde elimizden geleni yapmaya hazır olduğumuzu belirtmek isterim. Bütün bu başarının yanında Sibel Kumru Pensel'in organizasyon başarısının ve hoca olarak da öğrencilerinin düzeyinin çok çok iyi seviyede olduğunu belirtmek isterim."*

Duru Aydın'ın Chopin başarısı

İstanbul'da piyano alanında eğitim gören çok sayıdaki çocuğumuz arasında Duru Aydın, istikrarlı gelişimiyle dikkati çekiyor ve bu gelişimi katıldığı yarışmalarda elde ettiği başarılarla kanıtlıyor. MSGSÜ-İDK'da Metin Ülkü'nün öğrencisi olan 12 yaşındaki Aydın son olarak 28 Ocak ve 4 Şubat 2018 tarihleri arasında, Estonya'nın Narva şehrinde iki yılda bir yapılan 12. Chopin Piyano Yarışması'nda ikinciliği elde etti.

Duru önce iki Chopin kaydıyla başvuru yaparak kendi yaş grubunda ön elemeyi geçen 20 kişi arasına girdi. Birinci turda Erkin'in *Beş Damla*'sından *Animato* ile Chopin'den *Vals* ve *Tarantella* çalarak ikinci tura yükseldi. İkinci turda Bach *Sinfonia* ile Chopin *Noktürn* ve *Fantezi* seslendiren Duru Aydın, bu etkinliğiyle üç finalist arasına girmeyi başardı.

Jüri, Duru Aydın'ın yarışmada ikinciliği elde ettiğini açıkladı ve Kontserdima Geneve Konser Salonu'ndaki final konserinde *Fantaisie-Impromptu*'yu çalmasını kararlaştırdı.

Duru Aydın Chopin Yarışması'nda

Duru Aydın, ikinci olduğu Chopin Yarışması'nda hocası Metin Ülkü ile.

Yarışmada birinciliği Rusya'dan Timofei Starovoitov elde ederek 5,000 € tutarındaki ödülün sahibi oldu. Üçüncülüğü de bir başka Rus, Aksinia Semernina elde ederken, beş küçük piyaniste de mansiyon verildi.

Bu yarışma Narva Belediyesi tarafından Estonya Kültür Bakanlığı, Polonya Ulusal Kalıt ve Kültür Bakanlığı, Polonya'nın Tallinn Büyükelçiliği, Ulusal Chopin Enstitüsü ve Warşova Chopin Derneği desteğiyle düzenleniyor. Polonya Büyükelçiliği ve yarışma düzenleme kurulunca hazırlanan kapanış töreni başkent Tallinn'de yapıldı. Çok sayıda büyükelçinin dinleyiciler arasında yer aldığı Tallinna Filharmonia Konser Salonu'nda Duru gene çok beğenilen Chopin *Fantaisie-Impromptu* icrasını yineledi. Duru Aydın'ı, bu önemli yarışmada gösterdiği başarıdan ötürü kutluyor ve ilerlemesinin devamını diliyorum.

İklim Özenli

EBBSO seçmelerinden çıkan tek viyolacı: İklim Özenli

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Senfoni Orkestrası'nın 2003 ve sonrası doğumlu adaylar arasında düzenlediği çocuk solist seçme sınavına yaylı, üflemeli, arp, gitar, piyano ve vurmalı çalgılar dallarında, çoğu keman ve piyano öğrencisi olan 32 aday katıldı, içlerinden 10'u EBBSO'yla çalmak üzere seçildi. EBBSO'nun 27 Nisan 2018 günü vereceği konserde çalmak üzere seçilen çocuklar şöyle: Maria Karolina Rahmatulla (keman), Nil İpek Şabi (keman), Defne Güngör (keman), Naz İrem Türkmen (keman), İklim Özenli (viyola), Ada Canata (arp), Melis Çelik, Eda Öncül, Mert Hakan Şeker (piyano), Çetin Özen (ksilofon).

Seçilen çocuklar arasında tek viyolacı olan 2005 doğumlu İklim Özenli'nin ilginç bir öyküsü var. Müziğe piyanoyla beş yaşında başlayıp, İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda yarı zamanlı arp eğitimi almaya başlıyor, sonra tam zamanlı sınavını kazanıyor. Arp eğitimini tam zamanlı alırken, yarı zamanlı gitara da başlıyor. Sırt ağrıları nedeniyle arpı bırakıp, yatay geçişle Viyola bölümüne kayıt oluyor. Viyoladaki ilk yılı olan 2017'de Sırbistan, Avusturya ve İsveç'te katıldığı yarışmalarda kendi yaş grubunda birinciliği elde ediyor. Doğuş Çocuk Senfoni Orkestrası seçmelerini kazanıyor, EBBSO'nun seçmesinde de kazanan tek viyolacı oluyor. Ustalık sınıflarına katıldığı hocalar; Cihat Aşkın, Feza Gökmen, Hakan Şensoy, Betil Başeğmezler, Tatjana Masurenko, Ali Başeğmezler, Beste Tıknaz Modiri gibi yetkin isimler.

İklim Özenli'nin viyola dalında kararlı ve istikrarlı olmasını, başarısının devamını dilerken, "müzisyen sağlığı" konusunda dikkatli olmasını, Andante'nin bu konudaki sayfasını düzenli okumasını ve gerekiyorsa ailesinin bu konuda danışmanlık almasını tavsiye ediyorum.

Klasik Batı Müziği

Efdal Altun
efdal.altun@andante.com.tr

Şancılar

Ülkemizde müzik türlerini halkın ilgisi açısından sıralamaya koyarsak, ne yazık ki opera alt sıralarda yer alacaktır. Bu muhteşem ve bir o kadar da zor alanda eğitim alıp halkın küçük bir kısmına ulaşabilmek can sıkıcı bir durum olsa da, neyse ki nesilden nesle devam eden kemikleşmiş bir opera sever grubun olduğunu bilmek içimizi rahatlatıyor. Bazı şancılar, çok sesli türkü projeleriyle daha fazla dinleyici kazanmaya çalışıyorlar. Bu eğitimi almayan herhangi bir şarkıcının bir aryayı doğru şekilde söyleyebilmesi ise neredeyse imkânsız. Sesi bir çalgı gibi kullanmayı öğrenmek bir yana, onca uzunluktaki eserleri sözüyle, ruhuyla, nüanslarıyla ve bir de üstüne teatral şekilde icra etmenin zorluğunu ancak bu işin içinde az çok olanlar bilir. Bu gerçeğin bilincinde olmayan birçok kişiyse bu olağanüstü sanat dalını dalga malzemesi olarak kullanıyor. Kapı gıcırtısı tabirini kullanarak alaya alınan keman çalgısından sonra, arya söyleyen bir şancıyı bağırarak taklit etmek de halkımızın sıkça yaptığı bir eylemdir. Bu anlayışa sahip bir topluluğun opera temsiline gittiğini düşünmek bile istemem! Tenor ya da soprano muhteşem bir aryaya başladığı anda tüm salon hep bir ağızdan bağırmaya başlardı herhâlde. Bu girişi yapmamın nedeni bu mesleğin ne kadar zor ve bir o kadar da güzel olduğunun ve ayrıca bu ülkede bu işi yapmanın ne kadar zor olduğunun altını çizmek istememdir. Artık işi biraz espriye dökmenin zamanı geldi. Aşağıya şancı dostların kendilerini ve seslerini geliştirebilmeleri ve ayrıca toplum genelinde kabul görebilmeleri için yapmaları gereken şeyleri madde madde yazdım. Umarım işlerine yarar.

> Kapı gıcırtısı tabirini kullanarak alaya alınan keman çalgısından sonra, arya söyleyen bir şancıyı bağırarak taklit etmek de halkımızın sıkça yaptığı bir eylemdir.

Şancılara Öğütler

● Ses açma egzersizlerini şehir dışında yerleşim olmayan alanlarda yapın, sizi sahnelerde dinleyen hayranlarınızın dünyalarını yıkmayın.

● Sesinizin gür çıkması için her sabah bir bardak süte iki tavuk, dört bıldırcın yumurtası, yarım litre gres yağı, biraz cıva ve biraz gaz koyarak için. Mideniz delinirse bağırmayın, sesiniz kısılmasın.

● Sesinizi korumak için temsile kadar bir hafta boyunca kimseyle konuşmayın; asosyalleşin, pasifleşin, asimile olun, absorbe olun, bunalıma girin, paranoyak olun, huysuzlaşın, sesli düşünmeyin, hatta hiç düşünmeyin.

● Tiz seslere fazla çıkmamaya, sesinizi korumaya çalışın. Her notayı bir oktav alttan söyleyin, böylece ikili ilişkilerde de alttan almayı öğrenirsiniz. Zaten insanlar *"Vay be, amma tize çıktı!"* der, sonra unutulur gider. Ama illa tizim geldi çıkacağım diyorsanız, sese çıkmadan önce eser miktarda helyum gazı çekin, millet tiz ses duysun.

● İlk kez opera izlemeye gelmiş seyircileri düşünerek hareket edin. Sıkılabilme ihtimalini ortadan kaldırmak için aralara türkü veya popüler şarkılar sıkıştırın.

● Solist şancılar; koristlerle iyi geçinmeye bakın, onların çoğunlukta olduğunu unutmayın, kızarlarsa çıkaracağınız son ses, beklenmedik bir anda kısa ve tiz olabilir.

● Sevgili koristler; eğer solist şancının çok havalı olduğunu düşünüyorsanız, temsilde onun partisini aynı anda söylemeye başlayın. Büyük ses nasıl çıkıyormuş anlasın, bir dahaki sefere süt dökmüş kedi gibi söyleyecektir.

Şefleri dert etmeyin; kafanıza göre, istediğiniz tempoda söyleyin. Hatta arada istediğiniz parçalara geçebilirsiniz, şefler bale olmadıkça sahneyle pek ilgilenmezler.

● Şarkı söylerken güzelliğinizin bozulmasını istemiyorsanız bir vantrologdan ağzınızı açmadan şarkı söylemeyi öğrenin. İlla ağzınızı açacaksanız, geometrinin sınırlarını zorlamayın. Ayrıca dişlerinizde çürük varsa mutlaka beyaz dolgu yaptırın, küçük dilinize de kurdele bağlayın.

● Partnerinizle karşılıklı düet yapmadan önce hafif ve baharatsız şeyler yemeye özen gösterin. Yediyseniz kuliste söyleyin, sahneye çıkmayın. Erkek solistler; yakın mesafedeki düetlerde bayanlara karşı nazik olun, kendinizi kaptırıp onlarla oyun hamuru gibi oynamayın, mıncırıp kollarını morartmayın.

● Türkiye'deki temsillerde sözleri unutursanız panik olmayın. İtalyancaya benzer sözleri sallamaya devam edin. İtalya'da unutursanız Türkçe atın kafadan bir şeyler, belki bir daha davet edilmezsiniz ama Türkçemizi tanıtmış olursunuz.

● Yine temsilde sözleri ya da müziği karıştırırsanız ve kesinlikle toparlayamayacağınıza inanırsanız, kendinizi yere atıp delirmiş taklidi yapın ve yuvarlana yuvarlana salonu terk edin.

● Vibratonuz mutedil dalgalı, zor pasajlarda yer yer kaba dalgalı; karizmanız ve kariyeriniz fırtınalı olsun.

Sevgiler...

STEINWAY & SONS
SUNBURST COLLECTION

SUNBURST - EFSANELERİN BULUŞMASI

Büyük rock gitaristlerinden Jimi Hendrix, Bob Dylan, Eric Clapton ve Ronnie Wood gibi isimleri resimlediğinizde, bunları hep sunburst renkli gitarlarıyla görürsünüz. Parlak sarıdan koyu kırmızıya ve siyaha kadar olan canlı renk patlamasıyla oluşan bu renk, saf enerjinin ve güçlü sahne varlığının doğmasıdır.

Steinway & Sons Sunburst Koleksiyonu, bir dönemin şekillendirdiği ve gelecek kuşaklara ilham vermeye devam eden harika rock müzisyenlerine adanan bir anmadır. Steinway & Sons'ın klasik siyah kapağı müziği güçlendirmek için açıldığında bir rock yıldızı ortaya çıkarırken, klasik sunburst rengiyle gövdenin iç kısmını süsler.İki klasiğin birleşmesinden de bir güneş patlaması oluşuyor.

Steinway & Sons Sunburst Koleksiyonu; Woodstock, Beatles'ın efsanevi albümlerinden Abbey Road'un çıkışı ve Led Zeppelin'in piyasaya ilk çıktığı yıl olan 1969 yılını kutlamak adına, tüm dünyada sadece 69 piyano üretimi ile sınırlı tutuluyor. Sunburst modeli, Steinway Model B olarak ve şirketimizin tescilli uygulaması bulunan dünyanın en iyi yüksek çözünürlüklü, kendi kendine çalan piyanosu Steinway & Sons Spirio olarak üretilmektedir.

Dilin Müziği

Dillerin kendi içlerinde zamanla oluşturdukları ve zaman içinde geliştirdikleri tınıları, renkleri ve muhteşem melodileri...

Özgür Atmaca
ozguratmaca@gmail.com

İnsan düşüncesini etkileyen ve yönlendiren en önemli etkileşimlerden biri dil ve dilin kullanımı olduğu gibi, dilin kullanım genişliği, sahası, gelişmesi ve insana yansıması da düşünce sistematiğini oluşturan en temel unsurlardandır. İnsanlarla, insanlar arasında yaşayan; çağları aşmış, etkileşimle büyüyen bir yapıya sahip olan dil, her alanda görmezden gelinmiş, kötü ve eksik kullanılmış ve bundan dolayı duraksama yaşadığı dönemler olmuştur.

Dil, öyle bir canlılık içerir ki kendi içerisinde ritim kalıpları oluştururken, aynı anda melodisini de beraberinde getirir. Dillerin kendi içerisinde zamanla oluşturdukları ve onlarca yıl boyunca temellendirerek geliştirdikleri tınıları, renkleri ve muhteşem melodileri vardır. Diller melodilerini uzun yıllar ve yaşantılar sonucu oluştururlar. Bu melodiyi ve kimliği oluşturan unsurlar; toplum yapısından, coğrafi konuma, kültürel değerlerden, çağlar boyunca oluşmuş tüm değişkenlere kadar uzanmaktadır. Dillerin kimliklerini de bu saydığımız nitelikler oluşturmaktadır.

Belki de "önce söz vardı", "önce ses vardı" demektir

Dildeki melodi, cümlelerin hücre yapıları gibi, içlerinde bulunan atomik ses sarmallarını andırır; dilin vurgu, tonlama, ifade gücü gibi en temel ayaklarını oluşturduğu da bilinir. Dilde ve müzikte temel hücre sestir. Okumak; dile bürümek, sesten bir sonraki adımdır; neyi, nasıl, neyle karşılayıp, içini nasıl dolduracağımızla ilgilidir. İnsan, hem konuşmak hem de müzikal sesler üretmek üzere, çift işleve sahiptir. Aslına bakılırsa, dil ve müzik hücrelerinin aynı kökten geldiğini söylemek de yanlış sayılmaz.

Dili müziklemek

Yapılan araştırmalarda, iyi müzik eğitimi almış veya iyi müzik dinletilerek büyütülmüş çocukların, söz dizimlerinde ve cümle kurmada daha sistematik ve anlamlı yapılara sahip oldukları gözlemlenmiştir. Örneğin, evrensel bir olgu olan ninniler, ait oldukları kültürün müzikal kodlarını taşımakta ve bunları çocuğa aktarmaktadır. Ebeveynler, bebeklerle, yetişkin dilinden farklı bir biçimde, çocuk odaklı konuşma veya "annece" (motherese) olarak adlandırılan, farklı bürünsel özelliklere sahip bir dille konuşurlar. Çocuk odaklı konuşma, nitelik olarak ritmik, vurgulu, tiz ve hayli iniş çıkışlı bir ezgi örüntüsüne sahiptir.

Aranağme

Dil, düşünce demektir. Dilde olumsuz anlamda gerçekleşen her değişiklik düşünme yetisinin de birebir etkilenmesi demektir. Ve en önemlisi, bu sorumluluk her kişi için geçerlidir. Çünkü dil toplumsal olarak gelişen bir sistemdir. Dilin müziğinin kaybolmasından sonra düşüncenin matematiksel bir hâl alması da kaçınılmazdır. Kelimelerin değişmesi, cümlelerin değişmesi, dilin değişmesi demektir; bu da zaman içerisinde anlayış ve medeniyetin değişmesi demektir.

Dil, kendi müziğini oluştururken

Her toplumun oluşturduğu dil, müziklerine yansımaktadır. Toplumlarda yaşantı dil üzerinden müziklere geçer ve bu da dönem, toplum ve tarihi değişkenler açısından detaylı bilgiler verir. Dönem bestecilerinin, konuştukları gibi beste yapmaları da bu anlatılanları destekler niteliktedir. Dil iyi kullanıldığında, kusursuz çalınan bir enstrüman gibidir. Ve kusursuz bir dille anlatılmış roman aynı zamanda yine o dile ait muhteşem bir şarkıdır.

Sonralıkla, kendi niteliğini kaybeden, yabancı sözcük kullanımının çoğaldığı, özensiz ve eksik kullanımından ötüsü yapısı bozulan dillerin, melodisini (kimliğini) kaybederek *pop dil*'in tınılarına evrilmeye başladığı gözlemlenir. Buradan yola çıkarak, her toplumda "öz dil" denilen yapının kendi içerisindeki ritim, melodi ve tınılarını kaybederek, düşünce sistemimizi ve hayatımızın dille örüntülü tüm etkinliklerinde yozlaştığına inandığımız her değeri birebir etkilediğini söyleyebiliriz.

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

ALBERT LONG HALL

KLASİK MÜZİK KONSERLERİ

2017-2018

dizboyu ROMANTİZM

07 MART ÇARŞAMBA 19:30

FIGARO GOES JAZZ

Sabri Tuluğ Tırpan *piyano ve yönetim*
Volkan Hürsever *kontrbas*
Nedim Ruacan *davul*
Seran Bilgi *soprano*
Güvenç Dağüstün *bariton*

14 MART ÇARŞAMBA 19:30

SEMPLICE QUARTET

Murat Anıl Erginol *keman*
Yaren Budak *keman*
Pınar Dinçer *viyola*
Burak Ayrancı *viyolonsel*

21 MART ÇARŞAMBA 19:30

SHAKESPEARE VE MÜZİK

Shakespeare Perisi *performans*
Ayşe Lebriz Berkem *tiyatro sanatçısı*
Linet Şaul *soprano*
Diego Leveric *Rönesans udu ve barok gitar*
Bülent Oral *viola da gamba*

28 MART ÇARŞAMBA 19:30

SON ROMANTİKLER

Trio Turkuvaz
Ayla Emanet *flüt*
Mehmet Yasemin *keman*
İnci Yakar Birol *piyano*

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

BİLGİ ve BİLET İÇİN
0212 359 66 48 f/albertlonghall @/alhclassicalmusic
klasikmuzik@boun.edu.tr www.klasikmuzik.boun.edu.tr

Renkler korosu

Müzik ve resim sanatları arasındaki etkileşime dair köşemizin bu ayki konuğu, soyut sanatın Avrupa'daki öncülerinden biri olan Rus asıllı ressam ve sanat kuramcısı Wassily Kandinsky.

Wassily Kandinsky'ye göre soyut sanat pek çok yönleriyle müziğe benziyor. Müzik de kendi içerisinde belli yapısal düzenlemelerle soyut sanata benziyor. Ressamın notlarına bakarsak çoğu zaman müzik konusunun görsel sanat kavramı içerisinde bizlere aktarıldığını görebiliriz. Ressamın *Füg* adlı tablosu ise söz konusu besteleme türünün tam bir görsel yansıması. Füg, adını kaçmak anlamına gelen, Latince kökenli 'fuga' sözcüğünden alıyor. Ses ya da çalgı için yazılan füglerde, temayı oluşturan sesler, kaybolup belirerek, sanki birbirini kovalıyormuş gibi sürer gider.
İki, üç, dört ya da daha çok sesli olarak yazılan füg, bu tanımlamalar içerisinde Kandinsky tarafından tablosuna taşınmış.

Resimde müzik genellikle doku olarak tanımlanır.

* Monofoni (tek çizgi): Tek kanal kullanılarak yapılan ses kayıt ve yayım yöntemi (yani elektro-) akustik, sesteş (ses birliği).

* Homofoni (birden çok benzer ritmik çizgiler): Çok sesli yani birçok ezginin kontrpuan kurallarına göre uygun biçimde bir araya getirildiği müzik.

* Polifoni (bağımsızca hareket eden pek çok çizgi).

Müzikte ise bir füg polifoniktir yani iki veya daha fazla çizgiden oluşur ve her bir çizgi kendi içerisinde farklı bir konuyu temsil eder. Öz bir melodik veya motive süreç, çeşitli melodik ritimleri birbirine uydurarak genişletilebilir veya geliştirilebilir. Kandinsky'nin tablosu fiilen tam anlamıyla bir fügle özdeştirilmemiş olsa bile, yoğun bir doku resmettiği aşikâr. Kandinsky'nin dediği gibi, tam bir "renkler korosu".

Sanatın içerisindeki renk kavramı pek çok boyutta ele alınmıştır. Ressam, bir müzisyenin notalarını çok yönlü kullanması gibi renklerini kullanmaya odaklanır. Buna, sesin renksel tonu veya tonun rengi diyebiliriz. Pek çok insan kırmızı, sarı veya mavi gibi renkleri hayal edebilir. Aynı düzeyde, pek çok insan flüt, trompet veya keman sesini de hayal edebilir. Ressamların ve bestekârların tercihleri, unsurları yan yana getirmeleri, ton ve renkleri yoğunlaştırma dereceleri, görsel ve/veya ritimsel eserin kendi içlerindeki önemi belirginleştirir. Bazı ressamlar daha bir cüretkâr olup "rengin müziği" gibi tanımlara bile sokulmuştur. Renklerin duygusal olarak belli seslerle örtüştüğünü iddia edip kanıtlamaya çalışmışlardır.

Medikal anlamda buna sinestezi deniyor. Sinestezi kısaca, bir uyarının normal duyum algılanması dışında, başka bölgede ve farklı özellikte duyumlar yaratması durumudur. Bir müzisyen söz konusu olduğunda, bastığı her nota ona bir renk çağrıştırır. Müzik yaptıkça sanki bir tablo yapar aklında, bunu resmeder ve renklerle canlandırır. Mavi, mor, beyaz, kahverengi dalgaların eflatun, sarı ve kırmızı tuvaller üzerine savrulması... İnsan sesiyle bozulmayan, pek çok enstrümandan çıkan saf ritimler... Renklerin süslediği bir atmosferde damlayan notalar dünyası... Oldukça davetkâr, oldukça samimi ve duygusal.

Wassily Kandinsky - Füg

Bu ana unsurların karakteristik kullanımları zaman içerisinde kesinlikle sosyal, politik ve entelektüel gelişimlerden feyz alarak şekillenmekte. Belli akımlar belli zaman dilimlerinde veya belli coğrafyalarda pek çok sanat formunun içine sızınca, o zamana ve mekâna ait sanat bu tür oluşumlara davetkâr olur.

Yaratıcılığın da her zaman bir göçmen karakteri söz konusu olmuştur. Bir sanatçı belli bir sanat tarzında kendisine isim yapmışken, o kulvarda söz sahibi olarak bilinirken, başka bir sanat formunda da etkin olduğunu görmek sürpriz olmamalı. Bu tür yaratıcı kişilikler sanatsal oluşumlar içerisinde rahatlıkla zik-zak yapabilirler. Bundan dolayı, bilinen pek çok önemli ressam aynı zamanda müzik yaparken, tanınan pek çok müzisyen de resim yapmaktadır. Ama hep bir tarafları ağır basmıştır veya öyle etiketlenmişlerdir.

İTÜ MİAM PİYANO FESTİVALİ

İTÜ MAÇKA KAMPÜSÜ **MUSTAFA KEMAL AMFİSİ**

24 MART 2018

TÜRK EZGİLERİ 16:00

Aydın Karlıbel, piyano & Yelda Özgen Öztürk, viyolonsel:
Melodi - A.Karlıbel / Üç Türkü düzenlemesi - A.Karlıbel /
Introduction ve Dans (Dünya Prömiyeri) - C. R. Rey

Ceylan Ünal Akbulut, piyano (Anlatımlı Resital):
12 Türk Ezgisi

"İstanbulied" Ekin Bezirganoğlu, mezzosoprano & Senem Zeynep Ercan, piyano :
Siyah Gözlere - M.Şükrü / Kırık Gönül - M.Arel / Suna - N.C.Andel

ROMANTİKLER 17:00

Seray Kalelioğlu, piyano :
Lirik Parçalar Op.54 No.4 "Noktürn ", Op.57 No.6
"Vatan Hasreti" - E.Grieg

Hyun Sook Tekin, piyano:
Üç Piyano Parçası D.946 - F.Schubert

Batu Ekmekçi, piyano & Deniz Kaya, piyano:
Fantezi Op.103 D.940 - F.Schubert

KLASİKTEN GÜNÜMÜZE 19:00

Beray Selen, piyano :
Balad No.4 - F.Chopin

Şahin Ekşioğlu, bariton & Engin Mehmetli, piyano :
Don Giovanni - Finch'han dal vino, Deh vieni alla finestra - W.A. Mozart /
Faust : Le veau d'or, Vous qui faites l'endormie - C.Gounod / Carmen :
Votre toast, je peux vous le rendre - G.Bizet

Müge Hendekli, piyano & Amy Salsgiver, vurmalı çalgılar:
Üç Kuş İlahisi (Three Canticles of the Birds) - John Luther Adams

20.YÜZYILDAN İZLENİMLER 20:00

Aida Pulake Altınbüken, keman & Leyla Yenisey Artay, piyano :
Keman Sonatı FP 119 - F.Poulenc

Ozan Ömer Küçük, piyano (Anlatımlı Resital) :
Gaspard de la nuit 3. Bölüm Scarbo - M.Ravel

Jerfi Aji, piyano :
Noktürn, Op.9 No.2, 4.Piyano Sonatı, Op.30 - A.Scriabin

Seray Kalelioğlu & Ozan Ömer Küçük & Müge Hendekli & Jerfi Aji
Kapanış : 8 El Piyano: Galop Marş - A.Lavignac

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Dr. Erol Üçer Müzik İleri Araştırmalar Merkezi (MIAM), "İTÜ MIAM Piyano Festivali'ni duyurmaktan onur duyar.

24 Mart 2018 günü İTÜ Maçka Kampüsü'nde yer alan Mustafa Kemal Amfisi'nde gerçekleşecek olan bu festivalde, İTÜ MIAM'da yüksek lisans ve doktora eğitimi almış piyanistler ve akademisyenler ilk kez bir araya geliyor.

Festivalde gün boyu sürecek dört konser yer alacak ve bu konserlerde 13 piyanist 20'nin üzerinde eser seslendirecek.

***Konserler Ücretsizdir**

İTÜ

www.miam.itu.edu.tr/piyanofestivali2018 | miam@itu.edu.tr

Notre Dame de Paris Zorlu PSM sahnesinde!

Victor Hugo'nun unutulmaz aşk hikâyesi *Notre Dame'ın Kamburu*'ndan uyarlanan *Notre Dame de Paris* müzikali mart ayı boyunca Zorlu PSM'de seyirciyle buluşacak. 9-25 Mart tarihleri arasında toplamda 21 kez sahnelenecek olan dünyaca ünlü müzikal, bu defa orijinal dilinde, Fransızca olarak izleyicisiyle buluşmaya geliyor.

İlk olarak 1998 yılında Paris'te sahnelenen yapımın müzikleri Riccardo Cocciante'ye, sözleri ise Luc Plamondon'a ait. 20 yıl sonra, hala ilk günkü heyecanla sahnelenen eser, dünyanın dört bir yanından seyirci çekmeye devam ediyor. Toplam 12 milyondan fazla bilet, 10 milyondan fazla DVD ve CD satan; sekiz dilde, 20 ülkede, 4,500'den fazla kez sahnelenen müzikal, bir başyapıt olarak nitelendiriliyor. Biletler *zorlupsm.com, biletix.com* ve Zorlu PSM ana gişesi üzerinden satışta.

Nil Kocamangil

Tekfen Filarmoni'den *İlkbahar Klasikleri*

Ülkemizin sayılı özel sanat kurumlarından Tekfen Filarmoni, şef Aziz Shokhakimov yönetiminde, İstanbul, Ankara ve Eskişehir'de İlkbahar Klasikleri adı altında konserler verecek. Ankara ve İstanbul'daki konserlerde, The Guardian'ın müzik eleştirmenlerine göre "günümüzün en iyi çellistlerinden" Alman sanatçı Alban Gerhardt, Eskişehir'de ise Türkiye'nin en iyi genç yeteneklerinden biri olan Tekfen Vakfı bursiyeri çellist Nil Kocamangil dinleyiciyle buluşacak.

İlkbahar Klasikleri konserlerinin ilki 6 Mart tarihinde Ankara CSO salonunda, ikincisi ise 7 Mart tarihinde İstanbul Lütfi Kırdar'da düzenlenecek. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde Eskişehir'de gerçekleşecek üçüncü ve son konser ise, Atatürk Kültür Sanat ve Kongre Merkezi'nde seyirciyle buluşacak.

İlkbahar Konserleri'nde Saygun, Elgar, Ravel ve Gounod'nun eserlerinden oluşan zengin bir program müzikseverlerle buluşurken, orkestranın kurucusu Ali Nihat Gökyiğit'in Japonya'nın en önemli devlet nişanıyla taltif edilmesi şerefine 20. yüzyıl Japon bestecilerinden Kiyoshige Koyama'nın da bir eseri seslendirilecek. Konserlerin biletleri Biletix'ten temin edilebilir.

ifi Pro

Pro iDSD

Studio Grade DSD 1024 Remastering

Artera

QUAD 80th anniversary

DSD
Direct Stream Digital

Persona Elektronik Ltd. Şti
1388 Sokak No 17/a 35220 Alsancak - İzmir
(232) 463 00 07 - info@dukkanhifi.com

DUKKANHIFI.COM

Baharı İş Sanat'la karşılayın

İş Sanat, baharı 5 Mart'ta Behçet Necatigil'in üç radyo oyunuyla karşılayacak. Şimdi Uzak Yakın adlı dinletide, Necatigil'in *Uzak Yol Kaptanı, Gaz* ve *Kediciler* adlı öyküleri seslendirilecek. Besteci ve keman sanatçısı Can Atilla, Çanakkale Zaferi'nin 100. yılında bestelediği *57. Alay Gelibolu Senfonisi*'yle 9 Mart akşamı İş Sanat'a konuk olacak. Amerikalı soprano Angela Ahıskal ve Özbek çellist Serdar Rasul'un solistliğini üstlendiği konserde Burak Tüzün yönetimindeki Bilkent Senfoni Orkestrası dinlenebilir. İş Sanat'ın minik sanatseverler için programına aldığı çocuk oyunlarından *Fantastik Hikâyeler Makinesi* 11 Mart'ta yeniden sahnelenecek. Millî Reasürans'ta düzenlenen Parlayan Yıldızlar serisinin 19 Mart'taki konukları ise genç kemancılar Sena Umul ve Aslı Ayben Özdemir olacak.

Burak Tüzün

Behçet Necatigil'in üç radyo oyunu

Atilla Birkiye'nin düzenlediği, Mehmet Birkiye'nin sahneye uyguladığı Şimdi Uzak Yakın adlı dinletide Necatigil'in yıllar önce İstanbul ve Ankara radyolarında yayınlanan oyunlarını usta tiyatrocular Tilbe Saran, Metin Belgin, Bülent Emin Yarar ve Hakan Gerçek seslendirecek. Edebiyat ve müziğin iç içe geçtiği dinletide, Serdar Yalçın'ın bestelediği eserleri kemanda Seda Subaşı, klarnette Gürhan Eteke yorumlayacak.

Üç Radyo Oyunu
Tilbe Saran, Metin Belgin, Bülent Emin Yarar ve Hakan Gerçek

57. Alay Gelibolu Senfonisi'yle Can Atilla ve Bilkent Senfoni Orkestrası İş Sanat'ta

Besteci ve keman sanatçısı Can Atilla, Çanakkale Zaferi'nin 100. yılında bestelediği Senfoni No. 2 *57. Alay Gelibolu* ile 9 Mart akşamı İş Sanat'a konuk olacak. Amerikalı soprano Angela Ahıskal ve Özbek çellist Serdar Rasul'un solistliğini üstlendiği konsere Burak Tüzün yönetimindeki Bilkent Senfoni Orkestrası eşlik edecek.

Fantastik Hikâyeler Makinesi

Minikler *Fantastik Hikâyeler Makinesi*'yle mucitlerle tanışıyor

İş Sanat'ın geçtiğimiz yıldan bu yana kapalı gişe oynayan ve çok sevilen çocuk oyunu *Fantastik Hikâyeler Makinesi* mart ayında bir kez daha sahnede. Can Yılmaz'ın yazdığı Serdar Biliş'in yönettiği oyunun eğlenceli müziklerini Çiğdem Erken, koreografisini Tuğçe Tuna hazırladı. Çocukları uçağın mucidi Wright Kardeşler'den Hezârfen Ahmet Çelebi'ye, sinemanın mucidi Lumiere kardeşlerden taş devrine uzanan geniş bir zaman diliminde benzersiz bir yolculuğa çıkaran oyunun meraklı kahramanı Ömer'e yetenekli genç oyuncu Ata Berk Mutlu hayat veriyor. İş Sanat, meraklı minikleri 11 Mart 2018 günü saat 15.00'da mucitlerin maceralarla dolu dünyasına bekliyor.

Angela Ahıskal

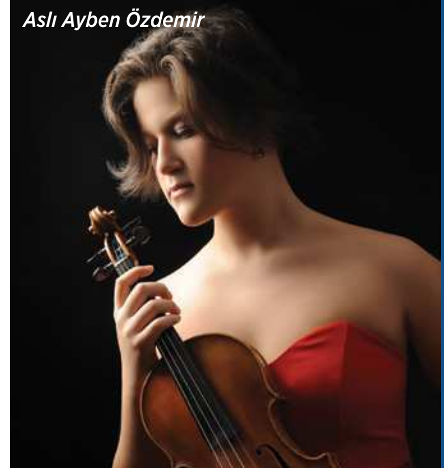
Kemanın parlayan yıldızları

İş Sanat'ın Millî Reasürans'ta düzenlediği Parlayan Yıldızlar serisinin mart ayındaki konukları genç kemancılar Sena Umul ve Aslı Ayben Özdemir oluyor.

1993 doğumlu Sena Umul, klasik kemençe sanatçısı annesiyle başladığı eğitimini daha sonra Çiğdem İyicil'le sürdürdü. Lisans eğitimini MSGSÜ Devlet Konservatuvarı'nda Hande Özyürek ve Almanya-Musikhochschule Lübeck'te Elisabeth Weber'le tamamladı. Türkiye ve Almanya'da çeşitli gençlik orkestralarında yer alan ve 2017'den bu yana, Frankfurt'ta Markus Daunert'le master eğitimini sürdüren Umul, aynı zamanda Düsseldorf Senfoni Orkestrası'nın stajyer kadrosunda yer alıyor.

2001 doğumlu Aslı Ayben Özdemir ise, dört yaşındayken annesi Zümrüt Alieva'yla piyano; yedi yaşındayken İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Prof. Zülfiye Seçkin'le keman öğrenimine başladı. Yurt dışındaki birçok yarışmada ödül alan genç sanatçı, 2016'da Yaylı Çalgılar için Yamaha Müzik Yarışması'nda Özel Başarı Ödülü'ne layık görüldü ve Cem Mansur yönetimindeki Türkiye Gençlik Filarmoni Orkestrası'yla Young Euro Classic, Lizbon Festivali, Alicante Festivali gibi festivallerde yer aldı.

Genç müzisyenlerin dinleyicilere enstrüman hakimiyetlerini sergileyecekleri konser, 19 Mart 2018 akşamı saat 20.30'da Millî Reasürans Konser Salonu'nda.

Aslı Ayben Özdemir

Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası
Oda Müziği Konserleri
2017-2018 sezonu
Mart Programı

05 Mart Pazartesi 20.00

ALMAN MÜZİĞİNDE YOLCULUK

Hande DALKILIÇ *piyano* **Erkin ONAY** *keman*
Cem AKÇORA *korno*

12 Mart Pazartesi 20.00

PİYANOLU QUARTET AKŞAMI

Emilio PERCAN *keman* **Göknil ÖZKÖK** *viyola*
Dilbağ TOKAY *çello* **Emine SERDAROĞLU** *piyano*

19 Mart Pazartesi 20.00

3 ŞEF-3 ÇALGI-3 TRIO

Hakan ŞENSOY *keman* **Münif AKALIN** *çello*
Can OKAN *piyano*

26 Mart Pazartesi 19.30

KADIKÖY BELEDİYESİ SÜREYYA OPERASI ULUSAL BESTE YARIŞMASI FİNAL KONSERİ

İSTANBUL SİNFONİETTA
Şef: **Gürer AYKAL**

Biletler Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası gişesinden ve kkm.kadikoy.bel.tr internet sitesinden satılmaktadır.
www.sureyyaoperasi.kadikoy.bel.tr

Kadıköy Belediyesi'nin bir eğitim ve kültür hizmetidir.

İstanbul Müzik Festivali'nin 2018 programı açıklandı

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından, E.C.A. Presdöküm Sanayii A.Ş. sponsorluğunda düzenlenen 46. İstanbul Müzik Festivali 23 Mayıs ve 12 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirilecek. Sahnede müziği icra edenleri, koltuklarındaki dinleyicileri ve perde arkasındaki destekçileriyle 46. yılına giren İstanbul Müzik Festivali, bu yıl "aile bağları" temasını merkezine alan bir programla müzikseverlerin karşısına çıkacak.

46. İstanbul Müzik Festivali'nin programı, 15 Şubat sabahı Yapı Kredi Kültür Sanat'ta yapılan bir basın toplantısıyla duyuruldu. Toplantıya *İKSV Yönetim Kurulu Başkanı* Bülent Eczacıbaşı, Elginkan Topluluğu İcra Meclisi Başkanı ve E.C.A. Presdöküm Sanayii A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Gaye Akçen ile *İstanbul Müzik Festivali Direktörü ve İKSV Genel Müdür Yardımcısı* Yeşim Gürer Oymak konuşmacı olarak katıldı.

Sanatçıları, dinleyicileri, destekçileri ve çalışanlarıyla kendisi de büyük bir aile olan İstanbul Müzik Festivali, bu yıl müzikseverleri aile ilişkileri arasındaki müziğin izini sürmeye, müziğe dair anılarını yeniden hatırlamaya ve keşfetmeye davet ediyor. Festival bu tema kapsamında müzikseverleri Lauma & Baiba Skride, Güher & Süher Pekinel ve Ferhan & Ferzan Önder gibi kardeş müzisyenler, Selman & Kudsi Erguner, Mischa, Lily & Sascha Maisky gibi müzisyen baba ve çocukları ile Diana Damrau & Nicolas Tesle gibi eş müzisyenlerin de aralarında olduğu zengin bir programla buluşturacak.

Genç Caz konserleri için başvurular başlıyor

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından Garanti Bankası sponsorluğunda temmuz ayında gerçekleştirilecek 25. İstanbul Caz Festivali, genç caz müzisyenlerini festivale katılmaya çağırıyor. Festival kapsamında bu yıl 16. kez düzenlenen Genç Caz konserleri için başvurular başladı. Türkiye'de amatör veya yarı profesyonel olarak müzikle ilgilenen genç müzisyen ve topluluklara festival programında yer alabilecekleri bir platform oluşturan Genç Caz, 30 yaş altı müzisyenleri teşvik etmeyi ve profesyonel müzik dünyasına hazırlamayı amaçlıyor. Genç Caz'a katılmak isteyen müzisyenler ve topluluklar başvurularını *iksv.org/genccaz* adresinde yer alan online başvuru formunu doldurarak yapabilirler. Başvuru formu, dosyaları içeren bağlantıyla beraber en geç 4 Mayıs 2018 Cuma günü saat 17.00'ye kadar gönderilmeli.

Repertuvar, adayların kendi özgün bestelerinin yanı sıra caz standartlarının veya başka parçaların yorumlarından da oluşabilir. Genç Caz'a profesyonel bir albüm yayımlamamış ve müzisyenleri 30 yaşın altında olan topluluklar başvurabiliyor. Genç Caz Seçici Kurulu tarafından, başvuruların arasından belirlenecek 10 topluluk, 27 Mayıs Pazar günü yapılacak değerlendirme konserlerine davet edilecek. Değerlendirme konserlerinde seçici kurul, 15'er dakikadan oluşacak canlı performansları izleyerek 25. İstanbul Caz Festivali'nde yer alacak altı ismi belirleyecek. Kazananlar, festivalin bu yıl da programında olan Parklarda Caz etkinliği kapsamında düzenlenecek ücretsiz Genç Caz konserlerinde yer almaya hak kazanacak. Bu isimler ayrıca, festival kitapçığı ve festivalin resmi web sitesinde, festival sanatçıları içerisinde yer alacaklar.

IX. Leyla Gencer Şan Yarışması

Jüri Başkanı: RENATO BRUSON

İSTANBUL FİNAL SERİSİ
23-28 EYLÜL 2018

Yarışma final tarihinde 18-32 yaş arasında olan (28 Eylül 1986'dan sonra doğmuş) tüm ses gruplarındaki şancılara açıktır.

SON BAŞVURU
10 NİSAN 2018

Ön Elemeler

Adaylar ön elemelere canlı olarak (Milano 26-27 Nisan / İstanbul 5-6 Mayıs) katılmayı seçebilecekleri gibi, video kayıtlarını başvuru sırasında internet üzerinden yükleyerek katılmayı da tercih edebilirler.

Ödüller

Birincilik €12.500
İkincilik €7.500
Üçüncülük €3.500
Leyla Gencer Halk Ödülü
La Scala Akademisi Özel Ödülü
Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası Özel Ödülü

Andante'nin katkılarıyla yayımlanmıştır.

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI İKSV

BORUSAN SANAT

ACCADEMIA TEATRO ALLA SCALA

BİZİ FACEBOOK'TA TAKİP EDİN
leylagencersanyarismasi

DETAYLI BİLGİ VE BAŞVURU İÇİN
www.leylagencer.org

Başkent'ten Yansımalar
Şefik Kahramankaptan
sefik.kahramankaptan@andante.com.tr

Olumsuz koşullara karşın, oda müziğindeki gelişmenin ardında ne yatıyor?

Ludus Trio Mozarthaus'da verdiği konserde.

Yeldeğirmeni Sanat sahnesi

Müzikseverlerin bilmem dikkatini çekiyor mu? Son yıllarda oda müziğine olan ilgi hem çalgıcılar hem dinleyiciler yönünden artıyor. Genel anlamda kültür yaşamında, toplum ve eğitim sistemi geleneksele yönelmeye zorlanırken, teşvikler geleneksel sanatlara verilirken, evrensel müzik alanında bu ilgi artışının ardında acaba neler yatıyor?

Oda müziğine ilgideki artış, üç büyük kent İstanbul, Ankara, İzmir ile Eskişehir'de yoğunlaşıyor. Bu yoğunlaşmayı sağlayan pek çok etken bulunuyor. Bunlara bir göz atalım:

Mekân sayısında artış: Oda müziği içinde değerlendirilebilecek, solo resitalden baz oda orkestralarına kadar toplulukların sahneye çıkabileceği mekân sayısında giderek artış yaşanıyor.

Düzenli program sayısında artış: Yıllık, aylık ya da haftalık oda müziği gruplarının, resitallerin yer aldığı düzenli program ya da konser dizisi sayısı giderek artıyor.

Müzik yapma isteği: Orkestracılar, hocalar ve öğrenciler arasında, günlük işleri ve çalışmalarının yanında, topluluk oluşturma, müzik yapma ve bunu dinleyiciyle paylaşma arzusunun artması.

Besteci sayısının artması: Kompozisyon öğrencisi ve mezunlarının sayısında artış var. Besteciler, eserlerinin daha kolay seslendirilebilmesi için sayıca küçük topluluklar için yazmayı önemsiyorlar.

Dinleyicinin yetişmesi: Genelde orkestra konserlerine giden klasik müzik dinleyicisinin bir bölümünün, oda müziğinden zevk alarak bu alana da yönelmesi.

Müzisyen işsizliği: Konservatuvar mezunu ancak işsiz durumda olan gençlerin, piyasadaki işlerin dışında, müzik yapma isteğiyle bir araya gelip program çıkarıp mekân aramaya başlaması.

Bu beş ana saptama ışığında bazı örnekler vermekte yarar var.

Mekân sayısındaki artış büyük ölçüde lâik, evrensel sanatlara önem veren belediyelerin yaptıkları yatırım ve eski mekânlardaki dönüşümleriyle sağlandı. İstanbul'da Kadıköy, Şişli, Bakırköy; Ankara'da Çankaya, Yenimahalle; İzmir'de Büyükşehir, Karşıyaka ve Konak belediyeleri başta olmak üzere, böyle mekânlar çoğalıyor.

Mekân sayısındaki artış büyük ölçüde lâik, evrensel sanatlara önem veren belediyelerin yaptıkları yatırım ve eski mekânlardaki dönüşümleriyle sağlandı.

Belediyelerin yanında kimi müze, vakıflar ve özel okulların çabası da dikkat çekiyor. Ya mekânlarını bazı oda müziği programlarına tahsis ediyor, ya da kendileri düzenliyorlar. Örneğin Ankara'da Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi'ndeki Müzede Müzik/Salı Konserleri bu yıl üçüncü sezonunu sürdürüyor. Müze, Klasik Keyifler Derneği'ne de ustalık sınıfları ve bazı konserler için yer tahsis etmeye başladı. Ankara'da işletme olarak etkinlik gösteren 30 kişilik Mozarthaus ve 80 kişilik The Podium Hall, özellikle yeni mezun, öğrenci ve mekân arayan kimi orkestra üyeleri için seçenek oluşturdu.

İstanbul'da, oda müziği etkinliklerinin artmasında, flütist ve organizasyon işini kendine meslek edinmiş Mehmet Mestçi'nin önemli katkıları oldu. Opus Amadeus Festivali kentin iki yakasındaki değişik salonlarda yedinci yılında kendine özgü bir dinleyici kitlesi yaratmayı başardı. Kadıköy Belediyesi'nin Süreyya'daki fuaye konserleri ve eski kiliseyi elden geçirerek kurduğu Yeldeğirmeni Sanat, pek çok oda müziği sanatçısının etkinliğine ev sahipliği yapıyor. İşSanat, sayısını azaltmakla birlikte özellikle yurtdışından bazı oda müziği topluluklarına yer veriyor. Akbank Sanat'ın gitar günleri de bu alana yapılan katkılardan biri.

İzmir'de Büyükşehir Belediyesi'nin Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi'ndeki değişik salonlarda düzenlediği oda müziği programları büyük ilgi görürken, Karşıyaka Belediyesi de Hikmet Şimşek Sanat Merkezi'nde, KODA konserlerinin yanı sıra, ayda iki oda müziği etkinliğiyle salonunu dolduruyor.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, kendi senfoni orkestrasının etkinliklerinin yanı sıra, bir salonu tümüyle oda müziğine ayırmış durumda. Ayda en az iki topluluk bu salonda çalıyor. Toplulukların bazıları konuk, bazıları orkestra üyelerinin kurdukları...

Özellikle konservatuvarların lise ve lisans bölümlerindeki öğrencileri oda müziğine yönlendirme bakımından yarışma açılması da yeni kazanımlara yol açabiliyor. Geçen yaz Beyşehir Belediyesi'nin desteğiyle bu alanda aktif bir solist ve hoca olan flütist Doç. Cem Önertürk'ün girişimiyle düzenlenen yarışma, iki topluluğun ortaya çıkmasını sağladı.

Oda müziği alanındaki gelişmeler, olumsuz koşullar karşısında umutsuzluğa kapılmak yerine, güçleri birleştirmenin ve sivil toplum-müzisyen-dinleyici-belediyeler arasında yapıcı iş birliğini geliştirmenin gerekliliğini ortaya koyuyor.

Tenor Murat Karahan, Viyana Devlet Operası'nda sahnelenen Madama Butterfly operasında Pinkerton rolünde.

10 şehirde 20 bin kişi

Limak Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı **Ebru Özdemir**'le, Murat Karahan'ın önerisiyle Limak Holding bünyesinde kurulan **Limak Filarmoni Orkestrası**'nı, orkestranın Karahan'la olan ilişkisini ve geleceğe dair projelerini konuştuk.

Tenor Murat Karahan, Rengim Gökmen yönetimindeki Limak Filarmoni Orkestrası ile Zeki Müren Şarkıları konserinde.

Limak Filarmoni Orkestrası'nın kuruluş öyküsünü anlatır mısınız? Nasıl ve kimin girişimiyle başladı bu proje?

Limak Vakfı bünyesinde kurduğumuz Limak Filarmoni Orkestrası, uzun zamandır üzerinde düşündüğümüz bir projeydi. Sevgili Murat Karahan'ın önerisiyle gündeme geldi. Ülkemizde maalesef çok sesli müziğe olan ilgi yeterli düzeyde değil. Biz de popüler Türk müziğini çok sesli formda yeniden yorumlayarak, aslında bu tür müziğe olan ilgiyi artırmayı hedefledik. Başlangıçta sadece Ankara ve İstanbul'da iki konser yapmayı düşünmüştük. Ancak yoğun ilgi ve talep üzerine Türkiye turnesi yapmaya karar verdik. Konserlerimiz aracılığıyla, toplam 10 şehirde yaklaşık 20,000 kişiye ulaşmayı başardık. Ben önemli bir etki yaratmayı başardığımızı düşünüyorum.

Orkestranın ve Limak'ın Murat Karahan'la olan ortaklığına dair neler söylersiniz?

Murat Karahan dünya çapında ünlü bir tenorumuz ve ülkemizin yetiştirdiği önemli değerlerden birisi. Limak Filarmoni'yle birlikte bu yola çıkmış olması bizim açımızdan da büyük bir şans oldu. Başlangıçta solist olmasının yanı sıra, orkestramızın Genel Sanat Yönetmenliğini de yürütüyordu. Ancak Devlet Opera ve Bale Genel Müdürlüğü görevini üstlenmesinin ardından, iki görevi aynı anda yürütemeyeceği için bu görevini bıraktı. Fakat birlikteliğimiz devam ediyor. Kendisi önümüzdeki dönemde sanatçı olarak orkestramıza katkıda bulunmaya devam edecek.

Limak Filarmoni Orkestrası'nın misyonu nedir?

Orkestramızın misyonu aslında müzikten daha fazlasıdır diyebilirim. Günümüz popüler müziğinin türler karmaşasına dönüşmüş sesleri arasında, geçmişi yüzyıllara dayanan müzik mirasımızı çok sesli performanslarla geliştirmeyi ve genişletmeyi hedefliyoruz. Anadolu'nun çok sesli, çok dilli ve çok kültürlü yapısını, bu topraklarda hüküm sürmüş kadim medeniyetlerin sesleri ve sözleriyle, bu toprakların mirasçılarıyla buluşturmanın sorumluluğunu taşıyoruz. Bu coğrafyanın müziğini evrensel bir formda yorumlayarak aslında dünya genelinde de tanınmasının ve başka insanların bu güzelliğe ortak olmasının önünü açıyoruz. Çok sesli müziğin yaygınlaşması aslında toplumun gelişmesi açısından önemli bir gösterge. Bu açıdan da topluma önemli bir katkı yarattığımıza inanıyoruz.

Gelecek sezonlar için planladığınız yeni projeler var mı?

Bildiğiniz gibi, bu yıl Zeki Müren Şarkıları projesiyle başladık. Çünkü Zeki Müren toplumun çok yakından tanıdığı, çok sevdiği, kült bir sanatçı. Aynı zamanda birçok tabuyu da kırmayı başarmış bir isim. Önümüzdeki sezonlarda da sürprizlerimiz olacak. Bu konudaki çalışmalarımız devam ediyor. Uluslararası önemi olan sanatçıları Türkiye'de Limak Filarmoni Orkestrası eşliğinde ağırlamayı hedefliyoruz. Belki türkülerimizle ilgili bir proje de olabilir.

Limak Yatırım Yönetim Kurulu Başkanı Ebru Özdemir Zeki Müren Şarkıları konserinde.

İzlediğim Murat Karahan

Ayşe Öktem ilk kez 2006 yılında Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde izlediğinde dikkatini çeken, son olarak da dünyanın en prestijli opera kurumlarından biri olan Viyana Devlet Operası'nda izleme fırsatını yakaladığı Murat Karahan'ı yazdı.

Onu ilk kez 2006 yılında önce Fransız opera aryalarından oluşan bir konserde; sonra da sahnede, Nino Rota'nın bir perdelik *Asabi Bir Adamın Gecesi* operasında izledim. Operada küçük sayılabilecek bir rolü vardı. Ama sesi dikkat çekmişti. Adını akılda tutmam gerektiğini düşündüm. Zaman geçti; 2008 yılında müzikli oyun *Kırmızı Ev*'deki rolünde iz bıraktığını söyleyemem. Ama bir yıl sonra, 2009'da sahnelenen Johann Strauss'un *Venedik'te Bir Gece* operetinde, Berber Caramello'da dinlediğimde, ilk sezgimde yanılmadığıma dair hissim güçlendi. 2010 yılı başlarında Donizetti'nin *Tiyatro Entrikaları* adıyla sahneye taşınan, özgün adıyla *Le convenienze ed inconvenienze teatrali* (Tiyatroda uygun olan ve olmayan davranışlar) operasında birinci tenor rolünde parlak ve tam odaklı tiziyle, bir Donizetti yorumcusu olarak karşımızdaydı. Bu komik operanın dikkat çeken; tenorun deklamasyon kabiliyetini ve aynı zamanda komedyenlik gücünü gösterme fırsatı veren aryalarından birinde sarışın olarak karşımıza çıkan Murat Karahan'ı artık zihnimize yerleştirmeye başlamıştık.

Hemen ardından dramatik bir operada, *Macbeth*'de Macduff rolünde izlediğimi hatırlıyorum. Rolünün kısa ama zorlu bir partisi vardı; yoğun bir ifade gücü isteyen, büyük yapımlarda önemli tenorlara teslim edilen, operanın en kayda değer tenor partisini aydınlık sesiyle, duygulu bir şeklide yorumlayarak, başından beri gelecek vadeden bir ses olduğu düşüncemi teyit etmiş oldu.

2010 yılını bir operetle tamamladı. Yılın sonuna doğru Çardaş Prensesi'nde Prens Edwin rolünde sahnedeydi.

2011 yılına geldiğimizde İstanbul Opera Festivali'ne tesadüfen denk geldiğim ve şimdi ne yazık ki kullanılmayan Açıkhava Tiyatrosu'nda sahnelenen Rossini'nin *Maometto II* (*2. Mehmet* ya da afişte yer alan adıyla *Fatih Sultan Mehmet*) operasında karşımda Paolo rolünde Murat Karahan'ı bulmak sürpriz oldu. Açık havada, dışarıdan gelen türlü seslere karşın, amfi tiyatronun üst basamaklarına kadar güçlü sesiyle her bir notası izleyiciye ulaşan bir Karahan vardı karşımızda.

Genç tenor artık kendini ispat etmişti ve yurt dışıyla yaptığı bağlantılar nedeniyle bir süre kendisini Ankara'da sahnede izlememiştim. 2013 yılındaki Mantuva Dükü'ne (*Rigoletto*) kadar. Bu rol sesinin aydınlık tınısını, parlaklığını, renklerini ortaya çıkartabildiği bir roldü ve giderek daha da açılmıştı. 2016 yılına geldiğimizde üç önemli rol: önce Don José (*Carmen*), sonra Alfredo (*La Traviata*) ve nihayet Rodolfo'yu (*La Bohème*) izlediğimde karşımda sesiyle, oyunuyla, benliğiyle kendini sanatına adamış olduğu apaçık bir tenor vardı.

Her bir rol gerek sesine gerek karakterine bir şeyler katmış; geliştirmiş, olgunlaştırmış, yorumuna derinlik ve nüans katmış, hemen hiçbir şey tesadüfe bırakılmamıştı.

Son olarak 2017 de dünyanın en prestijli opera sahnelerinden biri olan Viyana Operası'nda Pinkerton (*Madama Butterfly*) rolünde izlediğimde, repertuvarının ilk rolünü bile provasız, sadece piyano eşliğinde çalışarak

Çardaş Prensesi

ortaya çıkartan ama bir o kadar da rahat olan Murat Karahan, müzikalitesi, İtalyanımsı parlaklık ve sıcaklığa sahip ses tonuyla, duygulu yorumuyla çok iyi bir Pinkerton olarak hatırlanacaktı.

Murat Karahan'ın ayrıca çok sayıda konserleri de oldu bu süreçte. Onları buraya almadık. Konser programlarını düzenlerken repertuvarındaki operalardan aryaların dışında, Türk bestecilerden de eserler söyleyen Karahan gibi bir sanatçının kariyerini başlardan itibaren izleyebilmek, bir öncelik. O zaman sesin nasıl bir gelişme gösterdiğini; nasıl parlak tona sahip bir tenordan, usulca, daha dolgun bir sese dönüştüğünü; nüansların belirginleştiğini izleyebiliyor, duyuyorsunuz.

2010 yılında onu Macduff (*Macbeth*) rolünde dinledikten sonra, Andante'ye şöyle yazmışım: *"Murat Karahan genç bir tenor; parlak, aydınlık bir sesi var. Sesini iyi kullanır, doğru repertuvarı seçerse, kendisini çok başarılı bir gelecek bekleyebilir."* Karahan sesini çok güzel kullandı, geliştirdi, çalıştı ve prestijli Avrupa sahnelerinde aranan tenorlar arasında yerini aldı. Şimdi dikkatler bundan sonraki başarılarına tanıklık etmeye geldi. **AYŞE ÖKTEM**

Carmen

Müjde ve Gürçil Çeliktaş'la anıları

Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'ndeki eğitimi sırasında sahne dersleri aldığı opera yönetmeni ve Ankara Operası'nda başrejisör olan **Gürçil Çeliktaş**'ın Murat Karahan'la anılarından birkaçını kendi ağzından ve Karahan'ı gençliğinden beri tanıyan bir sanatçı ve kendi tabiriyle "manevi aile bireyi" olan eşi, şan pedagogu, soprano **Müjde Çeliktaş**'tan dinledik.

Müjde Çeliktaş

Gürçil Çeliktaş

Müjde Çeliktaş anlatıyor: Yıl 2004. Şen Dul opereti sahneye konuyor. Operetin karakterlerinden Kont Camille de Rosillon rolünde tek kişi kaldı. Gürçil Çeliktaş *"Bilkent'ten bir öğrencim, Murat Karahan var. Hem çabuk öğrenir hem de sesi canavar gibi."* dedi. Hepimiz merak içindeydik. Murat bir haftada temsile çıktı. Sahneye adım atması böyle başladı. Bir rastlantıdır ki sonraları ünlenen tenorların ilk adımları hep bu şekilde olmuştur. Bundan sonra Murat, solistliğin çetin savaşında her basamağın zorluklarını yenerek tırmanmıştır. Ben de onun kariyerinin tüm aşamalarını her zaman yakından izleyerek yaşamışımdır.

Gürçil Çeliktaş anlatıyor: Yıl 2007. *La Traviata* operasının çalışmaları başlamıştı. Alfredo rolünü üç tenor sırayla oynayacaktı. Ben, rol dağılımında olmamasına rağmen, Murat'a da hazırlanmasını söyledim. Bu sıralarda üç tenor da hastalanınca iş Murat'a düştü. Hiç prova yapmadan sahneye çıkması gerekti. Temsil günü aramızda geçen diyalog şu şekildeydi:

- *"Hocam bana kostüm dikmemişler!"*
- *"Smokinin var mı?"*
- *"Evet, var."*
- *"O hâlde birinci perdeye onunla çık. Diğer perdelere de kendi elbisenle çıkarsın. Fark edilmez..."*

Yine yıl 2007. Murat tam 52 defa önemli başrollerde, konserlerde söylemiş, temsiller yapmış. Bu arada doktora sınavının vizesi için bir parça söylemesi gerekiyor. Okula gitmemiş. *"Gürçil Hoca beni her gün sahnede dinliyor; eserden esere koşuyorum, vizemi verir."* demiş. Sonra tahtaya bakmış ki, Gürçil Hoca onu bırakmış. *"Tabii sonra gitti, parçasını söyledi, vizesini aldı ve doktora sınavına hak kazandı."* diye anlatıyor Müjde Çeliktaş. Solistliğinin teknik kuruldan çıkmasının ardından, Aspendos Festivali'nde sahnelenen *Nabucco* operasında tenorlara destek olmak için koroda söylemesini bir vefa örneği olarak gören hocası Gürçil Çeliktaş, bunu unutmuyor.

Murat Karahan hayranı **Napolili doktor Erasmo Pagano** her fırsatta sahnede izlediği tenorumuzu anlatıyor

Bir ses, bir gülümseme, bir yürek

Murat'la dostluğumuzun bir bakıma gerçeküstü ve masalımsı bir yanı var. Ama esasen, evrende, birbirine uzak iki insanın karşılaşmasına karar veren kaderin payının olduğu da bir gerçek.

Murat Karahan'dan ilk olarak Ağustos 2016 yılında söz edildiğini duyduğumda Minorca'da tatildeydim ve Facebook sayfalarına göz attığımda, Arena di Verona'da bir temsilin başrolünü üstlenen bir Türk tenordan çok güzel sözlerle bahsedildiğini gördüm.

Birkaç ay sonra yine sosyal medyada bir gün benim için çok da yeni olmayan bir isim ve fotoğraf gördüm; resimdeki parlak, samimi, yumuşak ve tatlı gülümseme beni adeta çarptı ve biraz da laf olsun diye, arkadaşlık önerdim. Arkadaşlık isteğime anında cevap verdi ve böylece paylaşmakta olduğu resim ve müzikal videoları hakkında yaptığım yorumlarıma beklentisiz, terbiyeli ve samimi biçimde cevap veren bu genç tenoru izlemeye başladım.

Sesinin güzel rengi, parlaklığı, sempatik kişiliği beni anında etkisi altına aldı. Hele operadan pop müziğe, müzikalden popüler müziğe özgürce geçiş sanatındaki çok yönlülüğü; Napoliten şarkıları son derece tutkulu, duygulu ve mükemmel bir lehçeyle söyleyişi çok başarılıydı. Napolili olduğumu ve çok beğendiğimi söylediğimde çok mutlu oldu ve sonra da 2016-17 sezonunda Napoli San Carlo Tiyatrosu'nun *Manon Lescaut* ve *Il Trovatore* operalarına misafir oldu. Dostluğumuz böylece yazışmalar, yorumlar, cevapları, tebrikler ve beğenilerle devam ediyordu.

Geçen mayıs ayında özel bir mesaj aldım ve gönderenin Murat olduğunu görünce çok şaşırdım. Murat benden Napoli'de tiyatroya yakın, sakin ve ekonomik bir ev bulmam için yardım istiyordu. Böyle bir istek karşısında şaşırdım, ilk anda ne yapacağımı bilemedim. Onun gibi bir sanatçı nasıl olur da benden yardım isterdi? Biz Napolililer böyle durumlarda kendimizi yürekten ortaya atmamızla ünlüyüzdür. Gayretle hemen Murat'a ev aramaya koyuldum. Hemen buldum ama onun istediği özellikte değildi; onun istediği gibi bir yerdi, ekonomikti ve tarihi merkezdeydi, ama hem tiyatroya uzaktı hem de Murat'ın istediği gibi sessiz ve sakin bir yerde değildi. Nasıl olsun ki? Napoli Greko-Romen orijinli bir şehirdi: Normandiyalılar, Fransızlar, İspanyollar, Araplar, Kuzey Afrikalılar ve Türkler tarafından yönetilmişti; bir deniz kentiydi. Ayrıca bir açık hava tiyatrosu nasıl sessiz olabilirdi ki?

Bu bilgileri ona gönderdim, o da verdiği cevapta kalacak bir yer ayarladığını ve 28 Mayıs'ta saat 16.30 da Napoli Capodichino Havaalanı'nda olacağını bildirdi. Ev sahibi olarak, onu karşılamaya gitmeyi önerdim; o da bunu bekliyormuşçasına, memnuniyetle kabul etti. Kararlaştırılan günde havaalanına gittim, biraz sinirliydim ama daha çok onu karşılama heyecanı içindeydim. Murat iki büyük bavuluyla, zamanında geldi. Uzun boylu, iriyarı, son derece rahat, üzerinde kot pantolonu ve başında hasır şapkası vardı. Kalabalığın içinde onu tanımakta zorlandım fakat o beni hemen tanıdı ve o güzel, ışık saçan, yumuşak gülüşüyle selamladı. Bunun bir fotoğraf pozu olmadığı, doğal hali olduğu belli oluyordu. Çok eski iki arkadaş yeniden karşılaşmış gibi coşkuyla birbirimize sarıldık. Arabadan hemen merakla bekleyen annesini aradı ve sorunsuz geldiğini, yanımda olduğunu haber verdi. Çeşitli konularda konuşuyorduk; rahat, sakin ve kibarca sorularıma cevap veriyordu. Ne ses tonunu yükseltiyor ne de müzik konusuna kendini kaptırıyordu.

Kalacağı yere geldiğimizde bu yerin onun ve daha sonra katılacak olan ailesi için uygun bir yer olmadığını çok çabuk fark ettim; bir buçuk ay kalması gerekeceğinden, büyük uğraşlar vererek, yeni bir yer aradık ve geçici bir yer bulduk. Bu koca genç adam bir yandan da karşılaştığı güçlükleri annesine bildiriyor ve benim mevcudiyetim ve yardımımın birçok sorunu çözmeye yardımcı olduğunu anlatıyordu. Beni tanımamasına rağmen annesi, oğluyla ilgilendiğim için bana teşekkür ediyor, bana duacı oluyordu.

Yerleşir yerleşmez hemen hiç bilmediği San Carlo Tiyatrosu'na gittik, oralarda gezindik ve güzel bir lokantada mola verdik. Murat keyif dolu, yemek ve iyi mutfaklara meraklı bir insandı.

O zamandan beri Murat ailemin ve benim hayatımızın bir parçası oldu. Kendi yeğeni Alara'yla oynadığı gibi kızımla oynar, oğlumla futbol ya da moda sohbetleri yapar, eşime ve bana onun için ikinci bir aile olduğumuzu söylerdi her zaman. Bu uzun boylu, sade, alçakgönüllü, temiz ruhlu ve her türlü kötülükten uzak delikanlı hepimizi büyülüyordu. Arka planda kalsam ve hiçbir şeye karışmasam da, Murat herhangi bir sorunu olduğunda onu çözecek olanın biz olduğumuzu biliyordu.

Provalar sırasındaki kaygılarından, keyifsiz ve asabi anlarından bana dert yanar, ben de tatlılıkla onu yumuşatır, sağduyuya davet ederdim. Canlandıracağı rolün oynanışı ya da şarkıların Napoliten diksiyonuyla ilgili yorumlarıma değer verirdi.

Annesi Nurser Hanım etkileyici, zeki ve çok kültürlü bir hanım olduğu kadar, doğal, oğlu gibi alçakgönüllü ve duyarlıydı. Eşimle aralarında çok güzel bir uyum oluştu. İki ayrı dil konuşsalar bile birbirlerini anlıyorlardı; kadın dünyasının gizemi işte...

Sonra anlaşmasını yaptığı iki operanın; *Manon Lescaut* ve *Il Trovatore*'nin temsilleri oldu. *Manon Lescaut*'da tiyatro hıncahınç doluydu, hava sadece yaz sıcağından değil, kalabalıkla da iyice ısınmıştı. 1900'lü yılların başlarını yansıtan yeni bir yapımdı. Murat yapısı itibariyle 17. yüzyıl giysileri içinde pek inandırıcı olmazdı. Oyunun başından itibaren sıcak, tadına doyulmayan, çekici ve tutkulu sesiyle seyirciyi coşturdu. Ve tanrı vergisi sanat yeteneğiyle, utangaç bir öğrenciyken aşkı keşfeden, sonra tutkulu bir âşık olan, sonra da umutsuz, kalbi parçalanmış, üzgün karakteri çok güzel yansıttı. Tüyler ürperten, gözleri yaşartan bir temsil oldu ve seyirci sahnedeki performansı coşku ve heyecanla, yorulmaksızın candan alkışlıyor ve övgüler yağdırıyordu. Sonra sıra *Il Trovatore*'ye geldi. Orada da bir dönem değişikliği yapılarak, Rönesans değil, Geç Romantik dönem kostümleri tercih edildi. Murat sahneye gururlu, kendinden emin, sağlam ve ışıltılı sesiyle girdi; Byron'un binbir tutkuyla kıvranan, lanetli bir kahramanı gibi değildi. Güçlü sesiyle, orta sesleri ve sesin nüanslarını müthiş kullanarak aryasını söyledi; ama *Di quella pira*... ile olan randevusunda, sağlam, keskin ve gür sesi, kusursuz müzik cümlesiyle, hiç zorlanmadan Do finaline geldiğinde seyirci onu, perde kapanmadan, çılgınca alkışladı, göklere çıkardı.

Murat Napoli'de bir buçuk ay kaldı ve silinemeyecek bir iz bıraktı; başka yerlere gittiğinde boşluğu hissedildi. Kasım ayında onu Viyana'da *Madama Butterfly* operasında izledim. Birbirimizi yeniden görmek çok güzeldi, sevinçle kucaklaştık. Pinkerton yorumunda gerek ses gerek sahnesiyle dikkat çekiciydi; alaycı, baştan çıkarıcı, subay-centilmen, sevgili, her limanda kendisini bir kadının beklediği klasik denizci kişiliğini sıcak ve titrek, duygulu vurgularıyla, bir kuyumcu kalemiyle işlercesine, ortaya koyuyordu. Onun bu başarısı bana gurur veriyordu. Telefonla, sosyal medyada ya da Whatsapp'tan sık sık görüşüyoruz. Onun candan kahkahalarını ve benim sesimi duyduğuna sevindiğini bilmek çok güzel. Enine boyuna dünyayı dolaşırken bile beni düşünmesi ve sevgi dolu sözcükleri, İtalya'daki ikinci babası olduğumu söylemesi çok güzel. O İtalya'da ikinci bir aile buldu ve biz de özel bir kişi, samimi bir arkadaş, ailemizi genişleten beklenmedik bir evlat bulduk.

(Metni İtalyancadan çeviren: Ayşe Öktem ve Füsun Koroğlu)

Murat Karahan, Murat Karahan'ın eseridir

Opera şarkıcılığının yanında yıllar boyu şan hocalığı da yapmış biri olarak şöyle bir gözlemim oldu: Bu mesleği yapmak için konservatuvarlarda eğitim alanlar ve mezun olanlar arasından 5-10 yılda bir diğerlerinden daha iyi olan birkaç kişi, onların arasından da yıldız sanatçı adayları ve nadiren de olsa bunların içinden bir dünya yıldızı çıkıyor. İşte bugün Murat Karahan bu genç yaşına rağmen opera dünyasının yıldızları arsasındadır. Bolşoy, Verona Arenası, Viyana Devlet Operası... Gerisini saymaya ve başka bir söze gerek var mı?

Karahan öncelikle hem anne hem baba tarafından ses bakımından şahane bir genetik mirasa sahip. Yakından tanıdığım için söylüyorum; sevgili annesi, babası, kız kardeşi ve teyzelerinin hepsinin sesi güzeldir. Hele bir ablası Çiğdem Hanım var ki, güzel sesinin yanı sıra, sanki 40 yıllık şan eğitimi almış biri gibi şarkı söyler. Bu işe merak sarsa eminim ki çok seçkin bir şarkıcı olurdu. Velhasıl, güzel ses ve müzik bu ailenin soyadı gibidir.

Murat Karahan'ın başarısını sadece bu genetik faktöre bağlayacak değilim elbette. Ondaki zekâ, çalışkanlık, müzikalite, kendine güven, sahne sempatisi ve tutku, genetik mirasa eşlik edince ortaya Murat Karahan çıkıyor. Düşünün, okul yıllarında operayı pek de önemsemeyen birisi, sonradan hepsi birbirinden büyük pek çok operayı dünyanın en büyük opera salonlarında söylüyor. Bu hangi babayiğitin harcıdır!

Bir de onun bu yönünü bilmeyenler için söylüyorum: Murat her türlü vokal müziği; türkü, şarkı, rock, caz; aklınıza ne geliyorsa güzel söyleyebilen, tabir yerindeyse "her telden çalan" bir fenomendir! Hocası olarak içtenlikle söylüyorum ki diğer hocalarıyla birlikte Murat'ın başarısına olan katkımız çok sınırlıdır.

"Öğretmek yoktur, öğrenmek vardır." sözünün en iyi örneğidir Murat. Kısacası Murat Karahan bizzat Murat Karahan'ın eseridir. Dilerim Tanrı onu nazarlardan saklasın, sevgili Murat da yöneticilikten kaynaklanabilecek aşırı strese karşı sağlığını korusun. **PROF. PEKİN KIRGIZ**

AYIN YORUMCUSU

Zeynep Üçbaşaran

Piyanist
(d. 1968)

Dört yaşında girdiği İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda müziğe başlayan Zeynep Üçbaşaran, 1994'te Budapeşte Franz Liszt Academy of Music'ten "konser sanatçısı" diplomasıyla mezun olduktan sonra çalışmalarını, Freiburg Hochschule für Musik'de sürdürdü. Lisans üstü eğitimine University of Southern California'da devam etti; 2000'de yüksek lisans, 2004'te doktora çalışmalarını tamamladı. Türkiye, Mısır, Macaristan, Almanya, İngiltere, Danimarka, İsveç, Norveç, Slovenya, Litvanya, Beyaz Rusya, Estonya ve ABD'de çeşitli solo resitaller ve konserler verdi.
Amerikan Lizst Topluluğu Ödülü, Rozsnyai Onur Ödülü ve Kaliforniya Üniversitesi Santa Barbara 'Ina Broida' Ödülü sahibi olan sanatçı, 1996 ve 2000 yıllarında da Los Angeles Liszt Yarışması Ödülü'nü aldı. 1996'dan beri Kaliforniya-Santa Barbara'da yaşayan Zeynep Üçbaşaran, 2003'te ise Kaliforniya'da, Atatürk'ün Kızları Derneği 'Üstün Kadın' ödülüne layık görüldü. Yayımlanan albümlerinde Liszt, Mozart, Beethoven, Scarlatti, Bernstein ve Muczynski'nin yanı sıra Ahmet Adnan Saygun yapıtlarına da yer veren Zeynep Üçbaşaran, Mart ayı boyunca "Ayın Yorumcusu" köşesinde bizimle olacak...

Bir **Karnaval** radyosudur

AYIN BESTECİSİ
Claude Debussy
(1868-1918)

Müzikte izlenimcilik akımın öncüsü olan Achille Claude Debussy, armoniye özgürlük kazandırması ve yeni gamları kullanması ile klasik müzikte çığır açmıştır. Mallarmé, Verlaine ve Baudelaire gibi şairlerin yanı sıra Cézanne, Manet ve Monet gibi ressamların ilkelerini, birçok bakımdan dile getiren son derece özgün bir armoni sistemi ve müzik yapısı geliştirmiştir. Debussy'nin biçim açısından kimseden etkilenmeyen piyano yapıtları, teknik açıdan öncüdür. Debussy'yi etkileyen sanatçılar arasında; Wagner, Borodin, Mussorgsky ve Çaykovski vardır. Aşılması imkânsız gibi görünen Wagner etkisinden kurtularak, tamamen Fransız diye nitelendirilebilecek bir müzik anlayışı geliştirmeye yönelmiştir. Küçük vokal yapıtlarıyla ün kazanan, değişik armoniler, ritim, hareket ve tempo açısından en küçük ayrıntılarına kadar işlenen eserleri ile Debussy, ölümünün 100. yıl dönümünde Mart ayı boyunca "Ayın Bestecisi" köşesinde bizlerle...

MART AYINDA
HAFTA SONLARI
Cumartesi 12.00-14.00 ve 18.00-20.00 arası
Pazar 12.00-13.00 ve 18.00-20.00 arası

Müzik Dünyasında Kadın
3-4 MART
8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla müzik dünyasının birbirinden özel kadın bestecileri ve yorumcularının izini sürüyoruz.

Şarkının Kanatlarında
10-11 MART
Geçmişin ve günümüzün ünlü seslerinden sevilen aryalar, opera tarihinin unutulmaz düetleri, Napoliten şarkılar, piyano eşlikli aryalar, koro parçaları hafta sonunda Borusan Klasik'te.

Rusya'dan Esintiler
17-18 MART
BİFO'nun Rus müziği repertuvarına odaklandığı 22 Mart tarihli konserinden önce, Rus bestecilerin başyapıtları Borusan Klasik'te...

Beethoven Şöleni
25-26 MART
Romantik dönemin öncüsü Ludwig van Beethoven'ı, 26 Mart'taki 191. ölüm yıl dönümü vesilesiyle hafta sonunda anıyoruz.

Doğanın Şarkısı
31 MART-1 NİSAN
Bestecilerin ortak tutkusu olan doğadan esinlenmiş, pastoral manzaralı eserler Borusan Klasik'te hafta sonuna renk katacak.

BORUSAN KLASİK'TE
YEPYENİ BİR PROGRAM BAŞLIYOR!

Ali Pınar ile "Alafranga"
Oyuncu, müzisyen ve yapımcı Ali Pınar, "Alafranga"da her ay için ayrı olarak belirleyeceği bir tema üzerinden klasik müzik diyarında gezinecek. Bu gezinti sırasında başlıca dönem ve bestecilerin üslup ve nitelikleri ile tarihten notlar aktarılacak. Her Cuma 12.00'de.

Ali Pınar
Galatasaray Lisesi mezunu Ali Pınar, Belçika'dan aldığı burs ile, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde Sinema-TV ve MSGSÜ Devlet Konservatuvarı'nda Ayhan Baran ile opera eğitiminin ardından; Ayla Algan, Şahika Tekand ve Mehmet Ulusoy ile üç yıl oyunculuk çalıştı çeşitli atölyelere katıldı. CRR Operası ve İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda üç yıl asistanlık ve kondüvitlik yaptı, opera ve tiyatro oyunlarında rol aldı. 1995'ten itibaren TV dizileri ve sinema filmlerinde rol aldı. 2002'de kurduğu Corpora Productions ile yapımcı ve yönetmen olarak pek çok uluslararası yapıma imza attı. 2009'da yönettiği *Uygur Karızları,* TC Kültür Bakanlığı ile Çin Kültür Bakanlığı'nın desteği ile gerçekleştirildi. 2004'te Ankara Devlet Operası'nda sahneye koyduğu *Deidamia,* Türkiye'de sahnelenen ilk Händel operası oldu. *100. Doğum Yılında Cemal Reşit Rey* adlı kitabı Pan Yayıncılık tarafından yayımlandı.

CUMA RAPSODİSİ
Rapsodi formunun özgürlüğünden esinlenerek Cuma gününün ritmine eşlik eden "Cuma Rapsodisi" devam ediyor. Saat 12.00'den itibaren, Tantanalı Huşu ve arkadaşlarının kılavuzluğunda rengârenk notalar ve özgürleştirici rotalarda dünyaya yelken açıyoruz.

RADYONUN KLASİK USTALARI
Her hafta 12.00 ve 22.00'de.

Pazartesi **Zerhan Gökpınar** "Notaların Dili"
Salı **Serhan Bali** "Müzik Takvimi"
Çarşamba **Halit Süha Çelikkıran** "Scaramouche ile Barok Çılgınlıklar Rehberi / Dekroşe"
Perşembe **Aydın Büke** "Gölgede Kalanlar"
Cuma **Ayşe Yavaş** "Pizzicato" (13.00 ve tekrarı Cumartesi 22.00)
Cumartesi **Ahmet Makal** "Müzikçe" (11.00 ve 23.00)
Pazar **Serla Balkarlı** "Müzik Masası" (15.00)

KONUK PROGRAMCILARLA
KLASİK TATLAR
Her Pazar 10.00-12.00 ve 22.00-24.00

Çetin Erker 4 MART
Hakan Erkan 11 MART
Serdar Ateşer 18 MART
Murat Şeker 25 MART

BORUSAN KLASİK'TE
PROGRAMLARDAN SEÇMELER

Tülay Bilginer ile "Mavi Rapsodi"
Gazeteci-yazar Tülay Bilginer'in hazırlayıp sunacağı programda, belki de radyoda ilk defa bir roman yazılacak. Yazarın son romanı *Yaraya Sus Basmak*'tan bölümler, roman kahramanlarının dinlediği müziklerle sürecek. "Mavi Rapsodi"de, müthiş bir aşk hikâyesi, sevginin rengi mavi duygusallığıyla, dönem romanı olarak ve rapsodi tadında, radyo mikrofonlarında yazılacak. Her Cuma 23.00'te...

Gaye Çağlayan ve Burçin Büke ile "Müzik Mutfağı: Gurme Müzik"
Gaye Çağlayan'ın "Müzik Mutfağı"ndaki macerasına katılan piyanist Burçin Büke'nin sunum ve yorumları ile lezzetlenen "Gurme Müzik", her Perşembe 10.00 ve 20.00'de.

Cem Küçümen ile "Birlikte"
Gaye Çağlayan ve gitar sanatçısı Cem Küçümen'in renkli sunumu ile sıradışı birlikteliklerin programı "Birlikte", her Salı 10.00 ve tekrarı 20.00'de; ayrıca her Cumartesi 14.00'te.

Serla Balkarlı ile "Müzik Masası"
Dinlerken öğrenmek, öğrenirken eğlenmek isteyen müziksever, piyanist Serla Balkarlı'nın "Müzik Masası"na davetlisiniz! Müziğin akıl almaz çeşitliliğindeki dönemlere, tarzlara ve hikâyelere ortak olurken, zaman zaman konuklarla sohbet ediyoruz. Her Pazar 15.00'te Borusan Klasik'te...

Ayşe Yavaş Dirik ile "Pizzicato"
Müzik tarihinden keyifli öyküler, bestecilerin aşkları, müzik haberleri, genç yorumcular, yeni çıkan albümler, liedler, aryalar, oda müziği örnekleri, müzikaller, tangolar; her Cuma 13.00'te...

KADANS
Kültür ve sanat dünyasında iz bırakan değerli müzik insanlarımızı saygıyla anıyoruz...

Suna Korad 19 MART 2003
Ekrem Zeki Ün 24 MART 1987
Süheyl Denizci 25 MART 2007
Orhan Tanrıkulu 29 MART 1989

Nereden? Nasıl?
Borusan Klasik'i internette
www.karnaval.com/borusanklasikdinle
adresinden, mobil ortamda iPhone (App Store), Blackberry (Blackberry App World), Nokia Symbian (Ovi Store) ve Android (Google Play Store) cihazlarınıza indireceğiniz "Karnaval" uygulamasıyla,
iPad kullanıyor iseniz yine App Store'dan indireceğiniz "Karnaval Radyo" uygulamasıyla dinleyebilirsiniz.

Crescendo
Tuğrul Tanyol
tugrultanyol@andante.com.tr

Müzikte Napoli Okulu

Neredeyse 100 yıl boyunca Avrupa'nın en önemli müzik merkezi olmayı sürdüren Napoli'yi, bu şehirden ismini alan ünlü okulu ve bu okulun bestecilerini yakından tanımak ister misiniz?

Şimdi düşünüyorum da... Çeyrek yüzyıl önce klasik müziğe olan aşırı sevgime rağmen ne az besteci tanıyormuşum. Çocukluk evimiz bir Garrard pikapta çalınan Beethoven, Mozart, Haydn, Çaykovski, Schubert ezgileriyle dolardı. Kendi müzik zevkim geliştikçe dönem dönem bazı bestecilere takılı kaldım. Bir dönem Mendelssohn, bir dönem Brahms... Sonra hızla Debussy, Mahler ve Bruckner dinlemeye daldım. Harçlıklarla alınan her yeni plak, dünyasına girdiğim yeni bir besteciyle ilgili iştahımı kabartırdı. Önce radyo programlarıyla başlayan, sonra plaklar evreninde süren bir oyun vardı annemle aramızda. Çalan yapıtın kime ait olduğunu sorardık birbirimize. Bu oyun neredeyse annem ölene ve ben koca bir adam olana dek sürdü. Barok konusundaki zevkim ve merakım geliştikçe annem bana yetişememeye başlamıştı. Zaman zaman kendisini kandırdığımı, olmayan bestecileri sorduğumu düşünürdü. Ölümünden bir-iki yıl kadar önce bana uğradığı bir akşam, yemekten sonra tam kalkmaya hazırlanırken, çalmakta olduğum müziğe takılı kaldı ve bu güzel yapıtın kime ait olduğunu sordu. *"Porpora..."* yanıtını alınca kuşkulu gözlerle bana bakıp, *"Hadi oradan!"* dedi. Bu isimde bir besteci olabileceğine inanmamıştı çünkü. Napoli Okulu'na olan merakım belki biraz da buradandır diye düşünürüm bazen. Annemin anısı neredeyse Porpora adına yapışıp kaldı çünkü.

2018 Nicola Porpora'nın 250. ölüm yıldönümü. Son yıllarda artan ilgi nedeniyle yapıtlarının birçoğu zaten kayda alındı. Müzik arkeolojisi de boş durmuyor. Bugünlerde, uzun zamandır kayıp olduğu sanılan *Germanico in Germania*'sı da bulunmuş olmalı ki Max Emmanuel Cencic'in de eşsiz sesiyle katıldığı bir kadro tarafından kayda alınıp DECCA tarafından piyasaya sürüldü.

> Porpora'yı keşfedişim, bir başka Napoli Okulu bestecisi olan Johann Adolph Hasse'den hemen sonra oldu. Porpora'yı *Il Gedeone*'yle sevdim, Hasse'yi ise *Cleofilde*'yle.

Porpora'yı keşfedişim, bir başka Napoli Okulu bestecisi olan Johann Adolph Hasse'den hemen sonra oldu. Porpora'yı *Il Gedeone*'yle sevdim, Hasse'yi ise *Cleofilde*'yle. Gençlik yıllarımda dinleyemediğim oratoryo ve operaya Vivaldi, Galuppi gibi Venedikli bestecilerle tam alışmaya başlamıştım ki karşıma birden geniş bir okyanus çıkıvermişti. Bilerek ya da bilmeyerek dinlediğim ve sevdiğim birçok bestecinin aslında birbirleriyle organik bir bağa sahip olduklarını anlamam uzun sürmedi. Neredeyse hepsi ya Napoli ve çevresindendi ya da müzik eğitimlerini bu şehirde almışlardı.

Yaklaşık bir yüzyıl boyunca Napoli Avrupa'nın en önemli müzik merkezi olmayı sürdürdü. Peki neden bir okul olduğundan söz ediyorum? Sayısız önemli bestecinin, başka önemli bestecilerin öğretmeni olması nedeniyle. Örneğin bir Venedik okulu yok. Vivaldi'nin öğrencilerinin çoğu kızlardan oluşuyordu. Galuppi ise pek yerinde dumamış belki bir tek Rusya'dan yanında getirdiği Dimitri Bortanski'yi yetiştirmişti. Sammartini'nin etkisi nedeniyle Milano'yu bir müzik okulu sayabilir miyiz, kuşkuluyum. Çağın tüm büyük adları onu ziyaret

Nicola Porpora

edip bir şeyler öğrenmiş olsalar da öğrencisi olarak yalnızca Gluck'u anmıştır.

Konservatuvar sözcüğünün Rönesans döneminde kimsesiz çocuklara bakmakla yükümlü olan ve hastahanelere bağlı kurumlardan kaynaklandığını biliyoruz. Bu nedenle müzik eğitimi verilen kurumlara İtalya'da *ospedale* de denmiştir. Buralarda kimsesiz çocuklara müzik eğitimi veriliyordu bir yandan. 1346'da Venedik'te kurulan Ospedale della Pietà ve 1589'da Napoli'de kurulan Conservatorio dei Poveri di Gesù Cristo hemen akla gelenlerdir.

17. ve 18. yüzyıllarda Napoli müziğin başkenti gibidir. Avrupa'nın birçok kentinde tek konservatuvar varken, hatta bazılarında hiç yokken Napoli'de tam dört konservatuvar bulunmaktaydı. Bu nedenle o dönemde Napoli için "Avrupa'nın Konservatuvarı" tanımı da yapılmıştır.

1537'de kurulan, Conservatorio di Santa Maria di Loreto'nun yetiştirdiği en ünlü öğrenci Domenico Cimarosa'dır.

Conservatorio della Pietà dei Turchini, en ünlü bestecilerin yetiştiği ve hocalık yaptığı kurumlardan biri olarak dikkat çeker. Mezunları arasında Francesco Feo, Provenzale, Giordani, Leonardo Leo, Jommelli, Spontini ve çağın en büyük kastratosu olacak olan Farinelli dikkat çeker. Öğrencilerin birçoğu ileriki yıllarda burada hoca olarak yeni kuşakları yetiştirmişlerdir.

Conservatorio dei Poveri di Gesù Cristo ise Durante, Porpora ve Pergolesi'yi yetiştirmişti. Pergolesi'nin en bağlı olduğu hocası Feo olacaktır.

Gian Francesco de Majo'dan Mecdante'ye, Paradisi'den Piccinni'ye, Leonardo Vinci'den Tomasso Traetta'ya, baba-oğul Scarlatti'leri de içine alan Napoli Okulu, dışarıdan gelen Hasse gibi adları da "Il Sassone" (Sakson) diyerek bağrına basmıştır.

Alessandro Scarlatti

Vivaldi'nin çağdaşı ve hemşerisi Albinoni'yle bir tanışıklığına işaret eden bir veri bile yoktur. Oysa Napoli Okulu bestecilerine, baba Scarlatti'yle başlayıp tüm adları gözden geçirerek baktığımızda, en az üç kuşak bestecinin varlığı ve ilişkisi göze çarpar.

Arcangelo Corelli

Eğitim kurumları birbirleriyle ilişki içindeydiler, herkes birbirini tanıyor ve etkileniyordu. Kuşkusuz en başa bir dev olan Alessandro Scarlatti'yi yerleştirmek gerekir. Bugün müzikte bir Napoli Okulu'ndan söz ediliyorsa kökü Scarlatti'dedir.

Alessandro Scarlatti ve hemen yanıbaşındaki Roma'da çalışan Corelli bir bakıma Geç Barok olarak tanımlanacak dönemi de birlikte başlatmışlardır. Kuşkusuz *concerto grosso*'nun babası Corelli'dir ve Corelli'nin keman çalış biçimi kendisinden sonrakileri derinden etkileyecek olsa da ben hep Scarlatti'nin müziğin alacağı yolu daha derinden etkilediğini düşünürüm. Bir Bach hanedanı kadar olmasa da bir Scarlatti soyundan söz etmek mümkündür: kardeşi Francesco, yeğen Giuseppe, büyük oğul Pietro Filippo ve bir başka dev olan küçük oğul Domenico.

Corelli, Geminiani ve Locatelli gibi iki olağanüstü öğrenci yetiştirerek bir keman okulu başlatmış olsa da çalgı müziği dışında ürün vermediği gibi bunların sayısı da kısıtlıdır. Ne var ki Handel'i derinden etkilemiş olması Corelli'nin müziğinin İngiltere'ye yayılmasını sağlamış ve yine Handel'in, Corelli'deki dört bölümlü konçerto biçimini benimsemesi *concerto grosso*'nun oturmasını sağlamıştır. Oysa Bach, Vivaldi'deki üç bölümlü konçeto biçimini tercih etmiştir.

Müzik tarihinde çalgı müziği ve operanın geçirdiği evrimde Napoli Okulu bestecilerinin daha ağırlıklı yere sahip oldukları kanısındayım. Corelli'den çıkan çizgi Barok

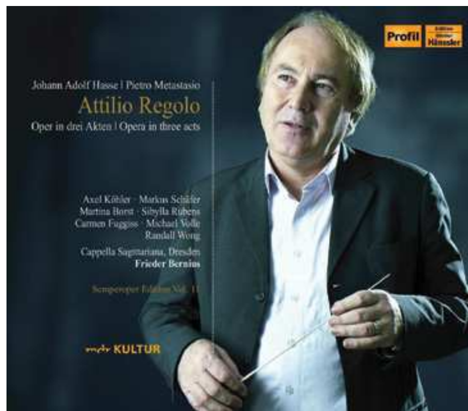
dönemle birlikte sona ermiştir. Açıkçası Vivaldi'nin de yaşadığı çağda bu denli beğenilen bir besteci olmasına ve bir ölçüde Bach'ı etkilemesine rağmen kimlerle ilişkide olduğu, kimlerle fikir alışverişinde bulunduğu belirsizdir. Başka besteci dostu yokmuş gibidir. Her ne kadar Alejo Carpentier'nin fantastik romanı *Barok Konçerto*'da Handel, Vivaldi ve Scarlatti bir araya gelseler de böyle bir birlikteliğin olmuş olması kuşkuludur. Vivaldi'nin çağdaşı ve hemşerisi Albinoni'yle bir tanışıklığına işaret eden bir veri bile yoktur.

Oysa Napoli Okulu bestecilerine, baba Scarlatti'yle başlayıp tüm adları gözden geçirerek baktığımızda, en az üç kuşak bestecinin varlığı ve ilişkisi göze çarpar. Geç Barok biçiminde başlayan sürecin Barok'tan arınıp *galant* ve klasik anlayışlara yöneldiğini görürüz. Benim daha çok dinsel müziğiyle sevdiğim Durante *galant* stile geçiş yapsa da Porpora, Handel gibi baroktan kopamamıştır.

Hasse hemen hemen müziğin tüm türlerinde ürün vermiştir. Ne yazık ki Yedi Yıl Savaşları'nın yıkıntıya uğrattığı Dresden'deki yapıtlarının yok oluşuna da tanık olmuştur. Hasse, dönemin tüm bestecilerinin çalışmayı sevdikleri librettist Metastasio'nun en hayran olduğu besteciydi ve librettolarının öncelikle Hasse tarafından bestelenmesini isterdi. Bir şairin en zor kabul edebileceği şeye bile ses çıkarmazdı Hasse söz konusu olduğunda, çünkü besteci sözlerde düzeltmeler yapardı. Son günlerde Hasse'nin geç dönem operalarından *Attilio Regolo* diske dolduruldu. Yapıt açıkçası beni biraz düş kırıklığına uğrattı. Birkaç tatlı ezgi dışında yapıttan bir *Artaserses,* bir *Didone Abbandonata* tadı almam açıkçası mümkün olmadı. Benim için Hasse, *Ceofilde* dışında bir de *Serpentes de Fuego en el Desierto* gibi dinsel yapıtlarıyla önde duruyor.

Cimarosa ve Paisiello gibi Mozart çağına uzanan bestecileri de hesaba katınca Napoli Okulu'nun ne denli uzun süre, neredeyse bir müzik fabrikası gibi çalışmış olduğunu anlayabiliriz.

İlerlemeci, farklılaşan bir klavye müziği, yaşamının büyük bölümünü Portekiz ve İspanya'da geçiren Domenico Scarlatti'yle mi başladı? Yazdığı 600'ü aşkın tek bölümlük sonat, zaman zaman yerel tonlara da bürünerek klavyedeki yaratıcılığı en tepe noktaya taşıdı. Seküler kantatlar ve dinsel müzikler bestelese de Domenico'nun kendisini izleyecek olan Galuppi, Paradisi ve Platti'nin klavye müziği üzerinde derin etkileri olacaktır.

Cimarosa ve Paisiello gibi Mozart çağına uzanan bestecileri de hesaba katınca Napoli Okulu'nun ne denli uzun süre, neredeyse bir müzik fabrikası gibi çalışmış olduğunu anlayabiliriz. Hemen tüm besteciler, öncelikle operayla ün aramışlardır. Gluck'un Alplerin üzerinde başlattığı opera devrimine benzer bir sürecin Napoli Okulu bestecilerini de içine aldığını ve modern operaya giden yolun Jommelli ve Traetta'nın katkılarıyla gerçekleşmiş olduğunu söylemek yanlış olmaz sanırım. Jommelli'nin üzerinde Gluck'un doğrudan etkisi olduğunu söyleyemesem de yakın dostlukları bilinen Traetta'nın üzerinde derin bir etkisi olduğu açıktır. Gluck Traetta'nın *Ifigenia*'sını 1767'de Floransa'da yönetmekle kalmamış kendisi aynı konuyu yaşamının sonlarına doğru *Iphigénie en Tauride* ile hayata geçirmiştir. Bu iki besteci arasındaki düşünce benzerliği Traetta'nın *Antigone*'sinde kendini büsbütün açığa çıkarır. Yapıt *Orfeo ed Euridice*'nin dramatik yapısını temel almıştır. Kuşkusuz bu iki bestecinin ardında Fransız *Tragédie lyrique* geleneğinin ve Rameau'nun fırtınalı müziğinin etkisi de yadsınamaz.

Operanın gösterdiği değişimin Metastasiocu *opera seria*'nın gözden düşmesine neden olduğunu biliyoruz. Kitlelerin ilgisi Pergolesi'nin intermezzosu *La Serva Padrona*'yla başlayan ve *opera buffa* olarak adlandırılacak türe doğru kaymaya başlamıştır. Bu türdeki en başarılı yapıtlar gene bazı Napoli Okulu bestecileri tarafından ortaya konacaktır. Piccinni'nin, Goldoni'nin metni üzerine bestelediği *Le Donne Vendicate*'si bunun güzel bir örneğidir. Bu türdeki diğer başarılı örnekler arasında Paisiello'nun *Il barbiere di Siviglia*'sı anımsanabilir. Paisiello'nun tüm yapıtları arasında ben gene de basit ama yaratıcı ezgilerle dolu sekiz piyano konçertosunu severim. *Opera buffa*, ya da Fransızların tabiriyle *Opéra Comique* düşünüldüğünde akla gelen bir başka ad da Domenico Cimarosa'dır. 80'i aşkın operası arasından günümüz opera sahnelerinde kendine hâlâ yer bulabilen *Il matrimonio segreto*'yu unutmak mümkün olabilir mi? Cimarosa'nın dinsel yapıtları arasında en dikkat çekeni kuşkusuz *Requiem*'idir. Yapıtın ölümle ilişkili olduğunu ancak adından ve sözlerinden anlarız. Hayat ve neşe dolu, neredeyse operatik bir yapıttır.

Gene Porpora'ya dönersek, şu satırların yazıldığı anda bir yandan da onun *Leçons de Ténèbres*'ini dinlemekle meşgulüm. Hocaların hocası Porpora sayısız güzellikte operaya, dinsel kantatlara ve çalgı müziğine imza attı. Hasse'yle birlikte belki de *opera seria*'nın en önemli temsilcilerinin arasında sayıldı. Londra macerasında öğrencisi Farinelli'nin katılımıyla sahnelenen ve benim için müzik tarihinin en muhteşem aryalarından birini *Alto Giove*'yi içeren *Polifemo*'su bile Handel'i yenmeye yetmediyse ne çıkar? Benim için Napoli Okulu ve Porpora, dinlemeye doyamadığım ezgiler ve annemin anılarıyla dolu olacak hep.

DOB T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MART 2018

ANKARA

OPERA / OPERET

AŞK İKSİRİ (G. DONIZETTI)
5, 15, 19, 26 Mart 2018

BALE

FINDIKKIRAN (P. İ. ÇAYKOVSKİ)
3 Mart 2018

ZORBA (M. THEODORAKIS)
10 Mart 2018

GISELLE (A. ADAM)
24 (Prömiyer), 29, 31 Mart 2018

HAREM * (OSMANLI USÜL MÜZİĞİ)
7 Mart 2018

MODERN DANS

GÜLDESTAN (M. DEDE)
17, 28 Mart 2018

FRİDA (A. MARQUEZ - J. PABLO MONCAYO - C. AKSEL AKIN)
1, 8 Mart 2018

TANGO'S (A. PIAZZOLA)
14 Mart 2018

ORATORYO / KONSER

DÜNYA KADINLAR * GÜNÜ KONSERİ	8 Mart 2018
ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNİ ANMA KONSERİ	18 Mart 2018

ÇOCUK ETKİNLİĞİ

SİHİRLİ DÜNYA* (H. ÖZÖRTEN)
4, 11, 25 Mart 2018

* LEYLA GENCER SAHNESİ

ANTALYA

OPERA / OPERET

DON PASQUALE (G. DONIZETTI)
1 Mart 2018

YOLANTA (P.İ. ÇAYKOVSKİ)
31 Mart 2018

CARMEN (G. BIZET)
15 Mart 2018

AIDA (G. VERDI)
10 Mart 2018

EVLİLİK SENEDİ (G. ROSSINI)
24 (Prömiyer), 29 Mart 2018

BALE

DÖRT MEVSİM İKİ BALE (A. VIVALDI)
3, 6, 13 Mart 2018

ORATORYO / KONSER

OPERALARDAN SEÇME KADIN ARYALARI VE DÜETLERİ	8 Mart 2018
ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNİ ANMA KONSERİ	17 Mart 2018
SHAKESPEARE	27 Mart 2018

ÇOCUK ETKİNLİĞİ

SİHİRLİ DÜNYA (H. ÖZÖRTEN)
5, 14 Mart 2018

İSTANBUL

BALE

DON KİŞOT (L. MINKUS)
3, 14, 16, 20, 22, 23 Mart 2018

MODERN DANS

ERGİME**
13, 27 Mart 2018

ŞİİR VE BAHAR**
21 Mart 2018

ORATORYO / KONSER

SEÇME CAVATINALAR	2, 24***** Mart 2018
STABAT MATER	8, 10 Mart 2018
ÇANAKKALE ODA MÜZİĞİ KONSERİ	17 Mart 2018
ODA MÜZİĞİ *** KONSERİ	25 Mart 2018
DEBUSSY 100. YIL****	23 Mart 2018

(**) BEŞİKTAŞ BELEDİYESİ FULYA SANAT
(***) İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZESİ
(****) GRAND PERA / BEYOĞLU EMEK SAHNESİ
(*****) YELDEĞİRMENİ SANAT MERKEZİ ÜST SALON

MERSİN

OPERA / OPERET

HANIM OLAN HİZMETÇİ / RİTA
(G. B. PERGOLESI) / (G. DONIZETTI)
3 Mart 2018

HANIM OLAN HİZMETÇİ (Eğitime Katkı Temsili)
(G. B. PERGOLESI)
8 Mart 2018

MASKELİ BALO (G. VERDI)
15 Mart 2018

BALE

DÜĞÜN (E. ARDAL)
1, 17 Mart 2018

MÜZİKAL

LÜKÜS HAYAT (C.R. REY)
20 Mart 2018

ORATORYO / KONSER

ATATÜRK EVİ KONSERİ	5 Mart 2018
KONSER	14 Mart 2018
AYIN KONSERİ	30 Mart 2018
MOZART REQUIEM	10 Mart 2018

ÇOCUK ETKİNLİĞİ

OPERA OKULDA	7, 12, 19, 20, 21, 22, 26 Mart 2018
MASAL ŞATOSU (Ç. KASAPOĞLU)	6, 19 Mart 2018

İZMİR

OPERA / OPERET

DON GIOVANNI (W.A. MOZART)
10, 13 Mart 2018

HEKİMOĞLU (T. TAVİŞ)
6, 8 Mart 2018

BALE

MİNYATÜR - GECE **
(J.S. BACH, M.RİCHTER, O. ARNALDS, B. SSASSETTİ-PUST)
24 (Prömiyer), 27, 29, 31 Mart 2018

DANS TİYATROSU

ÇAKIRCALI EFE (C. İDİZ)
1, 3 Mart 2018

ÇOCUK ETKİNLİĞİ

SİHİRLİ DÜNYA (H. ÖZÖRTEN)	2, 12 Mart 2018
DEĞİRMENDE HAZİNE*** (A. HOCA)	28 Mart 2018

EĞİTİM ETKİNLİĞİ

EĞİTİM KONSERLERİ
7,16, 29, 30 Mart 2018

(**) DEÜ SABANCI K.S.BÜYÜK SALON
(***) KARŞIYAKA DENİZ BAYKAL SAHNESİ

SAMSUN

OPERA / OPERET

TOSCA (G. PUCCINI)
3 Mart 2018

SEVİL BERBERİ (G. ROSSINI)
24 Mart 2018

MODERN DANS

ARDA BOYLARI (A. ERDEM, İ. SEZEN)
1, 31 Mart 2018

GENÇ KOREOGRAFLAR - GALA GECESİ
10 Mart 2018

ORATORYO / KONSER

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİ ANMA KONSERİ	17 Mart 2018
SENFONİK KONSER	9, 29 Mart 2018

EĞİTİM ETKİNLİĞİ

KORO OPERA ATÖLYESİ
3 Mart 2018

ÇOCUK ETKİNLİĞİ

KURBAĞA ÖYKÜLERİ (R. REALE)
13, 14, 15 Mart 2018

SİHİRLİ DÜNYA (H. ÖZÖRTEN)
8 (Prömiyer), 26 Mart 2018

Genel Müdürlük gerektiğinde programda değişiklik yapabilir.

www.dobgm.gov.tr

www.biletiva.com

Opera sahnelerinde yükselen bir bariton

Umut Kosman

Yılların akıp gitmesiyle, çoğu alanda olduğu gibi, klasik müzik dünyamızda da yeni isimler ortaya çıkıyor. Gençler okullardan mezun oluyor, zaman içinde sanatlarını icra etmeye çabalıyor, kendilerine yer bulmaya çalışıyor ve uzun mücadeleler sonucunda sahnelerde karşımıza çıkıyorlar. İşte bu isimlerden biri olan Umut Kosman'ı biraz daha yakından tanıyalım istedik.

Ayşe Öktem
ayse.oktem@andante.com.tr

Biraz geçmişinizden söz eder misiniz? Nerede okudunuz, müziğe nasıl başladınız, eğitiminiz nedir? Operaya olan ilginiz nereden kaynaklanıyor?

Çanakkale doğumluyum. Babam Levent Kosman'ın yönlendirmesiyle altı yaşında klasik gitar çalmaya başladım ve bir sene sonra Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Klasik Gitar Anasanat Dalı'na kabul edildim. Türkiye'de o zamana kadar bir okula kabul edilmiş en genç klasik gitar öğrencisi oldum. Babam gençliğinde müzik okumak istemiş fakat bunu gerçekleştirememiş. Kendisinin profesyonel olarak yapamadığını benim yapmam için elinden gelen her şeyi yaptı. O da kendisini dışarıdan geliştirerek, adını önemli gitar eğitmenleri arasına yazdırdı. Lisans devresine kadar gitar eğitimimi sürdürdüm. Sonrasında sağ elimle ilgili bazı sakatlıklar geçirdim ve ani bir kararla, liseden mezun olduktan sonra, aynı üniversitenin Şan-Opera Anasanat Dalı'na geçiş yaptım. 2003 yılında, Kompozisyon-Orkestra Şefliği sınavına girerken koro hocam Elena Puşkova ve tenor Murat Karahan'ın girişimi ve desteğiyle kendimi opera sanatının içinde buldum. Bu olayı gülümseyerek hatırlarım. Önceleri operaya ilgim yoktu ve şan öğrencilerinin çalışmaları bana komik geliyordu. İlk yıl herhangi bir arkadaşıma Şan Bölümü'ne geçtiğimi bile söyleyememiştim. Zamanla opera bende büyük bir aşka dönüştü. Eğitimim süresince çok değerli hocalardan ders aldım. Sonra Venedik, Bologna, Salzburg ve Viyana'da önemli isimlerle ustalık sınıflarında çalışma fırsatım oldu. Hâlen dünyaca ünlü bas-bariton Luca Pisaroni'yle dönem dönem çalışmaya devam ediyorum.

Sahneye ilk çıkışınız ne zaman ve nerede oldu? Sizi ilk tanıdığımda korodaydınız. Sonra hangi rolleri üstlendiniz? Bunlar arasında tercih ettikleriniz var mı?

Türkiye'nin bütün operalarında sahneye çıktım ama hâlâ bana en zor geleni Ankara'dır; geçmişten gelen kuralları ve zorlukları vardır, en eski ve köklü operadır. Kendimi kanıtlamam epeyce zaman aldı. İlk temsilimde korodaydım. Daha sonra çocuk oyunlarında sahneye çıktım. Önemli bir opera yapıtında sahneye ilk çıkışım ise *Manon Lescaut* operasında Hancı rolüyle oldu. Çok heyecanlanıp hemen notayı almış, fakat rolümü iki saat bulamamıştım. Meğerse çok kısa bir rolmüş ama o eserin içinde olmak, sahne provalarında yer almak o dönemde benim için mucize gibiydi. İrili ufaklı rollerden sonra ilk önemli başrolüm Rossini'nin *Evlilik Senedi* operasında, Tobia Mill rolü oldu. İki sezonda 20'ye yakın temsil yaptım ve bu eserin tecrübe kazanmama büyük faydası oldu. Söylediğim önemli roller arasında *I Puritani*'de Riccardo, *Don Giovanni*'de Don Giovanni, *La Bohème*'de Marcello ve Schaunard, *Carmen*'de Escamillo, *La Traviata*'da Germont ve *The Rake's Progress*'te Nick Shadow rolleri bulunuyor. Benim favorim ise her zaman için Don Giovanni rolü olmuştur. Çünkü rolü çok sevdim, çok çalıştım ve çok emek verdim.

Sanatçılara her zaman en çok hangi besteciyi sevdikleri sorulur. Bu, aslında yanıtlanması güç bir soru olabilir. O hâlde

şöyle soralım: Tercih ettiğiniz bir besteci var mı?

Puccini ve Verdi dinlemeyi çok seviyorum fakat Verdi söylemekten daha çok zevk alıyorum. Bence Verdi, operalarında baritonlara çok önem vermiş bir besteci. İlk yıllarımda *buffo* tarzında birçok eser söyledim ama zamanla *bel canto* eserler de söylemeye başladım. Şu sıralar Bellini ve Donizetti gibi bestecilerin eserlerini söylemeyi tercih etsem de, önümüzdeki yıllarda Scarpia (*Tosca*) ve Iago (*Otello*) gibi deklamasyon tekniğine uygun rollere sesimin daha çok yakışacağını düşünüyorum.

Peki, hayal ettiğiniz bir rol var mı? Buna karşılık, kendinizi henüz hazır hissetmediğiniz bir karakter de olabilir...

Çaykovski'nin *Eugene Onegin;* Verdi'nin *Il Trovatore, Rigoletto* ve *Macbeth*; Wagner'in *Uçan Hollandalı* operaları söylemek istediğim eserler arasında. Bunun dışında, Mozart operalarında Kont Almaviva (*Figaro'nun Düğünü*) ve Guglielmo (*Così fan tutte*) rollerini de söylemek isterim. Elbette kendimi henüz hazır hissetmediğim bazı roller var. Örnek vermek gerekirse, Macbeth ve Scarpia rollerini söyleme fırsatı önüme geldi. Hatta Scarpia rolünde ismim opera panosuna asıldı fakat kendimi hazır hissetmedim. Henüz gencim ve bu nedenle şimdiki hâlde söyleyebildiğim kadar çok Mozart operasının yanında, *Lucia di Lammermoor*, *La Favorita* ve *Aşk İksiri* gibi Donizetti operalarını söylemenin daha doğru olacağını düşünüyorum. Bunun yanında, Verdi'nin *Don Carlo* operasında önemli bariton partisi olan Rodrigo, *Il Trovatore* operasında da Kont Luna gibi, genç bariton seslere uygun rolleri de söyleyerek, adım adım dramatik ve tecrübe isteyen rollere ulaşmayı hedefliyorum.

Sevmeden söylemek zorunda kaldığınız bir rol oldu mu hiç?

Sevmeyerek demeyeyim ama tam olarak içine giremeden söylediğim roller oldu. Örneğin *Carmen*'deki Kaçakçı (Le Dancaïre) rolünü sevdiğimi söyleyemem ama izleyenler beni o rolde beğenmişlerdi. Uzunca yıllar bazı operalara, eserin çıkış aşamasından sonra dahil oldum. Belki bu rolleri sevmememde bunun da etkisi olmuştur.

İyi bir "kapitale" sahipsiniz; onu çalıştırdınız, bu aşamaya geldiniz. Lakin aynı finans sektöründe olduğu gibi, onu iyi kullanmazsanız, kaybedebilirsiniz de. İçinde bulunduğunuz sistem seçime fırsat vermiyor diye biliyorum. Bu durum, sese zarar verecek rollere kadar gidebilir. Bunun hakkında ne söyleyebilirsiniz, düşünceniz nedir?

Ben sıklıkla yurt dışına gider, temsil ve konserleri izlerim. Orada yaşayan arkadaşlarımla da fikir alışverişinde bulunurum. Bizde küçümsenen roller oralarda çok değerli olabiliyor. Biz gençler arasında kendini bir an önce göstermek uğruna bir rekabetin olduğu doğrudur, dolayısıyla bazı rolleri söylemek için acele ediyor olabiliriz.

Günümüzde genç şancılar (Türkler için söylüyorum.) uluslararası yarışmalara katılmak suretiyle kendilerine kapı aralama çabasındalar. Ve birçoğu da başarılı oluyor. Amerika'da durum nedir bilmiyorum ama Avrupa sahnelerine çıkan şancılarımızın adlarına sıklıkla rastlamaya başladık. Sizin yarışmalar konusundaki düşünceleriniz ve deneyiminiz nedir?

Yarışmalar, kendimize yurt dışında bir yer edinmek için çok önemi bir yol. Benim 5. Ses Derneği Şan Yarışması'nda mansiyon, 15. Siemens Opera Yarışması'nda ikincilik ve Salzburg Mozarteum Komik Arya Yarışması'nda ikincilik ödüllerim var. Özellikle Siemens Opera Yarışması sayesinde çok önemli tecrübeler edindim. Altı hafta boyunca Salzburg'da dünyanın en önemli opera solistleri ve orkestra şefleriyle tanıştım, onların prova ve temsillerini izledim. Tom Krause, Luca Pisaroni ve Alessandra Althoff'la çalıştım. Salzburg Festivali Genç Yetenekler Konseri'nde sahneye çıktım ve Mozarteum Üniversitesi bünyesinde altı konser verdim.

Bunun yanı sıra duygusal olaylar da yaşadım. 2007 yılında Leo Nucci'nin La Scala'da, o ünlü 30. yıl resitalini yerinde izlediğimde, piyanist James Vaughan'a da Leo Nucci kadar hayran olmuştum. Hatta keşke bir gün bana da çalsa diye içimden geçirmiştim. Bundan yıllar sonra Salzburg'da girdiğim yarışmada bana o eşlik etti ve ben ikincilik ödülünü kazandım. Sonuç olarak, yarışmalar, stresine dayanması çok zor, büyük emek isteyen organizasyonlar. Ancak ben yarışmaların, sabreden herkes için kariyer açısından büyük bir önemi ve yardımı olduğunu düşünüyorum.

Konser ve resital de verdiğinizi biliyoruz. Bu konserlerin programlarını hazırlarken nelere dikkat ediyorsunuz?

Resitaller veriyorum ve vermeye de devam edeceğim. Bir resital verirken opera sahnesindeki gibi belirli bir rolü oynamadığımdan, kendim olarak, elimden geldiğince, bestecilerin

Hovardanın Sonu, İDOB

2007 yılında Leo Nucci'nin La Scala'da, o ünlü 30. yıl resitalini yerinde izlediğimde, piyanist James Vaughan'a da Leo Nucci kadar hayran olmuştum. Hatta keşke bir gün bana da çalsa diye içimden geçirmiştim. Bundan yıllar sonra Salzburg'da girdiğim yarışmada bana o eşlik etti ve ben ikincilik ödülünü kazandım.

hikâyelerini yorumlamaya çalışıyorum ve bu bana büyük zevk veriyor. Sevdiğim şarkıları söylemek ve keyif almak için resitaller yapıyorum. Zihnimde çok sayıda proje var. Ünlü bariton Tom Krause, *"Önümüzdeki 30 yıl boyunca Mozart da söylesen, Wagner de söylesen, Tosti söylemeye devam et, çünkü sesinin genç kalmasını sağlayıp, yıpranmasını engelleyecek."* demişti. Bu nedenle, ilk olarak İtalyan besteci Francesco Paolo Tosti'nin oda şarkılarıyla resital vermeye başladım. Üç kez Ankara'da, birer kez de Mersin ve İstanbul'da bu şarkıları seslendirdim. Gelecekle ilgili planlarımın arasında Rus halk şarkıları, Schubert, Schumann ve Mahler'in *lied* dizileri var. Ayrıca, küçük bir oda orkestrasıyla da İspanyolca tango şarkıları söylemeyi tasarlıyorum.

Konser veya resitale göre, bir opera yapıtında yer almak sizce çok mu önemli?

Opera yapıtlarında yer almak bana göre en zevklisi. Önümde kocaman bir orkestra, arkada kalabalık bir koro var... Bunun yanı sıra, dekor ve ışık, bir de koreografi işin içine girdiğinde, tadına doyulmaz oluyor benim için. Bir eser için yüzlerce kişinin emeği birleştiği zaman, o sahnede olmanın değeri daha da yüksek oluyor. Bu bakımdan *Nabucco, Turandot, Aida* ve *Il Trovatore* gibi operaları söyleme düşüncesi beni heyecanlandırıyor.

Yurt dışında bir sahnede rol üstlenmek sizin için cazip bir şey mi? Hiç yurt dışında söylediniz mi?

Avustralya, Kanada, Avusturya, İskoçya, İtalya, Moldova ve Kırgızistan gibi ülkelerde çok sayıda konser verdim ama bir opera eserinde henüz sahneye çıkmadım. Yurt dışında sahneye çıkmak için ajanslara ihtiyacımız var ve ajans çatısı altına girmek oldukça zorlaşmış durumda. Bunun için yurt dışında yaşamak ve pes etmeden sürekli iş kovalamak gerekiyor. Ayrıca, repertuvar genişliği, yurt dışında yaşama izninin olması, ya da uzun süreli vize gibi şartları önceden oluşturmuş olmak da gerekiyor. Bazı ajanslar için iyi İngilizce konuşmak yetmiyor, hatta Almanca konuşmayan bir sanatçıyla görüşmüyorlar bile. Ben belirli aralıklarla dinletilere katılıyorum ve son dönemde yukarıda belirttiğim şartların büyük bir kısmını, kendimce sağladığımı düşünüyorum. Umarım yakın zamanda iyi bir sonuç alırım. Bu arada iyi ajanslara sahip olup ülkemizi yurt dışında temsil eden herkesi hayranlıkla izliyorum ve onlarla gurur duyuyorum. Çok zor bir iş başarmış oluyorlar ve bize örnek oluyorlar.

Yurt dışında şarkı söyleme hayalini kurduğum bir çok sahne var. Öğrencilik yıllarımda bütün paramı biriktirir yurt dışında temsil izlemeye giderdim. Bu nedenle de orada gördüğüm her opera evinde sahneye çıkmayı arzularım. Özellikle La Scala (Milano), La Fenice (Venedik), San Carlo (Napoli) ve Floransa operalarının yanı sıra Covent Garden (Londra), Viyana ve Paris operalarında sahneye çıkmak en büyük hayallerim arasında.

Carmen, Samsun DOB

Son olarak, Süreyya Operası'nda sahnelenen ve adı *Hovardanın Sonu* olarak Türkçeleştirilen *The Rake's Progress* operasında seslendirdiğiniz Nick Shadow karakteri hakkında neler söylersiniz?

Nick Shadow inanılmaz bir tecrübe oldu benim için. Eser, geçen sezon başarıyla sahneye konulmuş ve büyük sükse yapmış. İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nin daveti üzerine kısa bir sürede rolü öğrenip, ekibe bu sezon dahil oldum. Bir hafta içerisinde üç temsil yaptım. Ancak ilk kez bir eserden korktuğumu söyleyebilirim. Yapıt modern, dili İngilizce. Nick Shadow rolü de zor bir rol. İlk kez 1951 tarihinde sahnelenmiş ve 20. yüzyıl müzik anlayışına göre bestelenmiş bir opera. Ülkemizde genel olarak modern eserler çok sahnelenmiyor. O nedenle de *Carmen, La Traviata* gibi eserlere kulağımız daha alışık. *Hovardanın Sonu* operası önemli derecede solfej ve armoni bilgisi gerektiriyor. Orkestrayı takip etmek çok zor. Yer yer tonal, yer yer değil. Biz okullarda bu tarz bir eğitimden geçmiyoruz. Bu eğitimi sahne denen okulda alıyoruz.

Yoğun bir çalışma ve eserde görevli olan herkesin desteğiyle, temsilleri bir aksilik olmadan yaptığımızı düşünüyorum. Karakter bir şeytan. Aklı karışık insanları bulan ve onları yoldan çıkaran, Gounod'un *Faust* operasındaki Mephistopheles benzeri bir karakter. Eserin tanıtımında yer alan *"Hovarda kalplere, ellere ve zihinlere şeytan her zaman yaptıracak bir iş bulur."* cümlesi benim oynadığım karakterin özeti oluyor.

Sanırım *Hovardanın Sonu* operasını sahneye koyan deneyimli yapımcı Aytaç Manizade oldukça "modern" bir reji öngörmüş. Sizin klasik ya da çağdaş reji arasında bir tercihiniz var mıdır?

Klasik yapımları her zaman daha çok sevmişimdir. Bununla beraber, sahnede yenilik severim, ama tadında olursa. Örneğin *Il Trovatore* operasında önemli bir bariton rolü olan Luna Kontu'nun ünlü *Il balen del suo sorriso* aryasını arabanın altına yatıp, motoru tamir ederken söylediğini gördüğüm zaman sinirlerim çok bozuluyor.

Hovardanın Sonu operasında Aytaç Manizade'nin çok tadında bir "modern" anlayışı vardı. Şarkı söylemeye engel olmayan, aynı zamanda aksiyonun bol olduğu ve özellikle koronun oyunun içinde çok aktif olduğu bir prodüksiyondu.

Önümüzdeki aylarla ilgili planlarınızı bizimle paylaşır mısınız? Konser ve resitalleriniz hakkında da okuyucularımızı aydınlatalım.

Bu aralar Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde Puccini'nin *La Bohème* operasında Marcello rolüne hazırlanıyorum. Söylerken çok keyif aldığım bir rol. Son 10 yıl içinde bu eserin bariton için yazılmış farklı rollerini söyledim ama bunu en fazla zevk alacağım rol olarak görüyorum. Bir aksilik olmazsa İzmir Devlet Opera ve Balesi'nde çok sevdiğim Don Giovanni rolünü seslendireceğim. Ankara ve Samsun operalarında *Carmen*'deki Escamillo rolüne bu sezon da devam edeceğim.

Bu söyleşi Aralık 2017'de yapılmıştır.

Mucip Arcıman'la Yapılan Röportaj Ölümünden 27 Yıl Sonra Ortaya Çıktı

Kemandan ilham aldım, bağlamanın perdelerinde baş parmağımı kullandım

Taş plak çağının halk müziği üstadlarından Mucip Arcıman, 1940'lardan itibaren bağlama tekniğine önemli katkıda bulunmuş, Bayram Aracı'yla "Ankara tavrı"nı geliştirmişti. Pek çok türkü derlemiş ayrıca kendi türkülerini söylemişti. İstanbul Radyosu'ndaki en parlak yıllarında konservatuvarda ders vermek üzere başvurduğunda karşılaştığı saygısızlık üzerine sazına küsmüş, hayatının geri kalanını uzak yol yük gemilerinde telsiz zabitliğiyle geçirmişti. Ölümünden beş yıl önce Abdurrahim Üsküdarlı'yla yaptığı sohbette "25 yıldır sazı elime almıyorum" diyor.

Serhan Yedig
syedig@hotmail.com

Bağlama çalmaya nasıl başladınız?

Saza çocuk yaşta başladım. Öğrenmek için epeyce fedakarlık yaptım. O yıllarda saz çalmak ayıp, sokakta saz taşımak daha büyük ayıptı. Esrarkeşlere, mahpuslara layık görülürdü sadece. Ben merak ettim, başladım. Ders almaya giderken elimde saz taşımam tuhaf karşılaşıyordu. Eskiden Ankara'nın At Pazarı'nda kahveler vardı. Bunlardan Ahmet Ağabey'in kahvesinde, duvarlarda sazlar asılıydı. 13-14 yaşındaydım. 100 paraya bir çay içerdim, ustaların saz çalmasını beklerdim. Aslında kahveye gitmemi ailem yasaklamıştı. Fitnat'ın oğlu ve Hulusi Ağa ismiyle bilinen kişiler çok güzel saz çalardı. Canları ne zaman isterse bağlamayı ele alırlardı. Ben de dikkatle dinlerdim. Perdeleri nasıl kullandıklarına bakardım. Hemen eve koşup, bağlamamı elime alır, gördüklerimi, duyduklarımı unutmadan tatbik ederdim.

Refik Başaran'la berberde tanıştım

Teller bağırsaktan mı yapılırdı, yoksa tel miydi?

Bağırsaktan yapılırdı.

Peki sonra?

Refik Başaran'ın plaklarını dinlerdim. O zamanlar en iyi saz çalan kişiydi. Yıllar sonra askerden izinli geldiğim bir gün, berbere gitmiştim. Benim saz merakımı biliyordu, kendisi de saz çalardı. "Birazdan Refik Başaran gelecek, otur, bekle" dedi. Bu sayede karşılaştık, tanıştık. Uzun boylu, irice, esmer bir adamdı. Berber bağlamasını verdi, çalmamı istedi. Çaldım, Başaran dinledi. "Çok güzel çalıyorsun" dedi. Daha sonra Bayram Aracı'yla tanıştım. Kendine göre bir tekniği, yaratıcı gücü vardı. Refik Başaran'dan daha iyi çalıyordu.

Bayram Aracı'yla sohbet ettiğimde "Mucip çok iyi saz çalar" demişti. Sizi takdir ederdi...

Eğer bağlama tekniği günümüzde bu kadar ilerlediyse bunu Bayram Aracı'ya borçludur.

Telsiz zabiti Mucip Arcıman

Eğer bağlama tekniği günümüzde bu kadar ilerlediyse bunu Bayram Aracı'ya borçludur. Bayram'la stillerimiz aşağı yukarı ayrıdır. Fakat Ankara Radyosu'na girdiğimde aramızda bir fark oluştu. Radyoda Türkiye'nin her yerinden gelen repertuvarı seslendirmeye başladım.

32 yıl sonra ortaya çıkan söyleşinin öyküsü

Bu söyleşi 1986 yılında saz sanatçısı, gazeteci Abdurrahim Üsküdarlı'nın evinde yapıldı. Üsküdarlı, bir zamanlar plak kayıtlarında eşlik ettiği Mucip Arcıman'ı ve eşini yemekte ağırladı. Yemek masasındaki içkili sohbeti profesyonel kameraman videoya kaydetti. Görüntülerin bir kopyası Arcıman'a verildi. Üsküdarlı'nın belgesele dönüştürmeyi planladığı 80 dakikalık video kaydını Arcıman beğenmeyince film projesi iptal edildi. 1991'de Arcıman, 2007'de Üsküdarlı hayata veda etti. Arcıman'ın kızı Yeşim Altunay'ın arşivindeki görüntülerden gazeteci Serhan Yedig'i haberdar etmesiyle röportaj gün ışığına çıktı. Abdurrahim Üsküdarlı'nın kızı Özlem Üsküdarlı kanalıyla ailesi bilgilendirilerek yayımlandı.

Bayram'la stillerimiz aşağı yukarı ayrıdır. Fakat Ankara Radyosu'na girdiğimde aramızda bir fark oluştu. Radyoda Türkiye'nin her yerinden gelen repertuvarı seslendirmeye başladım. Farklı tezene teknikleri, söyleyiş biçimlerini kullanmaya başladım. Repertuvarımı genişlettim. Bayram ise bildiği türküleri söylemeye devam etti. Evet, benden bahsederken "daha iyi çalar" diyordu. Fakat bu doğru değil. Repertuvarım genişledi, tezene teknikleri öğrendim. Bu Bayram'ın büyük sanatkar olmasını değiştirmez. Benden kat kat üstündü, onun ustalığından çok istifade ettim.

O yılları iyi bilenler sizin beyefendiliğinizden bahseder. Bayram Aracı'nın ise hayatındaki dağınıklıkla sanatını tükettiğini söylerler.

Çok iyi bir insandı. Fakat alkol tutkusu nedeniyle kendini harcadı. Ölümüne alkol sebep oldu. Ben de çok içtim ama sınırım vardı. Mesela bir hafta her gün içer, sabahlara kadar arkadaşlarımla saz çalar, söylerdim. Sonra durup iki hafta ağzıma içki koymazdım.

Üç günde bir maaş teklif ettiler radyodan ayrıldım

Ankara Radyosu'ndan neden ayrıldınız?

1945'te Ankara Radyosuna girdim. 1948'de istifa ettim. Sebebi şudur: Yıllık iznimi alıp İzmir'e gitmiştim. Şemsi Yastıman'la karşılaştık, bir gazinoda çalışıyordu. Kazancının iyi olmasından bahsetti, bana da burada çalışmayı önerdi. Radyoda maaşım 250 liraydı, neti 163 TL'ydi. Ödemiş'teki gazinoda bir akşamda 50 TL kazanıyordum. Sonra İzmir Fuarı'nda çalıştım.

Muzaffer Sarısözen'in Ankara Radyosu'ndaki halk müziği bölümünü konservatuvar gibi titizlikle kurduğu, yönettiği söylenir. Fakat genç kuşak Sarısözen'i çok eleştiriyor. Ne dersiniz?

Eğer Türk Halk Müziği bu aşamaya geldiyse, Sarısözen'in çalışmasıyla, direnmesiyle olmuştur.

Keman çaldığınızı, bunu bağlamaya tatbik ettiğinizi söylerler...

Saz çalmadan önce Musiki Muallim Mektebi'nde keman öğrencisiydim. Okula başladığım yıl Ruhi Su son sınıftaydı. Okulu terk etmek zorunda kaldım. Amcam geldi, anneme "bizim sülalede çalgıcı yoktur, bunu o okuldan alın" dediler.

Annenizle tanıştığımda müzisyenleri çok sevdiğini, bağrına bastığını görmüştüm...

Babam Kuran okumasını bilen, ibadet eden inançlı bir kişi olduğu halde müziği çok severdi. Ağabeyime (aktör Muhip Arcıman) kanun dersleri aldırmıştı. O yıllarda henüz İstanbul'da yaşıyorduk. Galatasaray'da okuyordum. Ağabeyime ve bana bir madamdan Fransızca dersleri aldırıyordu. Böyle bir ailede yetiştim. Babam öldükten sonra annem amcamın tesiri altında kaldı. Okulu (Musiki Muallim Mektebi) terk ettikten sonra da müziği çok sevdiğim için kemana kendi çabamla devam ettim. Fakat gördüm ki öğretmensiz iyi keman çalınmıyor. Gıygıycı olmak istemedim. O yıllarda Mamak'a pikniğe giderdik. Hafta sonunda derenin başında piknik yapanlar, bir yandan müzik çalıp şarkı söylerdi. Kebaplar pişirilir, rakılar içilirdi. Dayılarımın yetiştirdiği, Mamak'ta yaşayan bir hanımın evine uğrardık, kilimleri ve nevalemizi hazırlayıp hep birlikte piknik yapardık. Kocası çok güzel saz çalardı. Piknikte epeyce dinledikten sonra bir gün denemek için istedim. Eve götürdüm, bir hafta çaldım. Çok hoşuma gitti. 75 kuruşa, perdeleri noktalı Sinop işi bir saz aldım. Kendi kendime çalıştım, ders almadım. Kemandan gelen alışkanlıkla perdede başparmağımı da kullanmaya başladım. Oysa o zaman saz çalanlar sadece üç parmak kullanırdı. Bir süre sonra serçe parmağımı kullanmayı da başardım. Aslında herkesin yapabileceği bir şey, elini alıştırmak için biraz uğraşması yeterli.

Babam Kur'an okumasını bilen, ibadet eden inançlı bir kişi olduğu halde müziği çok severdi. Ağabeyime (aktör Muhip Arcıman) kanun dersleri aldırmıştı. O yıllarda henüz İstanbul'da yaşıyorduk. Galatasaray'da okuyordum. Ağabeyime ve bana bir madamdan Fransızca dersleri aldırıyordu. Böyle bir ailede yetiştim.

Plak kaydına ne zaman başladınız?

Ankara Radyosu'nda çalıştığım günlerde, öğrencilere ders verirken Columbia plak şirketinin müdürü Jak Bey ziyaretime geldi. Plak yapmak istediğini söyledi. Uçağa atlayıp İstanbul'a gittim. O günlerde çok popüler olan "Yürü Yavrum Yürü" ve "Oyalı Yazma Başında"yı okudum. Müthiş mektup gelmeye başladı. O yıllarda öyle saz çalan yoktu, bu nedenle dikkat çekti. Sonraki plaklarımı İstanbul'a gittiğim yıllarda kaydettik.

Saz sanatçısının saz yapımcısını tanımasının bir faydası var mıdır?

Gördüğüm kadarıyla Türkiye'de en iyi saz yapan usta Agop'tur. Sazda standart tutturmayı başarmıştır. Her sazının sesi aşağı yukarı birbirine benzer. Oysa pek çok ustanın her sazı farklı ses verir. Dahası Agop'un sazı çok hafiftir. Kendisini tanımıştım. Ülkesini çok seven, milliyetçi bir insandı.

Saz çalmayı bilmediğimi söylediler

İstanbul'a dönüşünüzde neler yaptınız?

Çiftesaraylar'da sahneye çıkmaya başladım. İstanbul Radyosu'nda da çalıyordum. Ankara'da olduğu gibi kendime has türküleri söylüyordum. O günlerde İstanbul Belediyesi

Nikah yüzüklerini ağabeyi Muhip Arcıman takmıştı.

Konservatuvarı'nın halk müziği bölümü açıldı. Öğretmen arandığını duyunca öğrencilerimle birlikte sınava girdik. Onlar kazandı, ben kazanamadım. Evimize gelen kağıtta saz çalmayı bilmediğim yazıyordu. Altında Mesut Cemil'in imzası vardı. Mesut Cemil aynı zamanda İstanbul Radyosu'nun da müdürüydü. Saz çalmasını bilmiyorsam neden müdürlük yaptığı dönemde Ankara ve İstanbul radyolarında çalışmama neden izin vermişti ki? Üstelik Ankara Radyosu'nda ders veriyordum, koroyu çalıştırıyordum. Ankara Radyosu'nun stajyer kadrosuna başvurmuştum. Sanatçı kadrosundan almışlardı. Konservatuvar sınavındaki tutumun nedenini sonra dolaylı yollardan öğrendim. Aradan bir süre geçti. Bir gün radyoda canlı yayından çıktıktan sonra radyo müdürü Mesut Cemil'in çağırdığını söylediler. Odasına gittim. "Pazartesi günü sazını alıp İstanbul Belediyesi Konservatuvarı'na gideceksin, ders vermeye başlayacaksın" dedi. Birkaç yıl önce sınava girdiğimi, kazanamadığımı, bir kez daha sınava girmeyeceğimi söyledim. "Size sınava gireceğinizi söylemiyorum. Ders vermeye başlayacaksınız" diye devam etti. Sınavda karşılaştığım tutumu izzetinefis meselesi yapmıştım. Söylediğini dikkate almadım, geçti gitti... Müziğe bu kadar önem verdikten sonra insan biraz da olsa takdir bekliyor. Saz çalmasını bilmediğimin söylenmesi bana çok ağır geldi. Yıllardır radyolarda saz çalıyordum, plaklar kaydetmiştim. Halk müziğime ilgi göstermişti... Sonra bir gün saz çalmayı bilmediğim söyleniyordu. Sazı, müziği bırakmaya karar verdim. Konservatuvar peşimi bırakmadı. Sadi Yaver Ataman, daha yüksek maaş teklif etti, "gitme lütfen" dedi. Dinlemedim... Tam 25 yıl oldu, saza dokunmadım.

Sonra ne yaptınız?

Denizyollarında çalıştım. Sefere gittim.

Müziği bıraktığınız günlerden bu yana saz icrasında ne gibi bir değişme görüyorsunuz?

Müthiş bir ilerleme var. Refik Başaran bir taş koydu, Bayram Aracı ve ben onun üstüne bir taş koyduk, sonra bizden sonra gelen kuşaklar bizimkilerin üstüne birer taş koydu... Bina böyle yükseldi...

Yetiştirdiğiniz öğrenciler beş parmakla çalma tekniğini sürdürdü...

Bizler bildiğimizi gençlere öğretmeyi vatan vazifesi kabul etmiştik, bildiğim her şeyi gençlere öğrettim. Zekai Beşgül, Nevzat Ekmekçi, Orhan Dağlı gibi isimler Ankara Radyosu'nda öğrencim olmuştu...

Bağlama çalmak isteyenlere ne tavsiyede bulunursunuz?

Sıkıldım, röportajı bitirelim mi?

39 yaşında profesyonel müziği bıraktı

Mucip Arcıman, 24 Şubat 1922'de İstanbul'da doğdu. Babası İbrahim Münip, Konya Defterdarlığı yapmıştı. Mucip Arcıman ağabeyi tiyatrocu, film oyuncusu Muhip Arcıman (1916-1998) gibi küçük yaşta sanata ilgi duydu. Babasının vefatı nedeniyle annesiyle Ankara'ya gitmek zorunda kalınca Galatasaray Lisesi'ndeki öğrenimini yarım bıraktı. Ağabeyinin tiyatro öğrenimi gördüğü Ankara Devlet Konservatuvarı'nda (1936 öncesi Musiki Muallim Mektebi) bir süre keman eğitimi gördü. 1945'te Ankara Radyosu'na girdi. Atım Araptır Benim, Harman Yeri Taş Yeri, Bu Gece Uyumamışım, Bir Elinde Kantar, Her Sabah Her Seher Gelir Geçersin, Madem Dilber, Su Sızıyor Sızıyor gibi türküleriyle ünlü oldu. 1950'den itibaren İstanbul'da yaşadı. 1962'de Necile Üstel ile evlendi, kızları Yeşim ve Ayşim dünyaya geldi. 1960'ların başında saz çalmayı ve müziği bıraktı. Deniz Nakliyat ve ardından özel denizcilik işletmelerinde telsiz zabitliği yaptı. 25 Eylül 1991'de İstanbul'da, 69 yaşında hayata veda etti.

Piyanonun üstadlarıyla söyleşilerde bu ay

Hans von Bülow

Harriette Moore Brower'ın 20. yüzyılın piyanistleriyle yaptığı söyleşilere Cihan Barut'un çevirisiyle yer verdiğimiz köşemizin bu ayki konuğu, 1830-1894 yılları arasında yaşamış Alman besteci, şef ve piyanist Hans von Bülow.

Cihan Barut
info@thepodiumhall.com

1876 yılında Amerika turunda Hans von Bülow'u izleme şansı yakalayanlar oldukça ikna edici bir piyano icrası dinlediler. Sadece birkaç yıl önce, 1872'de, Rubinstein gelmiş ve kıtayı fethetmişti. Sel gibi görkemli yumuşak çalışı, güçlü *kreşendo*'ları ve fısıldayan *diminuendo*'ları, cömert ton zenginliği... Hepsi bir aydınlanmanın doğasında vardı. Amerikan seyircisi ona uçsuz bucaksız bir hayranlık duydu. Hans von Bülow'da ise farklı yetenek ve kalitede bir icra buldular. Eleştirmenlerin ona "soğuk" demesine sebep olacak kadar berrak bir tuşe, saniyelik detaylarda dikkatli bir kesinliği vardı. Sanatçı, derin düşünen ve analiz eden bir yapıya sahipti. Her bir nota, tema ve ifade onun çalışında kusursuz bir düzende yer alır ve atlanmazdı.

Rubinstein resitalinden dönenler sakin, etkilenmiş, ilham dolu ve coşkulu bir ruh hâline bürünür fakat piyanolarının kapaklarını açmak konusunda gönülsüz olurlar. Hans von Bülow'u dinleyenler ise aceleyle piyanolarına koşup, az önce dinledikleri oldukça mantıklı ve berrak tınıları, yine aynı ulaşılabilirlik ve basitlikte üretmek isterler.

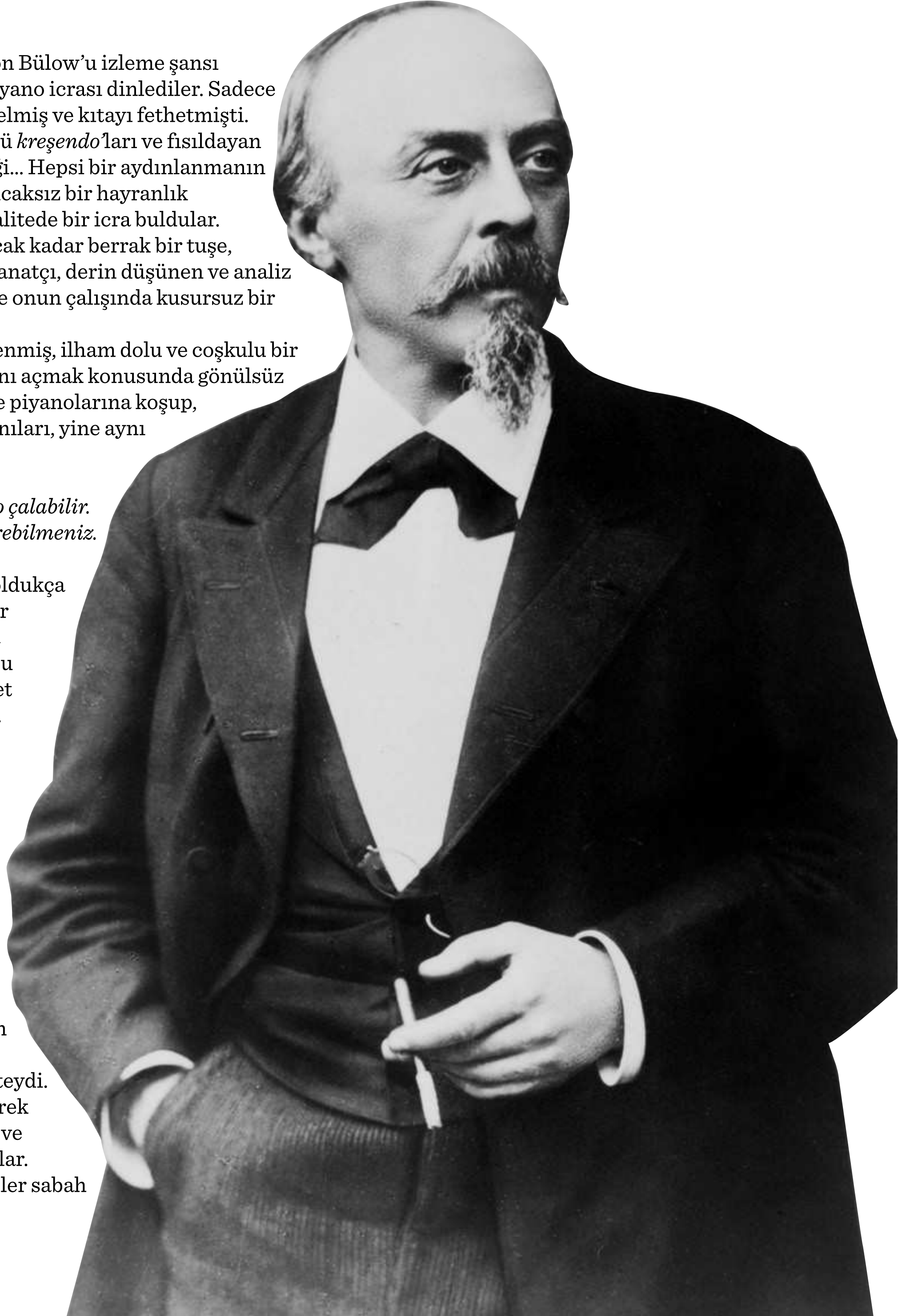
Piyano çalmak o kadar da zor olmamalı!

Kendi cümleleriyle: *"Herkes benim gibi piyano çalabilir. Tek kaide, benim verdiğim zaman ve çalışmayı verebilmeniz. Dinleyin ve size öğreteyim!"*

Hans von Bülow, Beethoven eserleri üzerine oldukça bilgili bir öğrenciydi. Onun edisyonu olan sonatlar oldukça derin öğreti, berraklık ve en ufak detayda kesinlik içeriyordu. Amerika'daki resitallerinde bu eserlerin daha fazla anlaşılabilmesi için çok gayret göstermişti. Elbette Chopin'i de ihmal etmemişti. Büyük Polonyalının müziğini okuma şekli duygusallıktan biraz yoksun olsa dahi icrası her zaman mantıklı, sağlıklı ve güzeldi.

80'lerde sezonun sonuna doğru Bülow'un Berlin'e gelerek Klindworth Konservatuvarı'nda ustalık sınıfı yöneteceği duyuruldu. Bu seviyede ünlü bir müzisyen ve pedagogdan ders alabilmek oldukça sıra dışı bir fırsattı; 20 piyanist katıldı. Carl Klindworth bir piyanist, öğretmen, eleştirmen ve Chopin-Beethoven editörüydü. Daha sonra okulun yöneticisi oldu. Bülow'un, pekçok düzenlemesi kendine ait olmasına rağmen Beethoven'ın Klindworth edisyonunu önermesi ikilinin yakın arkadaş olduklarını ispatlar nitelikteydi.

Aydınlık bir Mayıs sabahı, direktör sınıfa girerek konuğunu tanıttı. Öğrenciler orta boylu, gözlüklü ve büyük bir entelektüel kafası olan Bülow'la tanıştılar. Sınıfla haftanın dört günü beraber çalıştılar. Dersler sabah

09:00'dan öğleden sonra 13:00'a kadar sürerdi. Derslerde sadece Brahms, Raff, Mendelssohn ve Liszt öğretilir ve çalınırdı. Geçen saatler içinde öğrencilere en yararlı vakitler bu büyük pedagogun teknik, yorum ve müzik üzerine önerileri oldu.

Hans von Bülow, hızlı ve gergin bir tonda konuşurdu. Katılımcıların arasında Amerikan ve İngiliz piyanistlerin olmasını dikkate almaz, konuşmalarını bazen Almanca yapardı. Öğretirken kendi çalış tarzındaki kaliteyi öğrencide de arardı. Berrak bir tuşe, yorum ve icrada kesinlik, doğru parmak numaraları... Tüm bunlar onun ilk şartlarıydı. Bestecinin fikir ve duygularının icrası konusunda ise oldukça katıydı. Yazılı nota dışında özgür yoruma asla izin vermezdi. Kaliteli ve güzel müzik bestecilerine karşı çok dürüst ve içten bir tavrı vardı. Notalarda en ufak bir esneklik veya tadilatta, günah işlenmişçesine gözleri parlardı. Bestecinin amaçladığı manaya ışık tutacağına inandığı cümle yorumlarına ve işaretlere ise açıktı.

Söylediği her şeyde konuyu entelektüel bağlamda kavramış olduğunu hissettirir, öğrencide de aynı entelektüel algıyı arardı. Bu bağlamda yapılacak en ufak hata hassas ve gergin hocayı kızdırır, sınıfta aceleci adımlarla dolaşmasına sebep olurdu. Bu ruh hâlinde ise öğrencinin en ufak hataları büyüteçle incelenir, başarılı bölümler ise cüceleştirilirdi!

Bu alışılmamış hocanın en hatırı sayılır özelliklerinden birisi de hafızasıydı. Neredeyse piyano için tüm eserleri hafızasından ve notasız çalardı.

Teknik konusuna çok takılan bir hoca değildi; elbette ustalık sınıfına katılanlardan belirli bir seviyede olmaları beklenirdi. Onun yegâne kaygısı bestenin temiz bir içerik ve yoruma sahip olmasıydı. Derslerde parçanın bağımsız pasajlarını hem öğrenci için hem de öğrenciyle beraber çalarak gösterir, parçanın tamamını ise asla çalmazdı.

Bu alışılmamış hocanın en hatırı sayılır özelliklerinden birisi de hafızasıydı. Neredeyse piyano için tüm eserleri hafızasından ve notasız çalardı. *"En az iki yüz parçayı kalbinden çalamayan bir piyanist asla sanatçı olamaz."* görüşünü sıklıkla tekrarlardı. Kendisi bunu sadece piyano için değil, orkestra eserleri için de yerini getirmiş birisiydi. Bülow, dönemin meşhur orkestrası Meiningen'in şefiyken yönettiği hiçbir eser için nota kullanmamıştır. O dönemde oldukça takdir toplayan bir meziyetti bu.

Berlin ustalık sınıfından çıkan sonuçlar şöyle sıralanabilir:

"Doğru çalmak birinci derecede, güzel çalmak ise ikinci derecede önemlidir. Sağlıklı bir tuşe esas meseledir. Bazı piyanistler parmakları migren, bilekleri romatizmalı gibi piyano çalıyorlar. Parmakların kenarıyla asla çalmayın; bu tarz basışlar güçsüz ve belirsiz sonuçlar doğurur."

"Berraklık ilk sahip olmamız gereken meziyettir. Her bir ölçü, satır ve nota, dokunuş, ton ve içerik olarak analiz edilmelidir."

"Sizi ilk dinleyecek kişi yine kendiniz olacak; kendinizin eleştirmeni olabilmek çok zor ama gereklidir."

"Yeni bir tema geldiğinde bunu sade bir şekilde dinleyiciye ifade edebilmelisiniz. Görkem ve parlaklık hıza değil berraklığa bağlıdır. Net ve anlaşılır olamayan hiçbir şey parlayamaz."

"Önemli pasajlarda en kuvvetli parmaklarınızı kullanın, mümkün olduğu derecede dördüncü parmağı saf dışı bırakın."

"Harika bir gam çalışı süratli olmamalıdır. Her bir nota yuvarlak ve fazla legato olmamalıdır. Mezzo-legato daha doğru bir dokunuştur."

"Ritim konusunda en zorlu durumlardan birisi de iki notanın bir üçlemeye denk geldiği durumlardır. Gamlar da üç notanın ikisinin yerini alacak şekilde çalınmasıyla çalışılabilir."

"Hayranlık duyulacak şekilde her şeyin kulağa güzel gelmesini sağlamalıyız. Dezonans akorlar kulağa güzel gelene kadar çalışılmalı. Orkestradaki enstrümanları hatırlayın. Her birinin ayrı renklerde tonları vardır, piyano da bunları taklit etmeye çalışın. Her bir oktavın farklı renklerde olduğunu düşünün, icranız da bu renkleri ve tonları kullanın."

Bülow'un kutsal üçlüsü Bach, Beethoven ve Brahms ise, buna bir dördüncü eklemek gerekirse bu kesinlikle Liszt olacaktır. İlk gün programında Liszt'in *scherzo,* marş ve baladları yer aldı. *Scherzo*'yu çalan piyanist için oktavları esnek ve hafif bir bilekle çalışması tavsiyesinde bulundu.

Kullak'ın *Oktav Okulu-3* kitabını tavsiye etti. Kolay alıştırmaların geçilmesini ve zorların üzerinden zaman harcanmasını özellikle vurguladı.

Années de pèlerinage (Liszt) dersler esnasında oldukça dikkat çekti. *Les cloches, Chasse neige, Eglogue, Cloches de Geneva, Eroica, Feux follets* ve *Mazeppa... Büyük Polonez* (Mi) ve iki etüt de çalındı. Bülow, öğrencilere *"Bu eserler besteleneli 30 yıl oldu ancak insanlar bunların değerini yeni yeni anlıyor."* diye serzenişte bulundu.

"Konuşurken her kelime için dudaklarımız farklı hareket etmiyor mu? O hâlde belirli melodileri çalarken her notadan sonra elinizi kaldırmalısınız. Ayrıca piyanonun anlaşılır konuşabilmesi için pedal kullanımında da çok dikkatli olunmalıdır." dedi.

Bülow, dönemin meşhur orkestrası Meiningen'in şefiyken yönettiği hiçbir eser için nota kullanmamıştır.

"Legato ve staccato'nun hayatımızdaki yerini öğrenmek isteyenler hayvanat bahçelerine gitsin ve kanguruları izlesin." şeklindeki yorumu öğrencilerin yüzlerinde tebessüme neden oldu. Keşke bu dersleri ifade eden bir tablo çizilebilseydi...

Berlin'deki bu müzik odası, büyük camlarının tamamı bahçeye doğru açılmış... Ortasında iki kuyruklu piyano, mayıs güneşi hüzmeler hâlinde odaya sızmış... Bir tarafta gergin, yan yana oturan öğrenciler, öbür tarafta ufak doktorumuz... Salonu küçük ve aceleci adımlarla dolaşıyor... Kimi zaman önce anlatıyor, daha sonra da piyanonun başına geçerek kendini ifade ediyor. Bu anlar, o ustalık sınıfına katılma şansını yakalamış tüm piyanistler için hayat boyu akıllarında kalacak bir tecrübe olmuştur.

Bülow'un vazgeçilmezleri şöyle sıralanabilir: artistik doğruluk, yorumdaki kalite ve notalardaki kesinlik.

Si AR AY TÜRK

Yeldeğirmeni'ne klasik müzik festivali geliyor!

Kadıköy'ün Rasimpaşa Mahallesi'nde 1895 yılında manastır, okul ve kilise olarak yapılan tarihi Notre Dame du Rosaire, sessizliğini Kadıköy Belediyesi'nin restorasyonuyla bozdu ve Yeldeğirmeni Sanat adıyla 2014 yılında bir kültür ve sanat merkezi olarak hizmete açıldı. Çok kısa sürede popüler bir sanat merkezi hâline gelen Yeldeğirmeni Sanat'ın yöneticisi Nezahat Kurşun'la kurumun dünden bugüne faaliyetleri üzerine konuştuk.

✎ **Deniz İlbi**
✉ denizilbi@gmail.com

Açıldığı günden bu yana geçen dört yılın ardından, Yeldeğirmeni Sanat sizin hayal ettiğiniz noktaya ne kadar yaklaştı?

Temmuz 2015'ten itibaren, bu kurumun bilinirliğini arttırmak ve burayı daha etkili kullanmak adına tematik bir yol izlemeye karar verdik. Her güne bir etkinlik koyalım ve hep bu şekilde düzenli olarak devam etsin ancak ana konumuz caz olsun fikriyle yola çıktık. Burası 123 yıllık tarihi bir kilise ve biz de bu dokuya uygun çalışmalar yapmak istedik. Konsolosluklar ve kültür ataşeleriyle ortak sinema günleri yapmaya karar verdik. Her ay bir ülke seçiyoruz ve o ülkeyi ve kültürlerini tanıtan filmler gösteriyoruz mesela. Pazartesi günlerini sinema günleri yaptık, cuma günlerini caz günleri yaptık. Çarşamba ve cumartesi günleri ise klasik müzik günlerimiz. Ayrıca, salı günleri caz ve klasik müzik seminerlerimiz var. Ayda bir kez de Devlet Opera ve Balesi'nin konserlerine ev sahipliği yapıyoruz.

Hayal ettiğimiz noktaya yaklaştık mı? Ben Yeldeğirmeni Sanat'ın yöneticisi olarak, daha yaklaşmadığımızı düşünüyorum. Çünkü hedeflerimiz ve hayallerimiz çok büyük ve kamu kuruluşunda bunları yapmak çok kolay değil. Ancak, bir kamu kuruluşuna göre, evet, çok şey yaptık.

Böyle köklü tarihi olan eski bir kilisede bulunmanın verdiği hissiyatla konser izlemek çok farklı ve özel bir deneyim

Yeldeğirmeni Sanat geçmişte bir kilise olduğu için ruhaniyeti bence hâlâ devam ediyor. Gelen sanatçılarımız da buranın bir tılsımı olduğunu düşünüyorlar.

Nezahat Kurşun

oluyor. Tarihi dokusunun yanında, kilise olmasından kaynaklı özel akustiğinin de hem dinleyiciler hem de müzisyenler açısından etkileyici olduğunu düşünüyorum. Çalıştığınız sanatçıların burada konser verme deneyimleriyle ilgili geri dönüşleri nasıl oluyor?

Benim de dinleyici olarak birincil tercihim bu tip tarihi dokusu olan, yaşanmışlığı olan mekânlarda konser izlemek. Yeldeğirmeni Sanat yaşayan bir mekân ve burada konser veren sanatçılarımızın geri dönüşleri kesinlikle çok güzel oluyor. Burası geçmişte bir kilise olduğu için ruhaniyeti bence hâlâ devam ediyor. Gelen sanatçılarımız da buranın bir tılsımı olduğunu düşünüyorlar. Sanatçılarımız da burada çok mutlu ve farklı duygularla konser verdiklerini söylüyorlar ve bu bizi çok mutlu ediyor. Bizim o sandalyelerde otururken düşündüğümüz ve hissettiğimiz duyguları onlar da o küçücük sahnede çalarken hissediyorlar, hatta yalnızca hissetmiyorlar, yaşıyorlar. Yeldeğirmeni Sanat'ta ağırladığımız sanatçılarımız da izleyicilerimiz de buradan çok mutlu ayrılıyorlar.

Açıldığınız günden bu yana Kadıköy'ün "caz merkezi" olmayı hedeflemiştiniz, bu sezon da ev sahipliğini yaptığınız caz konserleri devam ediyor. Caz yolculuğunuzda yeni gelişmeler var mı?

Kadıköy'de caz mekânı yoktu; ufak tefek caz mekânları vardı fakat insanlar genelde caz dinlemek için Avrupa Yakası'na gidiyordu. Kadıköy halkı entelektüel, kültürlü ve sanatsal etkinlikleri çok yakından takip eden bir kitle olduğu için burayı caz mekânı yapalım diye düşündük ve gördük ki halkın gerçekten böyle bir ihtiyacı varmış.

Biz Kadıköy'deki caz merkezi açığını kapattığımıza inanıyoruz, bizden sonra birçok kurum burada caz mekânları açtı ve bu da bizi çok mutu etti. Kadıköy Belediyesi olarak caz müziğini sürekli bir şekilde halka ulaştıran tek belediyeyiz ve bunu belirtmekten büyük gurur duyuyoruz.

Kadıköylünün artık bir caz mekânı var, caz günlerimiz de artık oturdu, bundan sonrası için ise yeni bir hedefimiz var: uluslararası bir caz festivali düzenlemek. Bu konuyla ilgili çalışmalar yapıyoruz. Güzel, keyifli ve sürekliliği olacak, gelenekselleştireceğimiz bir çalışma içerisindeyiz. Dünyadaki köklü ve geleneksel caz festivallerini takip ediyoruz. En iyisini yapmayı hedefliyoruz ve bunun üzerinde çalışıyoruz. Bunu yapabilirsek çok mutlu olacağız.

Konserlerin ve film günlerinin yanı sıra, seminerler de düzenliyorsunuz. Geçen sene başlayan caz müziği seminerlerine bu sezon klasik müzik seminerlerini de eklediniz. 2017-2018 sezonunda merkeze eklediğiniz diğer yenilikler neler?

Caz müziğini dinlemek isteyip çekinen ve geri duran bir kitle var, geçen sezon bu durumdan yola çıkarak bu kişiler için "Caz Dinlemek İstiyorum" sloganıyla seminerler başlattık. Geçen

Klasik müzik seminerleri - Hakan Ali Toker ve Serhan Bali

Kadıköy halkı entelektüel, kültürlü ve sanatsal etkinlikleri çok yakından takip eden bir kitle olduğu için burayı caz mekânı yapalım diye düşündük ve gördük ki halkın gerçekten böyle bir ihtiyacı varmış.

Mimar Sinan Kontrbas Quartet

sezon cazın tarihinden başladık, bu sezon ise tarihe damgasını vuran caz portreleri üzerine yoğunlaştık. Klasik müzik seminerlerinde ise bu müzik türünü dinleyen kemik kitleyle birlikte, bu müziğe mesafeli duran gençlere ulaşma ve onları bilgilendirme hevesiyle yola çıktık. Seminerlerimiz çok keyifli geçiyor. Bazen o seminer günü anlatılacak olan dönemin enstrümanları merkezimize geliyor, bu da seminerlerimizin daha renkli geçmesini sağlıyor. 2017 Ekim'de başlayıp üç ay boyunca perşembe günleri devam ettiğimiz opera seminerlerinde de dönemin kostümlerini buraya getirme şansı bulduk. Opera seminerleri seneye de devam edecek. Ücretsiz olan seminerlerimiz, konusunda çok uzman kişiler tarafından veriliyor.

Klasik müzik seminerleri dışında bu sezon merkeze çocuklarla ilgili bir yenilik ekledik. Kadıköy Belediyesi'nin Çocuk Sanat Merkezi'nde yaklaşık 3,000 öğrenci ücretsiz eğitim alıyor. Biz bu yıl onlarla "Çocukça Caz" etkinliği yaptık. Aralık ayının son cuma gününde onlara yer verdik. Çocuk Sanat Merkezi'nde eğitim gören çocuklar, burada Melis Sökmen'le birlikte sahne aldılar. Önümüzdeki sezon farklı sanatçılarla da bu projeyi gerçekleştirmek istiyoruz. Bunu geleneksel hâle getireceğiz, her yıl aralık ayının son cuma günü bu projeyi gerçekleştireceğiz.

Devlet Konservatuvarı'nın Müzik Bölümü ve Kadıköy'deki sanat akademileriyle ilişki hâlindeydiniz ve sahnesi yeterli olmayan okulları merkezinizde misafir ediyordunuz. Bu okullar ve öğrencilerle haberleşmeye ve çalışmaya devam ediyor musunuz?

Tema temelindeki düzenimizden sonra öğrencilere yer verememeye başladık, ancak öğrencilere de yer vermek istediğimiz için yeni bir düzen geliştirdik. Lisans ve lisansüstü öğrencilerine ayda bir yer vermeye başladık. Bunun haricindeki öğrencileri de burada, mayıs ayının sonunda etkinliklere son verdikten sonra misafir ediyoruz. Haziran ayında, 30 gün boyunca, yıl içerisinde yer veremediğimiz öğrencilere yer veriyoruz. Çünkü çocukların da bu sahne tozunu yutması gerektiğine inanıyorum. Çünkü çocuklarımız, geleceğimiz.

Mart ayı için seyircileri bekleyen etkinliklerden ve bundan sonrası için hedefleriniz ve hayallerinizden bahsedebilir misiniz?

Mart ayında da seminerlerimize devam ediyoruz. Mart ayının ilk haftası, 2 Mart Cuma günü Kerem Görsev Trio sahne alacak. Opus Amadeus Oda Müziği Festivali dâhilinde 7 Mart Çarşamba günü Fransa'dan Philia Trio'yu ağırlayacağız. 14 Mart'ta Japonya İstanbul Başkonsolosluğu'yla ortak bir konser düzenleyeceğiz. 17 Mart Cumartesi günü de "Japonya'dan Bahar Esintileri" başlıklı bir konserimiz olacak. Mart ayı Sakura kiraz ağaçlarının ortaya çıktığı ay, bu vesileyle bu başlıkta bir konser düzenledik. Mart ayı bizim için Japon ayı olacak. Bu ay film günlerinde de Japon filmlerini göstereceğiz ve ilk gösterilecek olan film Ertuğrul 1890 filmi olacak. 21 Mart'ta da İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı yüksek lisans öğrencileri ve hocalarıyla birlikte bir Bahar Konseri düzenleyeceğiz. 28 Mart Çarşamba günü Bahar Yücelen ve Hande Gade'nin Dört El Piyano Konseri olacak. Son olarak, 31'inde solist Özay Günay ve şef Turan Manafzade'nin oda müziği konseriyle mart ayını bitireceğiz.

Bundan sonraki hedeflerimiz arasında, yurtdışından daha fazla sanatçıya yer vermek var. Bunun dışında, önümüzdeki sezon Barok müzik sanatçılarına yer verdiğimiz bir Barok haftası düzenlemek istiyoruz. Caz festivali yaparsak, klasik müzik festivali de neden olmasın?

(Piyano) Uzmanlık Sınıfı

Gökhan Aybulus

24/25 Mart 2018

Saat: 12.00 - 20.00

Ücret:

Aktif katılım: **200 TL**

(Kontenjan 14 kişi ile sınırlıdır)

Dinleyici : **50 TL**

T. C. M.E.B. ÖZEL
ALKIŞ
Müzik ve Bale

Detaylı bilgi için: **0232 422 19 20**

www.alkisizmir.com alkisizmir alkisizmir

Mustafa Enver Bey Cad. No:1/1 Berki Apt. D:601 Alsancak - İzmir

Florestan ve Eusebius
Can Çakmur
can.cakmur@andante.com.tr

Notaların ardında saklı Mozart

Beethoven'dan önce notaların yanında, altında ya da üstünde çeşitli işaret ve notların, yani "müziğin noktalama işaretleri"nin kullanılmadığını biliyor muydunuz?

Müziğin kâğıt üzerindeki temsili, konuştuğumuz dilin kâğıt üzerindeki temsiline benzer. Nasıl ki konuştuğumuz dil çeşitli harflerin arka arkaya dizilmesiyle oluşan bir sistem içinde yazılı ortama taşınıyorsa, müzik de çeşitli notaların arka arkaya dizilmesiyle bir sistem oluşturur.

Basit gibi görünen bu analojiye bir de fonetik unsuru eklenirse, aslında müzikal dile dair pek çok şey daha kolay anlaşılır hâle gelebilir. Nasıl iki farklı dil sistemi içinde belirli bir harf dizisi (semboller olarak birbiriyle aynı bile olsa) tamamen farklı tonlama ve vurgularla okunuyor ve farklı iki ses dizisi oluşturuyorsa, aynı şekilde örneğin Mozart'ın kaleminden çıkmış olan herhangi bir nota dizisi, Brahms'tan farklı ve tamamen başka bir tonlama ve vurguyla seslendirilecektir. Ancak daha da önemlisi, nasıl hiçbir alfabe bir dilin içinde barındırdığı tüm sesleri temsil edemiyorsa, birer işaret olarak notalar da müzik olarak adlandırdığımız ses birleşimlerini tümüyle kapsamaktan acizdir.

Notaların bize verdiği bilgi, öncelikli olarak üretilecek olan sesin frekansı ve süresiyle ilgilidir. Ancak bu enformasyon bize sesleri yazıldığı biçimiyle tekrarlama olanağı verse de müzikal iletinin anlamı hakkında kendi içinde fazla bir ipucu barındırmaz. Geçtiğimiz günlerde katıldığım bir ustalık sınıfında ünlü eğitimci ve piyanist Claudio Martinez-Mehner benzer bir konuyla ilgili şöyle bir hikâye anlatmıştı: *"Bir deney yapmak istedim. Çince bir şiiri mükemmel bir diksiyonla okumayı öğrendim. Ancak anlamıyla ilgili en ufak bir fikrim yoktu. Bu şiiri Çinli arkadaşlarıma okuyup herhangi bir şey anlayıp anlamadıklarını öğrenmek istedim, ama hiçbiri okuduğum şiiri anlamamıştı."*

Sesleri mükemmel olarak taklit edebilmek, bir şiirin ne duygusunu ne de anlamını aktarmayı sağlayabiliyor demek ki. Benzer şekilde, müzikal iletiyi anlaşılır hâle getirebilmek için daha fazlasına ihtiyacımız var. Müzikal yazıda notayla beraber kullanılan diğer işaretler, açıklamalar, notlar; kısaca "müziğin noktalama işaretleri" bunun içindir. Ancak bu işaretlerin geliştirilmesi ve yaygın biçimde kullanılmaya başlaması oldukça geç dönemlere denk düşmektedir. Başta kurduğumuz analojiyi sürdürürsek, noktalama işaretlerinin olmadığı bir müzik metni biraz *(busekildeyazilmisveanlasilmasicokgucolan)* bir metne benzer.

Müzikal dilde noktalama işaretlerinin kullanımı konusunda büyük adımlar atan bestecilerin başında Beethoven gelmektedir. Beethoven'ın müzik yazısına getirdiği bu devrimci yenilikten öncesine

Müzikal dilde noktalama işaretlerinin kullanımı konusunda büyük adımlar atan bestecilerin başında Beethoven gelmektedir. Beethoven'ın müzik yazısına getirdiği bu devrimci yenilikten öncesine ait olan müzik metinlerinin anlaşılması oldukça güçtür.

ait olan müzik metinlerinin anlaşılması oldukça güçtür. Bu bestelerin, işin uzmanları tarafından ciddi anlamda bir "kod çözümü" sürecinden geçirilmesi ve "modern" müzik yazımına uyarlanmasıyla bu eserler dinleyiciye ulaşabilmektedir.

En kısa tanımıyla, notalarla birlikte (onların yanında, altında, ya da üstünde) yer alan bu işaretler notaların nasıl çalınması gerektiğini gösteren tanımlardır. Bunlar yorumcuya ışık tutar, yorumunun ne derecede ve hangi çerçevede esnek olabileceğini söyler. Nasıl iki farklı tiyatro oyuncusu aynı metni tıpatıp aynı vurgularla okumayacaksa, bu işaretler de yorumcuyu, yorumcu olmaktan çıkarıp bir "papağan" olmaya itmez. Ayrıca, bu işaretler metnin anlaşılırlığının garantisi de değildirler. Sadece müzikal içeriği daha açık, anlaşılabilir hâle getirirler. Diğer yandan, bu işaretlerin yokluğu ise müziğin anlaşılabilir olma kaygısı gütmediğini göstermediği gibi yorumcuya da istediğini yapma özgürlüğü sunmamaktadır.

O hâlde neden Beethoven notalarının üstüne onca not yazarken ondan önce gelen besteciler böyle bir ihtiyaç hissetmemişlerdi? Buna verilebilecek birkaç yanıt var. Bunların en önemlilerinden biri o dönem müziğinin, müziğin doğal akışı ve çalgıların doğası gözetilerek yazılıyor olması ve bu "doğal/uyumlu düzenin" işleyişine her müzisyenin zaten vakıf olması gerektiğinin düşünülmesi idi. Hatta, pek çok besteci notaların üzerine *diyez* ve *bemol* işaretlerini de yazmıyor, bunların çalan müzisyenler için son derece açık olduğunu varsayıyorlardı. Böyle bir gelenek içinde besteciler, çok büyük bir olasılıkla gelecek nesillerin yorumcularına oldukça eksik bilgi verdiklerinin farkında bile değillerdi. Bir başka neden ise bu işaretleri yazmanın fazladan bir uğraş olması olabilir. O dönemlerde yazılan müzik miktarı Romantik döneme kıyasla çok daha fazlaydı ve yine Romantik dönemin aksine besteciler bir eser için çok fazla zaman harcamıyorlardı. Son olarak, müzikle çok ilgili olmayan, ancak yine de son derece geçerli bir başka neden ise ekonomikti. Bugünden bakıldığında garip görünse de o dönemlerde mürekkebin çok pahalı olması bir başka gerekçe olabilir.

Nota yazım tekniğinin gelişmesi ve müzikal ifadenin daha açık bir şekilde aktarılabilir hâle gelmesiyle birlikte, 19. Yüzyıl boyunca müzisyenler önceki dönemin müzik edebiyatının yazım biçimini farklı bir gözle değerlendirme eğilimine girdiler. Örneğin Mozart'ın, Bach'ın ya da Scarlatti'nin "noktalama işaretleri" kullanılmamış eserlerinin bu kadar yalın görünmesini, bu bestecilerin yorumcuya verdikleri sınırsız bir özgürlük olarak yorumladılar. Bunun üzerine, bu eserleri çalmak isteyen ancak "daha az bilgili" müzisyenlere yol göstermek için kendi "kılavuz" edisyonlarını hazırladılar. Bu edisyonlar içinde bu önceki dönem eserlerinin "inanılmaz" okumalarına rastlamak da mümkün. Ancak, bu edisyonların hepsinin Romantik dönem müzisyenleri tarafından ve Romantik dönemin zihniyetiyle yapılmış olduğunu (ve doğal olarak da bu zihniyeti yansıttığını) hatırlamak gerekiyor.

Bütün bunlar dinleyiciye çeşitli şekillerde yansıyor ve ne yazık ki dinleme kültürümüz Aydınlanma Çağı'nın müziğinin romantik bir bakış açısıyla seslendirilmesiyle yoğrulmuş durumda. Mozart'ın naif, çocuksu ve teknik olarak kolay olduğu algısı da işte bu geleneğin kemikleşmiş bir yan etkisi. Wagner'in *kromatizm*'ine alışkın Romantikler için Mozart doğal olarak armoninin ve uyumun naif ve saf hâliydi. Aynı şekilde Mozart'ın eşliklerinin sıklıkla *Alberti Bass* olarak adlandırılan, (özellikle çok bilinen KV.545 Do majör Piyano Sonatı hatırlanırsa, herkesin kolaylıkla tanıyabileceği) formda olması Mozart'ın müziğinin haksız bir biçimde basit ve çocuksu olarak nitelendirilmesine sebep oldu. Romantik dönemin zihniyetiyle (örneğin uzun, konuşmadan çok şarkıya yakın melodilerine alışık bir kulakla) Mozart'ı tanımaya çalışmak, onun ve müziğinin karakterinin önemli yönlerinin tarihsel olarak daha net ve doğru bilgilere sahip olduğumuz 21. Yüzyıla kadar gölgede kalmasına neden oldu.

Bugün, Mozart'la ilgili bilgilerimiz, Mozart'ın müziğine dair sahip olduğumuz önyargıların işaret ettiği yönün tam tersini gösteriyor. Mozart, yaşadığı dönemin tartışmasız en büyük virtüozlarından biriydi. Yazdığı eserler eleştirmenler tarafından "sadece en büyük müzisyenler tarafından çalınabilir" denerek daha alt düzeydeki müzisyenlere önerilmiyordu. Ayrıca Mozart şüphesiz toplumu çevresindeki herkesten farklı gözlerle görüyor, ama bunu alaycı/aşağılayıcı bir üslupla dile getiriyordu. Çevresindekilere karşı son derece kaba olmasıyla ve bozuk ağzıyla biliniyordu. Yaşadığı dönemin kendisiyle beraber en usta piyanistlerinden olan Muzio Clementi'yle olan düellosundan sonra Clementi'nin Mozart'ı övgü dolu sözlerle anmış olmasına karşılık, Mozart'ın Clementi'yi ne kadar "beceriksiz ve aptal" gördüğünü babasına yazdığı

mektuplardan biliyoruz. Sahip olduğu bu doğrudan ve kaba üslubu sadece eski mektuplar ve anılarda değil, eserlerinde de görmek mümkün. Örneğin, muhtemelen "arkadaşlar arasında" söylenmesi için yazdığı kanonlardan KV. 231 sayılı olanın başlığı *Leck mich im Arsch*, yani *K...mı Yala*'dır!

Mozart'ın fikirlerinin hızla değiştiği, kısa süreliğine olmak üzere aynı anda pek çok farklı şeye yoğunlaştığı ve sonra vaz geçtiği bilinmektedir. Öyle ki, Robert Levin Mozart'ın bir ADHD (Dikkat Eksikliği - Hiperaktivite Bozukluğu) hastası olduğunu savunmaktadır. Mozart'la ilgili elimize ulaşan anekdotlardan belki de en ilginci kendisine belirli duyguları aktaran doğaçlamalar yapması istendiğinde verdiği tepkilerdir. Buna göre, sinirlendiği bir zamanın müziğini yapması istendiğinde piyanoya vurmaya ve rastgele notalar basmaya başladığı anlatılır.

İşte Mozart'ın müziğine bu gözle baktığımızda, yazdıklarını tamamen başka bir şekilde görmeye başlarız. Örneğin, meşhur KV. 310 sayılı La minör Piyano Sonatı'nı ele alalım. Piyanistin sol elinde tekrar eden akorlar herhangi bir eşlik olmaktan çıkar, Mozart'ın kızgınlığının bir göstergesi hâline geliverir. Romantik bir bakış açısıyla güzel olan bu müzik, güzel olmaktan çıkar, korkutucu bir hâl alır. Ancak bunu Mozart'ı ve onun yazısının karakteristiğini tanımadan anlamlandırabilmemiz mümkün değildir; çünkü Mozart ne notanın üstüne bu karakteri yansıtabilecek bir işaret koyar, ne de müziği Liszt'in şeytanı betimlediği eserlerinde olduğu kadar açık seçiktir. Nitekim, babasına yazdığı bir mektupta bu konuya şu sözlerle değinmiştir: *"Müzik, ne kadar korkutucu veya trajik olursa olsun dinleyicinin kulağına hoş gelmelidir."* Bir başka anlatımla, dinleyici konserden her koşulda iyi anılarla ayrılmalıdır Mozart'a göre.

Aydınlanma Çağı'nın müziği şarkıdan ziyade konuşmayı temel alır. Dolayısıyla Romantik dönemin uzun, *bel canto* çizgileri bu müziğin detaylarını gizleyecektir. Mozart özellikle o sonsuz güzellikte görünen melodilerini pek çok sayıda ve alakasız görünen küçük parçayı birleştirerek kurar. Bu nedenle müzik, aslında sürekli olarak bir kararsızlık içerir ve her zaman başka bir şekle bürünmeye olanak tanır. Örneğin, sıklıkla son derece melodik çalınan KV. 332 sayılı Fa majör Piyano Sonatı'nın hemen başında, hiçbir ölçü birbirinin aynısı değildir. Mozart ya ritmik şemayı, ya aralıkları, ya da eller arasındaki diyaloğu sürekli değiştirir. Bu, Mozart'ın

yazdığı hemen hemen her parçada bulunabilecek bir örnektir.

Var olan gelenekle yeni bilgilerin çeliştiği bu ve benzeri örnekler onlarca yazıya konu olabilir. Ancak, bu konuda bizi yönlendirmesi gereken izole edilmiş örnekler değil, müziğin bizim için nasıl daha anlaşılabilir ve daha anlamlı kılınabileceğidir. Bu bağlamda, günümüzde Mozart'ı ve diğer eski bestecileri onların zamanındaki çalış tarzıyla çalmak yeni bir uğraş alanı olmaya başlıyor. Daha önce yorumcular bunu bilmeye ve uygulamaya ihtiyaç duymuyorlar, sadece müziği yaşadıkları dönemin penceresinden anlamlandırmayı ve bu gelenek içinden seslendirmeyi yeterli buluyorlardı.

Ancak, söz ettiğimiz bestecilerin eserleri ne bir zaman dilimine hapsedilebilecek ne de akademik bir kaygıyla sadece o günlere dair bize yol gösterecek eserler değil. Bu yaratıları, diğer bütün sahne eserlerinde olduğu gibi değişen, gelişen ve evrilen olgular olarak görmek gerekir. *Hammerklavier Sonatı*'nın bugün dinleyiciye bundan 50 yıl önce olduğundan daha farklı bir biçimde ulaşabileceğini kabul etmeliyiz. Bir sanat eserinin değerini belirleyen şeylerin başında gelen de belki de bu olgu olmalıdır.

Bugün yorumcular ve dinleyiciler olarak büyük bir ikilemin içinde yaşıyoruz. Bir yandan, güncel tarihsel araştırmaların ve bulguların ışığında bu eski eserlerin içine doğduğu ses dünyalarına hiç olmadığı kadar yakınız, diğer yandan ise aynı eserler içine doğmuş oldukları iklim kadar kendilerinden sonraki yüzyılların birikmiş kültürel yükünü omuzlarında taşıyorlar. Diğer bir anlatımla, olağanüstü güzellikteki inciyi içinde barındıran çok katmanlı, kalın bir istiridye kabuğuna dönüşmüşler. Dinleyici ya da yorumcu olarak, tarihsel olana yakınlık duysak da duymasak da yüzyılların ördüğü bu kalın örtüyü aralamak ve parçayı önyargısız, temiz kulaklarla dinlemek bu müziğin neden böylesine etkili olduğunu hatırlamamızı sağlayabilir. Hatta klasik müziğin kurtuluşu zamane "konseptlere" ayak uydurmakta değil, müziğin tutku dolu dünyasına tekrar girebilmekte yatıyor olabilir.

Birbirinden Değerli Eğitimciler Anadolu'da

CAKA

CİHAT AŞKIN VE KÜÇÜK ARKADAŞLARI
CİHAT AŞKIN AND LITTLE FRIENDS

Projesinde...

www.caka.info

ROTASYON MASTERCLASS

SENEM ACAY SÖZBİR

AFYONKARAHİSAR
04 MART 2018 PAZAR
SAAT: 11.00

BAHAR BÜYÜKGÖNENÇ POLAT

BOLU
08 MART 2018 PERŞEMBE
SAAT: 17.00

BARIŞ KARABULUT

İZMİR
11 MART 2018 PAZAR
SAAT: 11.00

CENK ÖNDER ÖZEN

BURSA
11 MART 2018 PAZAR
SAAT: 12.00

ZAFER BAYKAL

ATAŞEHİR
14 MART 2018 ÇARŞAMBA
SAAT: 17.00

FİLİZ YILDIZ

ÇANAKKALE
16 MART 2018 CUMA
SAAT: 13.00

SEMRA FAYEZ

BEŞİKTAŞ
24 MART 2018 CUMARTESİ
SAAT: 10.30

GÜRKAN GÜLEÇ

KÜÇÜKÇEKMECE
24 MART 2018 CUMARTESİ
SAAT: 11.00

CANSEVİL TEBİŞ

MANİSA
24 MART 2018 CUMARTESİ
SAAT: 15.00

MESUT ÇAŞKA

BALIKESİR
25 MART 2018 PAZAR
SAAT: 13.00

NAMIK KEMAL YILDIRIM

TRABZON
25 MART 2018 PAZAR
SAAT: 13.30

FİKRET EREN

KAYSERİ
29 MART 2018 PERŞEMBE
SAAT: 17.00

PINAR TEZİŞÇİ ÖZMENAY

ANKARA
31 MART 2018 CUMARTESİ
SAAT: 13.00

Kayıp Seslerin İzinde
Emre Aracı
emre.araci@andante.com.tr

Viktorya ve Albert Müzesi'nde bir öğleden sonra

Londra'da bulunan, dünyanın en geniş süsleme sanatları ve dizayn içeriğine sahip müzesi olarak kabul edilen Viktorya ve Albert Müzesi Tutku, Kuvvet ve Politika adlı bir opera sergisine ev sahipliği yaptı. Son yılların bu en çok konuşulan sergilerinden birinde opera sanatının 400 yıllık tarihi gözler önüne serildi.

Piccadilly'deki tarihi Hatchards Kitabevi'ne girmiş olduğum bir gün Londra üzerine yazılmış çeşitli kitapları karıştırırken Ward Lock & Co. adlı yayınevinin basmış olduğu ve kapağında Shaftesbury Çeşmesi'nin üzerinden okunu fırlatırken Anteros'u gösteren kırmızı kaplı bir rehber kitaba rastlamıştım. Kitabın kumaş dokusuna elimi sürdüğüm zaman sanki o ok benim kalbime saplanmıştı. Çünkü elimde tuttuğum o cilt, bu meşhur rehberin 1937'de revize edilmiş 53. baskısının 2008'de yeniden piyasaya sürülen tıpkı basımıydı. Demek ki Londra'nın müze, park ve sokaklarını 1930'lardan kalma bir kılavuz kitabın diliyle, tavsiyeleriyle ve anlattıklarıyla gezmeyi düşünen insanlar, bilginin her saniye güncellendiği 21. yüzyılda dahi hâlâ vardı. 1797'den beri Lord Byron, Oscar Wilde ve Virginia Woolf gibi müşterilerine ve daha nicelerine kitap satan Majesteleri'nin kitapçısı Hatchards'ın raflarında böylesine bir kitapla karşılaşmış olduğuma o gün hiç şaşırmamıştım esasında. Hatchards'ın vitrininde açık duran pek çok kitap arasında bir türlü hangisinin doğru seçim olduğuna karar veremeyen Mrs Dalloway'in aksine ben kararımı çoktan vermiş ve sayfalarını çevirmeye başlamıştım Ward Lock'un 1937 Londra rehberinin. Güneşin ısısından, ya da kışın hiddetinden gerçekten de korkmamak gerekirdi Shakespeare'in *Cymbeline*'inde bizlere nasihat ettiği gibi. O devir küçük metro cep haritalarına dahi meşhur şairlerden böyle mısralar yer alıyordu. Dahası, Ward Lock, kitabının 25. sayfasında, şehre yabancı ziyaretçileri resmi toplantılara asla frak ve silindir şapka giymeden gitmemeleri konusunda uyarıyordu. Çünkü uyulması gereken bu kıyafet etiketi Londra'da hâlâ "de rigueur", yani kesinlikle zorunluydu.

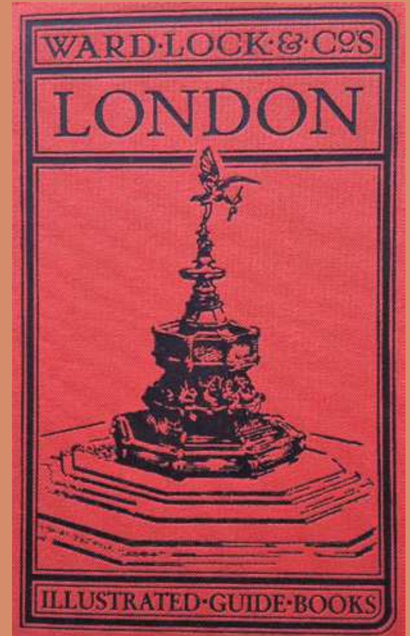
Kraliçe Viktorya ve eşi Prens Albert'in adını taşıyan ve o anıtsal kapının üzerinde her ikisinin de heykelleri duran bu kırmızı tuğla ve Portland taşından inşa edilmiş heybetli müzenin geçmişi Prens Albert'in girişimleriyle Hyde Park'ta 1851'de, tamamen bir sanayi devrimi mucizesi olarak, geçici bir süre için kurulan Crystal Palace'ta açılarak görkemli bir başarıya ulaşan Büyük Endüstri Sergisi'ne dayanıyordu.

Üzerimde böyle bir kılık olmadığına göre, böyle bir ziyaret gerçekleştirmek yerine, o öğleden sonra bir müzeye gitmenin daha doğru olacağı düşüncesiyle, Ward Lock'un da tavsiyesine uyarak, metroyla Piccadilly'den South Kensington'a geldim ve bir müzeden ziyade girişi Gotik bir katedrale benzeyen Viktorya ve Albert Müzesi'nin basamaklarından çıkıp içeri girdim. Bu kılavuz kitap benim için geçmişe uzanan bir köprü, o müzede göreceklerim ise o gün can bulacak geçmişin ta kendisi olacaktı. Okuduğuma göre Kraliçe Viktorya ve eşi Prens Albert'in adını taşıyan ve o anıtsal kapının üzerinde her ikisinin de heykelleri duran bu kırmızı tuğla ve Portland taşından inşa edilmiş heybetli müzenin geçmişi Prens Albert'in girişimleriyle Hyde Park'ta 1851'de, tamamen bir sanayi devrimi mucizesi olarak, geçici bir süre için kurulan Crystal Palace'ta açılarak görkemli bir başarıya ulaşan Büyük Endüstri Sergisi'ne dayanıyordu. South Kensington'daki daimî müze binası için önce 1855'te Dresden Operası'nın meşhur mimarı Gottfried Semper'den bir proje istenmiş, ancak sunulan tasarım masraflı bulunduğu için tren garı gibi çok sade galerilerden oluşan binalar kompleksi 1857'de müze olarak açılmıştı. Prens Albert'in 1861'deki zamansız vefatının ardından müze uzun seneler halkın "büyük kalorifer kazanları" adını taktığı bu yetersiz binalarında hizmet vermeye devam etti. Mimar Aston Webb'in projesini çizdiği bugünkü müzenin temeli ise ancak 17 Mayıs 1899'da Kraliçe Viktorya tarafından atılabilecekti. Kraliçe temel atma töreninde yaptığı konuşmasında *"Dilerim ki bu müze hür fikirli farkındalığın bir abidesi, ince zevk ve ilerlemenin bir kaynağı olarak ilelebet ayakta durmaya devam edecektir."* diyordu. Aynı törende müzenin adının o günden itibaren Viktorya ve Albert Müzesi olarak değiştirildiği de resmen ilan edilmişti.

İnce zevk ve ilerleme kavramları çoktan birbirlerine küsmüşlerdi bile; zaten Viktorya ve Albert Müzesi'nin adı da gün gelecek V&A olup çıkacaktı. Ben de bu monogramı Londra'daki büyükelçiliğimizde bir konferansıma başlık yapacak, ama Viktorya ve Albert'i değil, Viktorya ve Abdülaziz'i anlatacaktım; 1867'de

Londra'nın en eski kitabevi Majesteleri'nin kitapçısı Hatchards

Ward Lock & Co'nun 1937 tarihli Londra kitabının tıpkı basımı

V. R.

OFFICIAL · PROGRAMME.

CEREMONIAL

TO BE OBSERVED AT THE

LAYING OF THE

FOUNDATION STONE

OF THE

Victoria & Albert Museum

BY

Her Majesty The Queen.

Wednesday, May 17th, 1899,

AT 4.45 PM

HIS GRACE THE DUKE OF DEVONSHIRE,

Lord President of the Council.

Price Sixpence.

Viktorya ve Albert Müzesi'nin 1899'daki temel atma töreni ilanı

Buckingham Sarayı'nda ağırlanan Sultan'ın Windsor Kalesi'nde Kraliçe'ye yaptığı o tarihi öğlen yemeği ziyaretini. Sonrasında Kraliçe, en büyük kızı olan Prusya Prensesi'ne 20 Temmuz günü Wight Adası'ndaki Osborne House'dan yazdığı bir mektubunda Padişah'tan "my oriental brother" (Doğulu kardeşim) olarak bahsedecekti. Ama Ward Lock'un Londrası'nda dolaşıp da o öğleden sonra V&A'ya geldiğim zaman, inisyalleri her tarafta olmasına rağmen, beni ne Viktorya ne de Abdülaziz karşılamıştı. Karşımda Fatih Sultan Mehmed duruyordu. Dışarıda Londra trafiği akıp giderken bu "farkındalığın abidesi" müzede o tek başına, 63 numaralı galeride, kendisine dikkatle bakanlara başını yan çevirmiş bir hâlde sanki dışarıda olup bitenleri izliyordu. *"Evet, burada bir kere görmüştüm o çocuğu. Tıpkı Bellini'nin Fatih Sultan Mehmed portresine benziyor. İnanılmaz bir şey! Aynı yay biçiminde kaşlar, aynı kemerli burun, aynı çıkık elmacık kemikleri."* Bloch karakterini betimleyen bu satırları *Swann'ların Tarafı*'nda okuduğum zaman ne kadar da şaşırmıştım. Bir tarafta Proust'un hayal dünyası, diğer tarafta Viktorya'nın eklektik müzesi ve o an için karşımda Venedikli ressam Gentile Bellini'nin fırçasından çıktığı tahmin edilen İstanbul Fatihi'nin en meşhur portresi.

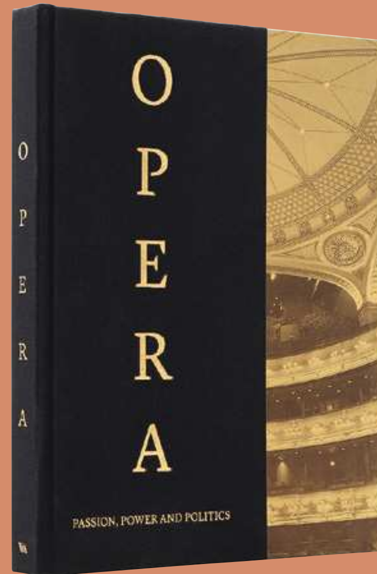
Beni o öğleden sonra Viktorya ve Albert Müzesi'ne getiren sebep gerçekte *Passion, Power and Politics (Tutku, Kuvvet ve Politika)* adını taşıyan ve Amerikalı bir dostumun şiddetle bana tavsiye ettiği bir opera sergisiydi. Müzenin dış cephe duvar süslemelerindeki figürler, heykeller ve semboller bile o serginin mottosunu çoktan hayata geçirmiş gibi duruyorlardı. Semper belki 1855'te projesini çizdiği müze binasını inşa edememişti, ama Dresden'deki kendi operası dahil, yedi şehirden opera binası, Viktorya ve Albert'in bodrum katındaki bu geçici sergi için Londra'da yeniden hayat bulmuştu ve bugüne kadar gördüğüm en güzel, en yaratıcı, ziyaretçisini içine çeken bu yegâne opera sergisi, Gentile Bellini'nin İstanbul'a sanat elçisi olarak yollandığı, iki asır sonra operanın doğduğu Venedik'te perdesini açıyordu. *"İnsanlara hiçbir şey öğretemeyiz, onlara sadece kendi içlerinde olanı keşfetmelerinde yardımcı olabiliriz."* İlk girişte ziyaretçiyi karşılayan Galileo Galilei'nin bu anlamlı sözleri serginin de ana fikrini özetliyordu besbelli. Hepimize birer kulaklık dağıtılmıştı; üstelik Antonio Pappano bizleri kendi sesiyle karşılamıştı. Yedi şehri dolaştıkça, konu alınan yedi operadan farklı pasajlar, arya, ya da korolar otomatik olarak sergi alanında girdiğimiz bölgelerde operadan operaya değişerek bize eşlik edecek ve görsel olduğu kadar sesli olarak da içine adım attığımız dünyada ilerlerken operanın 400 yıllık tarihini kendi duyularımız ve tempomuzla keşfetmemizi sağlayacaktı. Doğrusu böylesine teatral bir sergiye ilk defa adım atıyordum ve esasında sürekli değişen bir sahnede dekorların içinde dolaşıyor gibi bir histi bu. Işığın, tarihi değeri olan gerçek objelerin, kostümlerin, yazma notaların, mektupların, müziğin, tabloların ve dramanın içinde her birimiz bir opera kahramanı gibi kendi dünyalarımızı Galilei'nin teleskobundan bakarak keşfediyor gibiydik.

1597'de Floransa'da sahnelenen Jacopo Peri'nin bugün notası kayıp olan *Dafne*'si her ne kadar opera tarihinde bilinen ilk eser olarak kabul edilse de bu sergi 1642'de Venedik'te bir karnaval sezonunda açılıyor ve *L'Orfeo* ile günümüzde hâlâ repertuvarda kalmayı başarmış ilk operanın bestecisi Claudio Monteverdi'nin *L'incoronazione di Poppea (Poppea'nın Taç Giyme Merasimi)* operasından kapanışta duyulan *"Pur ti miro"* düetini dinliyoruz. Giovanni Francesco Busenello'nun librettosu beklenmedik bir şekilde erdemi cezalandırıp, hırsı ödüllendirirken ve Roma İmparatoru Neron ve metresi Poppea en nihayetinde bu şehvet dolu düetle birbirlerine kavuşurken, etrafımızı saran o devir Venedik asilzadelerinin giydiği süslü kılıklar, günlük hayattan objeler, maske arkasında saklı benlikler, bu serginin sadece bir opera tarihiyle sınırlı değil, içinden çıktığı sosyal tarihe de göndermelerle dolu olduğunu bizlere gösteriyor ve opera sanatının esasında ne kadar da insan doğasının, duygularının, mutluluk ve trajedilerinin bir parçası olduğunu gözler önüne seriyor. Derken bir anda

Passion, Power and Politics sergisinin afişi

Doğrusu böylesine teatral bir sergiye ilk defa adım atıyordum ve esasında sürekli değişen bir sahnede dekorların içinde dolaşıyor gibi bir histi bu. Işığın, tarihi değeri olan gerçek objelerin, kostümlerin, yazma notaların, mektupların, müziğin, tabloların ve dramanın içinde her birimiz bir opera kahramanı gibi kendi dünyalarımızı Galilei'nin teleskobundan bakarak keşfediyor gibiydik.

Passion, Power and Politics sergisinin kitabı

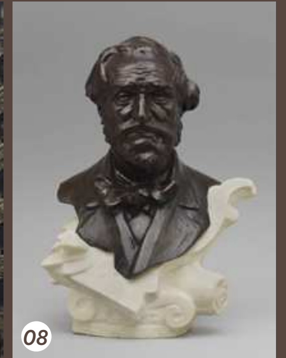

***01 -** Sultan Abdülaziz'in Londra ziyaretini gösteren bir tablo **02 -** Viktorya ve Albert Müzesi, 1900'ler **03 -** Ressam Gentile Bellini'ye atfedilen Fatih Sultan Mehmed portresi (Milli Galeri, Londra) **04 -** Mozart'ın 1787'de Prag'dayken çaldığı Franz Xaver Christoph yapımı piyano **05 -** Claudio Monteverdi (Ressam: Bernardo Strozzi) **06 -** Edouard Manet'nin Tuileries Bahçeleri'nde Müzik tablosu (Milli Galeri, Londra) **07 -** Nabucco'nun dünya prömiyerinin gerçekleştiği kat kat localarıyla La Scala operası, 1830 (Viktorya ve Albert Müzesi) **08 -** Giuseppe Verdi'nin bronz büstü (Viktorya ve Albert Müzesi) **09 -** Covent Garden, 1737 (Ressam: Balthazar Nebot, Tate Galerisi, Londra) **10 -** 18 Nisan 1869 tarihli L'Eclipse dergisinin kapağındaki Wagner*

L'incoronazione di Poppea'dan 70 yıl sonra bestelenmiş bir başka İtalyanca operanın tınıları yavaş yavaş duyulmaya başlıyor. Ama bu Venedik için değil, Londra için yazılmış bir eser; Handel'in Londra'ya geldikten sonra, 1711'de bestelediği ilk opera olan *Rinaldo*. Ve böylece Venedik'ten 18. yüzyıl Londra'sına gelmiş oluyoruz. Ressam Balthazar Nebot'un Tate Galerisi'nden getirilmiş olan 1737 tarihli orijinal yağlı boya tablosunda Covent Garden Pazarı'nı ve arkada göze çarpan St Paul Kilisesi'ni görmek insanı ne de hülyalı bir yolculuğa çıkartıyor; zira kılıklar ve çehreler değişmiş olsa da o aynı manzara, o aynı pazar ticareti, İtalya'yı sadece Handel'in müziğiyle değil, mimarisiyle de Londra'ya getiren, ne kıymetli hatıralarla dolu o aynı Toskana kilisesi olduğu gibi yerli yerinde duruyor.

Ama benim için buradaki en güzel sürpriz 18. yüzyılda bir *Rinaldo* sahnelemesinden esinlenilerek hazırlanmış büyük ölçekli bir dekor tasarımında ikinci perdenin başındaki *"Il vostro maggio"* (Denizkızları korosu) kulaklarımızda duyulurken dalgalı denizde seyreden bir yelkenli gemide Rinaldo ve Goffredo'nun, denizkızlarının bütün engellemelerine rağmen, Almirena'yı Armida'nın elinden kurtarmaya gidişlerinin canlandırılışını oturup izlemek oldu. O mekanik sahnede sıra sıra dizilmiş renkli dalgalar karşılıklı testereler gibi gidip gelirlerken, inişli çıkışlı lunapark treni havasında gizli bir rayın üzerinde ilerleyen yelkeni şişmiş kalyon sanki o dalgalarla boğuşurcasına yol alırken, o dalgaların arasından bir denizkızı belirip de sahnenin bir tarafından diğerine yüzerken ve fırtına bitip de arkadaki bulutlar yükselirken Londra tiyatrolarında o devir sahne tasarımcılarının ellerindeki kısıtlı teknolojiye rağmen yaratmış oldukları o gerçekçi üç boyutlu mizansene hayran kalmamak mümkün değildi. Ve bütün bunlar kulaklarımızda *"Il vostro maggio"* duyulurken gözümüzün önünde olup bitiyordu. Operanın da büyüsü zaten burada saklıydı; dekor, kılık, kıyafet, müzik ve drama; hepsi de iç içe geçmiş bir bütünün ayrılmaz parçalarıydı.

Derken kulağıma *Figaro'nun Düğünü* operasının uvertürü gelmeye başladı; evet, Mozart'a ve Viyana'ya gelmiştik. 1 Mayıs 1784'te Burgtheater'de dünya prömiyeri yapılan bu komik operayla hiç olmazsa yüzümüze de biraz tebessüm gelmişti. Karşımda Mozart'ın 1787'de Prag'dayken çaldığı Franz Xaver Christoph yapımı piyano duruyordu. Çek Müzik Müzesi'nden bu sergi için özel izinle Londra'ya getirilmişti. Viyana belli ki Prag'a göz kırpıyordu; zira Figaro'nun başarısından sonra emprezaryo Pasquale Bondini Mozart'a yeni bir opera sipariş etmiş ve ortaya 1787'de *Don Giovanni* çıkmıştı. O sıradanmış gibi duran, ama ne kadar büyük bir tarihin izini taşıyan piyanoya uzun uzun baktıktan sonra gözüm sararmış bir mektuba ilişiyor. 10 Mayıs 1779 tarihinde Mozart bu mektubu iki sene öncesinde Augsburg'da tanışarak âşık olduğu kuzeni Maria Anna Thelka Mozart'a yazmış. 23 yaşındaki Mozart'ın bütün muzipliğini ortaya koyan bu sevimli kur dolu mektubuna besteci *"Çok sevgili, çok tatlı, çok güzel, çok çekici, çok sevimli küçük kontrbas ya da çello, değersiz bir kuzeninin kızdırdığı."* şeklinde bir hitapla başlamış. British Library'nin sergiye ödünç verdiği bu orijinal mektup bize Mozart'ın müzisyenliğine dair bir ipucu vermese de onun ruhunu anlamamızı sağlaması açısından büyük önem taşıyor. Ve bu serginin "tutku" boyutunu daha da perçinliyor.

Bir sonraki bölgede o "tutku" bir anda "kuvvet ve politika"ya dönüşüyor; 1842'de Milano'dayız. Milano dahil, kuzey İtalya'nın Avusturya hegemonyası altında olduğu ve Giuseppe Verdi'nin *Nabucco* ve La Scala'da yıldızının parladığı *risorgimento* yılları. İnsanların *"Viva Verdi!"* (Çok yaşa Verdi!) diye bağırdığı, ama aynı anda bestecinin soyadındaki harflerin açılımının "**V**ictor **E**mmanuel **R**e **D**'**I**talia" olarak yorumlanmasıyla bir bağlamda "Çok Yaşa İtalya Kralı Victor Emmanuel!" mesajını yüksek bir sesle, fakat üstü kapalı olarak, hep beraber haykırdığı yıllar... İşte opera sanatının bir toplumu şekillendirmekteki kuvvet ve kudreti. *Nabucco*'nun üçüncü perdesinden köleler korosu *"Va, pensiero sull'ali dorate"*'yi dinlerken, bu bölümün Verdi'nin elinden çıkma notasının orijinal yazmasını Milano'daki Ricordi Arşivi'nden çıkıp da Londra'da önümüze konmuş olarak görmek, altın kanatlar üzerinde giden o düşüncenin, devir ya da zaman tanımadığını, o duyguların sanatla nasıl da o eski Mısır'ın mumyaları gibi ölümsüzleştiğini bizlere bir kez daha gösteriyor. Ve duvarda fotoğrafıyla karşı karşıya geldiğimiz Giacomo Puccini'yle birlikte dünya *"verismo"*'ya doğru kayıyor. Ama öncesinde sırada Richard Wagner var. Biraz garip ki sergide bizi Wagner'le Paris'te buluşturuyorlar; Milano'dan bir anda Paris'e geçiyoruz ve kulaklarımızda Meyerbeer'in *grand* operalarından birini beklerken *Tannhauser*'in uvertürünü duyuyoruz. Karşımızda asılı duran Edouard Manet'nin *Tuileries Bahçeleri'nde Müzik* tablosuyla ruhumuz o devir insanlarının arasına karışmış bir hâldeyken, ilahi aşkla tensel aşkın bir beden içindeki çelişkili ve ezeli mücadelesini Wagner'in insanın içine işleyen o müzik diliyle içimizde hissetmeye başlıyoruz. Bizler böyle hissediyoruz hissetmesine de 18 Nisan 1869 tarihli *L'Eclipse* dergisinin kapağındaki Wagner'i, elinde çekiç, insanların notayla kulak zarını delerken betimleyen André Gill karikatürün özetlediği gibi Paris Wagner'i o devir bir türlü benimseyememiş; nitekim 13 Mart 1861'deki *Tannhauser* prömiyerinin

Rinaldo'dan ikinci perde dekoru

ve bunu takip eden iki temsilde, sonradan Charles Swann'ın da üyeleri arasına katılacağı, Jockey Kulübü azalarının önderliğinde yaşanan protestoların ardından besteci operayı mecburen geri çekmeye karar vermiş.

Paris'ten sonra sergi Richard Strauss'un *Salomé*'siyle Dresden'e geçiyor ve kendimizi Semperoper'de buluyoruz. Ama doğrusu bu kadar kana bulanmış modern bir prodüksiyonda ben Wilde'ın Vaudeville Tiyatrosu'nda izlediğim bir başka oyunu *Lady Windermere'in Yelpazesi*'nde tavsiye ettiği gibi yıldızlara bakmayı tercih ediyorum; belki de Galilei'nin teleskobuyla ve Strauss'un *Son Dört Şarkı*'sını dinleyerek. Viktorya ve Albert Müzesi'ndeki bu dört asırlık sergi iki saatte Şostakoviç'in *Lady Macbeth of Mtsensk* operasıyla Leningrad'da son buluyor. Ama kapıdan çıkmadan önce beni son bir sürpriz daha bekliyor; sergi sonunda dünyanın çeşitli opera binalarının fotoğrafları duvara yansıtılırken bir anda Kadıköy'deki Süreyya Opera Binası'nı da aralarında görerek mutlu oluyorum. Ve o zaman Kraliçe Viktorya'nın temel atarken dilediği dileğin gerçek olduğunu çok iyi anlıyorum. Bu dileği hiçbir zaman unutmamak ve paylaşmak için cebimde La Scala'nın 1830 tarihli V&A koleksiyonundan çıkma, bakmaya doyamadığım kat kat localarıyla küçük bir kartpostalıyla, üzerinde Sir Joshua Reynolds'un *"Her sanatın mükemmelliği amacının tamamen hedefine ulaşmış olmasından ibaret olmalıdır."*

Simonetta Puccini (1929-2017)

Zarfı açtığım zaman kartın üzerinde Simonetta Puccini'nin fotoğrafını görmek beni şaşırtıyor ve ne yazık ki bu kartın onun 16 Aralık 2017'deki vefatını bana bildirmek için Puccini Vakfı tarafından yollandığını anlıyorum.

sözünün yazılı olduğu, girdiğim o devasa müze kapısından çıkıp Londra'nın kalabalığına karışıyorum. Bir müzeden değil, amacına ulaşmış gerçek bir okuldan çıktığımı hissediyorum.

Hüzünlü bir tesadüfle, böyle bir sergi gezisi sonrası, akşam vakti eve dönüp de o gün gelen mektuplara bakarken Torre del Lago'dan postalanmış küçük bir zarf dikkatimi çekiyor. İlk başta zarfın içinde Puccini'nin torunu Simonetta Puccini'den her sene almaya alışık olduğum yılbaşı tebrik kartı olduğunu düşünüyorum. Ama zarfı açtığım zaman kartın üzerinde Simonetta Puccini'nin fotoğrafını görmek beni şaşırtıyor ve ne yazık ki bu kartın onun 16 Aralık 2017'deki vefatını bana bildirmek için Puccini Vakfı tarafından yollandığını anlıyorum. Dedesinin bana duvardaki fotoğrafından gülümsediği Viktorya ve Albert Müzesi'ndeki o öğleden sonranın anısına bu yazımı yazmaya ve Simonetta Puccini'nin anısına ithaf etmeye o akşam o anda karar veriyorum. The Economist dergisinin Simonetta Puccini için attığı *"O mio nonno caro"* başlığından ilham bularak, belki de şimdi onun anısına *Gianni Schicchi*'den o meşhur ve sevilen aryayı dinlemek gerekli...

Emre Aracı'nın *Andante*'deki geçmiş yazılarının tamamına ***www.emrearaci.weebly.com*** adresinden ulaşabilirsiniz.

Yakup Kıvrak
yakup.kivrak@andante.com.tr

Bir müzik yayıncımızın başarı öyküsü

Bu sayımızda kalemimi sevgili öğrencim ve çalışma arkadaşım, yayıncı ve akademisyen Prof. Dr. Süleyman Tarman'a bırakıyorum. Sevgili Süleyman Tarman, kendi müzik yayıncılığı öyküsünü anlatmasının yanı sıra, ülkemizde müzik ve nota yayıncılığının durumunu, sorunlarını ve çözüm önerilerini aktarıyor.

Bir akademisyenin yayıncılık öyküsü

İlk kitabımızı değerli hocam, meslektaşım ve çalışma arkadaşım Yakup Kıvrak'la birlikte 1999 yılında Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde orkestra derslerine girdiğimiz sıralarda, kendi olanaklarımızı zorlayarak yayınladık. Bu kitabımız *Gençlik Orkestraları için Dağarcık* adını taşıyordu. Kitap, zorunlu bir ihtiyacı gidermek amacıyla yayınlandı. Orkestra derslerimizde öğrencilerimiz çalgı çalmaktan çok; el yazması, fotokopinin fotokopisi olan notaları okumaya çalışıyorlardı ve her seferinde nota sehpalarından yerlere uçuşan notaları toplamaya çalışıyorlardı. Düşündük taşındık ve kitabı yayınlamaya karar verdik. Bu kitabımız kendi türünde (partitür ve yanında her çalgı için ayrı ayrı partileri olan bir set) ülkemizde bir ilkti ve diğer okullar tarafından da büyük ilgiyle karşılandı. Meslektaşlarımız bizden kitap istemeye başladı.

Bir gün Ertuğrul Sayın adındaki bir vatandaş kapımızı çaldı ve kitabımızın ülke genelinde dağıtımını üstlenmeyi önerdi. Yurt Renkleri adında bir yayınevinin sahibiymiş. Amacımız ticari kazanç sağlamak değildi ancak sonuçta bir basım maliyeti vardı. Kitapları göndermek, ödemeleri almak, tüm bunlar için onca işimizin, akademik çalışmalarımızın arasında zaman

Prof. Dr. Süleyman Tarman

ayırmak zordu. Bu nedenle teklifi kabul ettik ve elimizdeki bütün kitapları verdik. Biz, yani Yakup Hoca ve ben, kendisinden tek bir kuruş bile alamadık ve dolandırıldık. Söz konusu şahıs bizden başka, Muammer Sun, Ali Uçan, Suna Çevik ve ismini sayamayacağım daha birçok hocamızın da kitaplarını basıp dağıtıyordu. Onları da dolandırdı mı, bilemiyorum. İşin ilginç yanı, bu şahıs halen bandrolü bile fotokopi olan kitapları satmaya devam ediyor.

2004 yılı başında basıma hazır üç kitabım vardı. Çok sayıda yayıncıyla görüştüm. Çoğu *"Senin kitaplarını basmaktansa yemek kitabı basmayı tercih ederim."* yaklaşımındaydı. Sonunda bir yayıncı kabul etti, ancak iki yıl sonra yayınlamak şartıyla. Aradan iki yıl geçtikten sonra basıma hazır kitaplarımdan birinin dosyasını istedi. Bir aylık incelemenin ardından, örnek çıktının üzerinde sanki bir alan uzmanıymışçasına yapmış olduğu aşağılayıcı eleştiriler ve düzeltmelerle birlikte kitabımı bana iade ederek basamayacağını söyledi. Oysa kitabım, üniversitemin yayın kurulundan ve hakem değerlendirmesinden geçerek "yayınlanabilir değerde akademik/bilimsel kitap" unvanını iki sene öncesinden almıştı.

> Yılların deneyimiyle bir kitap yayınlayan, kitabından zaten ve sadece yüzde 10 kazanç sağlayan yazar ve kitabı yayınlamak için sermaye koyan ve sadece yüzde 15 kazanan yayıncılar bu işten en zararlı çıkanlardır. Bu durumda siz bir yazar ya da yayıncı olsanız bunu bile bile böyle bir işe girişir misiniz?

Bu durum karşısında, kendi kitaplarımı kendim yayınlamaktan başka şansım olmadığını gördüm. Çaresiz 2006 yılı eylülünde Müzik Eğitimi Yayınları adıyla ilk üç kitabımı bastım. Ancak iş basımla bitmiyordu, en büyük sorun kitapların dağıtımıydı. Bunu çözmek için de yine Türkiye'nin, ilk ve tek internet üzerinden satış yapan müzik kitapçısı olan *muzikkitaplari.com*'u kurdum. Önceleri amacım sadece kendi kitaplarımı dağıtmaktı ama sonradan gelen yoğun istek üzerine, Türkiye'de satışı yapılan bütün kitapları buraya koymaya karar verdim. Bugün burada 1,000'den fazla kitaba, indirilebilir PDF notalarına ve müzik yazılımlarına Türkiye ve Avrupa'nın her yerinden ulaşılabilmektedir. 2006'da üç kitapla başladığım yayıncılık serüvenimi ise 2018 yılı başında Müzik Eğitimi Yayınları'na ait 90 özgün kitapla devam etmekteyim. Kendi yayınlamış olduğum kitapların yanı sıra, üniversitelerin sempozyum vb. kitaplarını da gerek e-kitap olarak ve gerekse basılı olarak yayınlamaktayım. Bir akademisyen olarak tüm bu işleri hem zaman hem de ticari bakımdan yapmam oldukça güç olduğu için, şu anda bütün faaliyetler bir şirket çatısı altında profesyonelce sürdürülüyor.

Basım maliyeti, telif hakları, dağıtım konuları

Müzik kitaplarının ya da notaların basılması konusu işin en başında gelen ve en kolay kısmıdır. Yayına hazır olan bir kitap kısa sürede bir matbaada basılabilir. Ancak işin zor kısmı bundan sonra başlar. Basım sonrasında kitabın hedeflenen kitleye/

alıcılara ulaşabilmesi için mutlaka bir dağıtımcıya ihtiyaç vardır. Bu noktada çeşitli sorunlar baş göstermeye başlar. Bu, kitabın satış fiyatını ve buna bağlı olarak telif haklarını doğrudan etkiler. Dağıtımcı firmalar, müzik kitaplarını etiket fiyatının yüzde 50 altında bir indirimle yayınevinden satın almaktadırlar. Müzik kitabı haricindeki diğer kitaplarda bu oran yüzde 40'tır. Sektörden kazanç sağlayan kişi ya da kurumların kazanç dağılımına bakalım:

Kitap fiyatını oluşturan sektörel kazançların dağılımı

Bir kitabın satış fiyatı üzerinden yazar yüzde 10, yayıncı yüzde 15, dağıtımcı yüzde 15 ve kitabevleri ise yüzde 35 kazanç sağlamaktadır. Pastanın büyük kısmı, kitabı son kullanıcıya ulaştıran kitabevlerine kalmaktadır. İşte bir kitabın satış fiyatı, yukarıdaki oranlara göre belirlenmektedir.

Sorunlar ve çözüm önerileri

1. Fotokopi konusu

Ülkemizde, özellikle nota türündeki yayınların önündeki en büyük engel fotokopi konusudur. Bu notaların ana tüketicisi, mesleki ve amatör müzik eğitimi kurumlarındaki öğretmenler ve öğrencilerdir. Geçmiş yıllarda ülkemizde basılan nota sayısı az olduğu için özellikle yurt dışından getirilen yabancı çalgı metotları zorunlu olarak fotokopi yapılmakta idi. Bu durum ülkemizde önüne geçilemez bir fotokopi alışkanlığına yol açmıştır. Ancak günümüzde ulusal yayınların sayısının giderek artmasına karşın, özellikle öğretmenlerimiz fotokopi alışkanlığından vazgeçememişlerdir. Bilindiği üzere başta notalar olmak üzere telif hakkı gerektiren her türlü ürünün (kitap, film vb.) kopyalanması yasaktır ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile koruma altına alınmıştır. Ne yazık ki bu yasağa çok az sayıda duyarlı insan uymaktadır.

Yılların deneyimiyle bir kitap yayınlayan, kitabından zaten ve sadece yüzde 10 kazanç sağlayan yazar ve kitabı yayınlamak için sermaye koyan ve sadece yüzde 15 kazanan yayıncılar bu işten en zararlı çıkanlardır. Bu durumda siz bir yazar ya da yayıncı olsanız bunu bile bile böyle bir işe girişir misiniz? İşte bu noktada yapılacak en önemli şey özellikle ulusal yayınların fotokopi yapılmasının önüne geçmektir. Değerli hocamız Muammer Sun, kendi yayınevini kurarak yayıncılık hayatına adım attığında bütün kitaplarına şu ifadeyi eklemiştir: *"Fotokopi, Türk müzik eğitimin önündeki en önemli engeldir. Bu yayınların artarak sürmesini istiyorsanız lütfen fotokopi yapmayınız, yaptırmayınız!"* Bu ifade bugün benim yayınlarımda da yer almaktadır. Yayıncılık yaşamıma ilk başladığımda, yeni basılan kitaplardan öğretmenleri haberdar etmek amacıyla birer tane ücretsiz tanıtım kitabı gönderiyordum. Sonradan öğrendim ki gönderdiğim kitaplar fotokopi yapılıyor, zorunlu olarak buna son verdim. Öte yandan fotokopinin yapıldığı yerler olan kırtasiyeler ve belki okul kantinleri, notaların fotokopi yapılmaması konusunda uyarılmalı ve denetlenmelidir. Yurt dışında bir notayı kırtasiyeye götürüp kopyalamak istediğinizde bunun yasal olmadığını söyleyerek sizi geri çevirmektedirler. Telif haklarının korunması ve yayınların sayısının artması doğrudan buna bağlıdır.

> Yurt dışında olduğu gibi, ülkemizde de sadece müzik kitaplarının dağıtımını yapan dağıtımcı firmalar kurulmalıdır. Böylece gerek kitabını kendi basan yazarlar gerekse müzik yayınevleri, doğrudan kitaplarını bu müzik kitapları dağıtımcıları kanalıyla kitapçılara ya da son kullanıcılara ulaştırabilirler.

2. Kitaplara %20 indirimle sahip olma

Nota kitapları ve çalgı metotlarını kitapçılardan almak yerine, toplu olarak doğrudan yayınevinden istemenin birçok avantajı vardır. Örneğin, öğrenciler kitaplara yüzde 20 indirimle, öğretmenler ise aynı kitaba ücretsiz olarak sahip olmakta ve bu toplu siparişlerin kargo bedelleri yayınevleri tarafından karşılanmaktadır. Bu nedenle, özellikle bütün sınıfın toplu olarak kullanacağı ders kitaplarında bu yöntemin izlenmesi herkesin yararınadır.

3. Sadece müzik kitapları dağıtımı yapan firmalar

İngiltere'de MusicSales, Amerika'da Downling Music ve Almanya'da (benim de dağıtımcım olan) Grahl&Nicklas gibi sadece müzik kitaplarının dağıtımını yapan firmalar vardır. Konuya günlük yaşamdan bir örnekle daha da açıklık kazandırmak yerinde olur. Geçmişte sebze ve meyveleri manavdan, et ürünlerini kasaptan, ekmeği fırından alırdık. Ancak günümüzde daha çok zaman sıkıntısı nedeniyle çoğumuz, hepsini bir arada bulabileceğimiz marketleri tercih ediyoruz. Bunu neden yapıyoruz, marketi neden tercih ediyoruz? Kuşkusuz hepsini bir yerde ve bir arada bulabileceğimiz için.

İşte bu noktada, yurt dışında olduğu gibi, ülkemizde de sadece müzik kitaplarının dağıtımını yapan dağıtımcı firmalar kurulmalıdır. Böylece gerek kitabını kendi basan yazarlar gerekse müzik yayınevleri, doğrudan kitaplarını bu müzik kitapları dağıtımcıları kanalıyla kitapçılara ya da son kullanıcılara ulaştırabilirler. Böylece hem kitapçılar hem de öğretmenler ve öğrenciler, satın almak istedikleri farklı yayınevlerine/yazarlara ait kitapları tek bir yerde ve bir arada bulma şansına kavuşurlar. Bu durum maliyetlere yansır; son kullanıcı açısından alacağı kitabın fiyatı ucuzlarken, yazar ve yayıncıların kazancı artar. Bunun için sadece müzik kitapları basan yayınevlerinin bir araya gelmeleri ve belki de bir ortaklığa gitmeleri gerekir. Bu bakımdan toptan olmasa da perakende olarak *muzikkitaplari.com* bu açığı gidermede oldukça önemli bir yere gelmiştir. Burada Türkiye'de satışı ve dağıtımı yapılan birçok kitabı bir arada bulmak mümkündür.

Basılı ya da PDF olarak e-kitap/nota yayınlamak isteyenler Prof. Dr. Süleyman Tarman'la iletişim kurabilirler. Yayınevinin kitaplarına ve online satış sitesine aşağıdaki adreslerden ulaşılabilir.

Müzik Eğitimi Yayınları web sitesi: *www.muzikegitimi.net*

Online Kitap Satış Sitesi: *www.muzikkitaplari.com*

Kaynak:

1- Tarman, S. (2017). *Türkiye'de Ulusal Nota Yayıncılığı ve Müzik Kitapları:* 2016 Başlarında Genel Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(3), 1510-1522.

İTÜ MİAM
BESTECİLİK ÖDÜLÜ 2018

Prof. Ş. Şehvar Beşiroğlu Anısına

SON BAŞVURU: 15 MAYIS 2018

İTÜ MIAM BESTECİLİK ÖDÜLÜ 2018

2015 yılında Emre Sihan Kaleli'ye verilen İTÜ MIAM Bestecilik Ödülü bu yıl, 2017 yılında kaybettiğimiz müdürümüz müzikolog ve kanun sanatçısı **Prof. Ş. Şehvar Beşiroğlu** anısına düzenlenmektedir. İTÜ MIAM öğretim üyeleri ve uluslararası alanda yetkin bestecilerden oluşan jürinin seçeceği bir besteciye **10.000 TL'lik ödül** karşılığında kanun ve oda orkestrası için bir konçerto sipariş edilecektir.

İTÜ MIAM Bestecilik Ödülü 2018 için son başvuru tarihi **15.05.2018'**tir. Başvuru için adayların iki özgün eserine ait partisyonları PDF formatında, ve bu eserlere ait midi veya canlı kayıtları MP3 formatında olacak şekilde **miam@itu.edu.tr** adresine konu kısmına "İTÜ MIAM Bestecilik Ödülü 2018 Başvurusu – İsim Soyisim" yazarak ulaştırmaları gerekmektedir. Eksik ve geç başvurular dikkate alınmayacaktır. Başvuru için yaş şartı aranmamaktadır.
Başvurular, Türk vatandaşı veya Türkiye'deki bir müzik kurumunun öğrencisi ya da mezunu olan tüm bestecilere açıktır.

Ödülü almaya hak kazanan besteci **20.06.2018** tarihinde açıklanacaktır. Aralık 2018'de gerçekleştirilecek konser ve ödül töreni ile sipariş edilen eser kaydedilecek ve dinleyiciyle buluşacaktır.

Önemli Tarihler:

Son Başvuru: 15.05.2018

Kazananın İlanı: 20.06.2018

Eserin Prömiyeri ve Ödül Töreni: Aralık 2018

İTÜ İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ 1773

İTÜ DR.EROL ÜÇER CENTRE FOR ADVANCED STUDIES IN MUSIC
MIAM

www.miam.itu.edu.tr | miam@itu.edu.tr

O Mahur Beste
İncila Bertuğ
incila.bertug@andante.com.tr

Babalar ve oğulları - 2

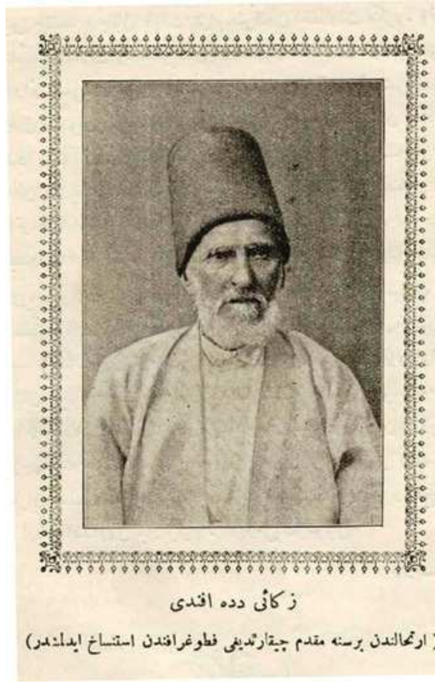
Geçtiğimiz sayıda başladığımız babalar ve oğulları serisine Türk klasik müziğinin son büyük temsilcisi Zekâi Dede ve bestecilikte klasik üslubun devrindeki en iyi temsilcilerinden, oğlu Ahmed Irsoy'la devam ediyoruz.

Zekâi Dede (1825-1897)

Türk klasik müziğinin son büyük temsilcisidir. 1825'de İstanbul Eyüp'de doğmuştur. Babası hattat ve hafız olduğu için sanatla dolu bir aile ortamında yetişti. 18-19 yaşlarında Eyyubi Mehmet Bey'den musiki meşk etti. Aynı sıralarda Kazasker Mustafa İzzet Efendi'yle de hat çalıştı. 19 yaşında babasından hat icazeti aldı.

Mehmet Bey kendi hocası Dede Efendi'nin talebi üzerine Zekai Efendi'yi ona götürdü. Dede Efendi'nin bu yetenekli öğrenciye *"Her zaman Mehmet Bey'le gelebilirsin ama haftada bir gün de yalnız gel. Mehmet Bey musikinin orostopolluk (kurnazca, hileyle) yollarını daha öğrenemedi."* dediği söylenir. Bir başka meşk gününde Dede Efendi, Mehmet Bey'in yeni yaptığı iki suzidil besteyi dinleyince bu makamın ağır semaisini Zekai Dede'den, yürük semaisini de başka bir öğrencisi olan Hamdi Bey'den istemiş. Hamdi'ye güvenemeyen Mehmet Bey yürük semaiyi kendi bestelemiş. Dede Efendi, Zekai Efendi'nin ağır semaisini Eyyubi Mehmet Bey'in öğrencisi yerine bestelediği eserden daha çok beğenmiş. Bu ağır semai 20 yaşındaki Zekai Dede'nin büyük formdaki ilk eseridir.

Eyyubi Mehmet Bey, Zekai Efendi 22 yaşındayken, ondan istediği makam ve usulden bir eser bestelemesini ister. Zekai Efendi *Ol Gülün Gülzâr-ı Hüsnü Bâd-ı Mihnet Bulmasın* mısrasıyla başlayan beyati makamındaki bestesini

Zekâi Dede

Ahmet Irsoy babasının birçok eserini Eyüp'teki eviyle Darüşşafaka arasında yürüdüğü zamanlarda bestelediğini söyler. Hatta alışveriş sırasında bile eser bestelediği anlatılır.

(bir form) besteler. Bu eser, klasik repertuvarımızın nadide eserlerinden biridir.

1845'te Hidiv Said Paşa'nın oğlu Mustafa Fazıl Bey mevlit okutturmak için iyi bir hafız arar. Henüz 20 yaşında olan Zekai Efendi tavsiye edilir. Fazıl Bey o kadar beğenir ki o dönemin saray ve çevresinin oturduğu mutena bir yer olan Eyüp Bahariye'deki yalısına musiki muallimi olarak alır. Birlikte Mısır'a giderler. 1851 ikinci kez birlikte Mısır'a giderler ve Fazıl Bey İstanbul'da görev verilince dönerler. Zekai Efendi, bu seyahatleri sırasında Mısır müziğini araştırıp öğrenme fırsatı buldu. Dini musiki alanının da önde gelen temsilcilerinden biri olan Zekâi Dede 46 yaşındayken Mustafa Fazıl Paşa'nın isteği üzerine suzidil makamında ilk ayinini besteledi. Mısır müziğinin izlerini Arapça güfteli bu ayinde başarıyla yansıttı. Yenikapı ve Bahariye mevlevihanelerinde ayinhan ve kudümzenbaşı olan Zekai Efendi, çile doldurarak "dede" oldu.

52 yaşında gönüllü olarak başlayıp daha sonra asli göreve dönüşen Darüşşafaka hocalığını ölene kadar sürdürdü. Bu öğrencilerine özel bir yöntemle notasız ve işaretsiz bütün perdeleri anlayıp tahlil etmeyi öğrettiği söylenir. Darüşşafaka resmi olarak müzik dersinin olduğu ilk devlet okuludur.

Ahmet Irsoy babasının birçok eserini Eyüp'teki eviyle Darüşşafaka arasında yürüdüğü zamanlarda bestelediğini söyler. Hatta alışveriş

sırasında bile eser bestelediği anlatılır. Bu anlatılanlardan velud (üretken) olduğunu ve kısa sürede besteleyebildiğini anlıyoruz.

Hafızasında 2000'in üzerinde eser bulunduğu söylenir. Doğrudan Dede Efendi'yle Dellalzade'den meşk etmiş olduğu bu eserler onun okuduğu veya öğrencilerine öğrettiği şekilde Türk musikisi repertuvarına aktarılıp unutulmaktan kurtulmuştur. Meşhur Said Halim Paşa koleksiyonunun büyük bir kısmı Zekai Dede'nin okuyup Nikogos Ağa'nın da kaydetmesi suretiyle yazılmıştır.

Hamparsum ve Batı notalarını bilmesine rağmen musiki eğitiminde klasik meşk usulünü tercih etmiştir. Meşk yoluyla hocalığı da çok önemlidir. Zekai Dede'nin öğrencileri olan şeyh Hüseyin Fahrettin Dede, Ahmet Avni Konuk, Rauf Yekta Bey ve Suphi Ezgi, son iki asırdır unutulmaya yüz tutan Türk musikisi bilgilerini sorgulayarak yeniden araştıran, düşünen ve yazan kişiler oldular.

Oğlu Hafız Ahmet Irsoy, Suphi Ezgi, Rauf Yekta Bey, Ahmed Rasim, Leon Hancıyan, Giriftzen Asım Bey onun yetiştirdiği değerli isimlerdendir. Zekai Dede, 24 Kasım 1897'de öldüğünde 72 yaşındaydı.

Ahmet Rasim

Ahmed Irsoy (1867-1943)

1867'de İstanbul'da doğdu. Babasından dolayı Zekaizade diye anılır. Aynı zamanda hattat da olan babasından sülüs ve nesih yazılarında icazet almıştır. İlk musiki bilgilerini küçük yaşlarda babasından alan Ahmet Efendi 17 yaşındayken, babası Bahariye Mevlevihanesi (Eyüp) kudümzenbaşılığına getirilince mukabele günleri onunla mevlevihaneye devam etmeye başladı. Bu sırada, ileride birlikte çalışacağı Rauf Yekta ve Suphi Ezgi'yle tanıştı. Mevlevihane'nin şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede'den ney, Farsça ve batı notası dersleri aldı.

Babasının 1897'deki vefatından sonra Hüseyin Fahreddin Dede tarafından Mevlevihane'nin kudümzenbaşılığına, üç yıl sonra da Yenikapı Mevlevihanesi'nin kudümzenbaşılığına getirildi Babasının yerine tayin edildiği Darüşşafaka'daki hocalığını ölümüne kadar 45 yıl boyunca sürdürdü. Ayrıca birçok

öğretim kurumunda hocalık ve idarecilik yaptı. Sultan Vahdeddin'in baş mevlithanlığını, Sultan Abdülaziz'in oğlu Şehzade Seyfeddin Efendi'nin de imamlığı yaptı.

1914'te açılan Darülbedayi'de (güzellikler evi) alaturka musiki başmuallimi olarak görevlendirildi. Ayrıca 1 Ocak 1917'de açılan Darülelhan'a (nağmeler evi-ilk resmi müzik okulu, sonraki İstanbul Belediye Konservatuvarı, şimdiki İstanbul Üniversitesi Konservatuarı. Geçtiğimiz ay çeşitli etkinliklerle 100.yılı kutlandı.) fasl-ı musiki muallimi tayin edildi. Okul, savaş şartlarından dolayı 1918'de kapandı. 14 Eylül 1923 de Musa Süreyya Bey'in başkanlığında tekrar açıldığında ilahiyat ve usulat-ı musikiyye muallimi olarak görevlendirildi. 1926'da Darülelhan'dan Türk musikisinin eğitiminin kaldırılmasından sonra kurulan tarihi Türk musikisi eserlerini Tasnif ve Tesbit Heyeti üyeliğine seçildi. Bu görevi ölümüne kadar sürdürdü.

Tasnif ve Tesbit Heyeti tarafından yayımlanan yüzlerce musiki eserinden birçoğunun kaynak kişisi Ahmet Efendi'dir. Bunların içinde, Itri'nin Mevlevihanelerde ayin-i şeriften önce okunan, sözleri Mevlânâ Celaleddin-i Rumi'ye ait olan ve *Na't-ı Mevlânâ* adıyla bilinen rast na'ti (peygamberleri ve din büyüklerini öven şiirler) ile Nayi Osman Dede'nin miraciyyesinin (Hz. Peygamber'in miracını konu alan eserler) bir önemi vardır.

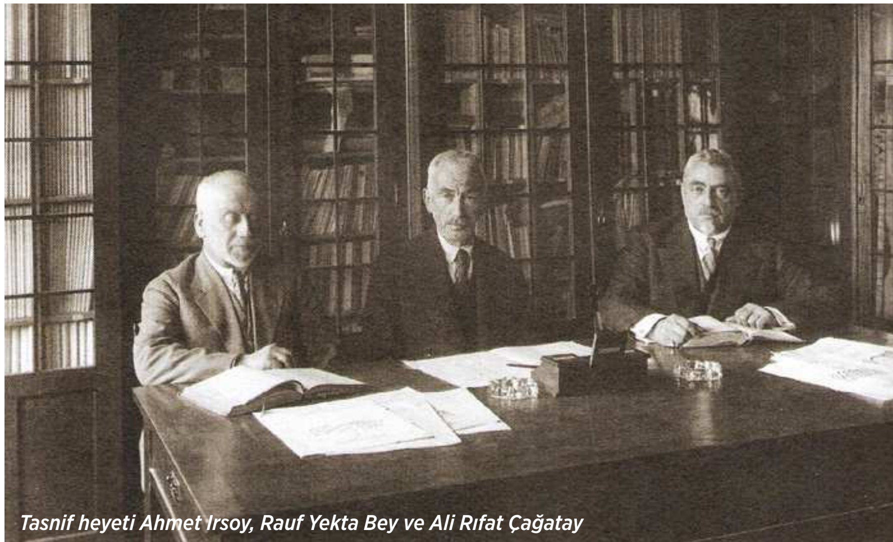
Ahmet Irsoy bestecilikte klasik üslubun devrindeki en iyi temsilcilerindendir. Bestekârlığının en önemli özelliklerinden biri de unutulmuş bazı eserleri bestecinin üslubuna en yakın bir şekilde yeniden düzenleyerek repertuvara kazandırmış olmasıdır. Bunlara en iyi iki örnek Dede Efendi'nin şehnaz-buselik ve hicaz-hümayun besteleridir. Klasik repertuvarı, doğrudan Dede Efendi ve

Ahmed Irsoy ve Darüşşafaka öğrencileri

Irsoy'un bestekârlığının en önemli özelliklerinden biri de unutulmuş bazı eserleri bestecinin üslubuna en yakın bir şekilde yeniden düzenleyerek repertuvara kazandırmış olmasıdır. Bunlara en iyi iki örnek Dede Efendi'nin şehnaz-buselik ve hicaz-hümayun besteleridir.

Dellalzâde'den meşk eden babasından öğrenen Ahmet Efendi bu eserlerin, öğrendiği gibi aktarılmasında çok titiz davranmıştır. Darülelhan'daki hocalığı sırasında Müdür Yusuf Ziya Paşa'yla bu nedenle yaşadığı anlaşmazlık şöyle anlatılır: Bir derste Dellalzade'nin yegâh bestesi geçilirken "aşk ile" sözünün melodisindeki bir notanın Paşa tarafından farklı olduğunda ısrar edilmesi üzerine *"Bu perdeyi eviç* (dört komalık Fa diyez) *okursam Dellalzâde ile Zekai Dede'nin ruhları azap çeker."* diyerek istifa edip, Paşa müdürlük görevinden ayrılıncaya kadar Darülelhan'a dönmez. Mesut Cemil, Fahri Kopuz, Zeki Ârif Ataergin, Şerif Muhittin Targan, Safiye Ayla, Münir Nurettin Selçuk gibi klasik müziğin çok değerli isimleri Irsoy'un öğrencileri arasındadır. Ahmet Irsoy "mutlak kulak" denilen çok hassas bir kulağa sahipti. Bir efsane olarak Şehir hattı vapurlarını düdüklerinden tanıdığı ve bunlar öttüğünde hangi akortta, hangi perdeyi tuttuğunu bildiği söylenir. Irsoy, 13 Ağustos 1943'te 76 yaşında vefat etmiştir.

Tasnif heyeti Ahmet Irsoy, Rauf Yekta Bey ve Ali Rıfat Çağatay

Meraklısına dinleme önerileri:

1- Beyati beste - *Ol Gülün Gülzâr-ı Hüsnü Bâd-ı Mihnet Bulmasın*
https://www.youtube.com/watch?v=RsP8Gy9UgSM

2- Hüseyniaşiran şarkı - *Cemalin Şem'ine Pervane Gönlüm*
https://www.youtube.com/watch?v=AXtg-UDvJvQ

3- Rast Na't-ı - Mevlânâ, Itri, Mevlânâ Celaleddin-i Rumi
https://www.youtube.com/watch?v=jopSkeWeG9U

Kaynaklar

1- Hoş Sada, Son Asır Türk Musikişinasları, İbnül Emin Mahmut Kemal İnal, İstanbul 1958.
2- Türk Musikisi Tarihi, M. Nazmi Özalp, 1-2 Cilt, TRT, 1986.
3- İslam Ansiklopedisi: *http://www.islamansiklopedisi*

Alla Turca üzerine

Pera Ensemble müzik yönetmeni ve besteci Mehmet Yeşilçay çok farklı anlamlarda kullandığımız alaturka (*Alla Turca*) sözcüğünün esas anlamını; ne zaman ve nasıl ortaya çıktığını, müzikle ilişkisini anlatıyor.

Mehmet Yeşilçay
info@pera-ensemble.com

Alla Turca denince akla ilk olarak alaturka müzik gelir. Bununla birlikte, Enderun müziği yerine de alaturka müzik kullanılır. Ayrıca hacethane/kenef yerine alaturka, Batılıların kullandığı tuvaletlere de alafranga diyoruz. İşin ilginç yanı, Batılılar bu terimi müzik alanında, biz def-i hacet için kullanmayı tercih etmişiz. *Alla Turca*, İtalyancadan gelen bir terim; Türk tarzında veya Türkler gibi anlamına geliyor. (Fransızcada *Turquerie* olarak da kullanılıyor.)

Gelin biz bu terimin esas anlamına bir göz atalım. *Alla Turca*, yani Türk modası mimari, kıyafet ve en çok da Müzik için kullanılan bir terim. Mozart'ın *Saraydan Kız Kaçırma* operasını bize sanki başka bir *Alla Turca* eser yokmuş gibi yıllarca sergilediler. Meşhur *Rondo Alla Turca*'sını da bilmeyen yoktur. Mozart, 1781 yılında *Saraydan Kız Kaçırma* operasını bestelerken babasına yazdığı mektupta *"Senfoni, ilk perdedeki koro ve son bölümün korosunu Türk müziğiyle yapacağım."* demiş.

Türklerin Avrupa'ya yönelik bir tehdit unsuru olması durumu 1683 yılındaki son Viyana Kuşatması'nda Osmanlının Avrupa'nın kutsal birliğiyle geri püskürtülmesinden sonra birden son buldu. Venedik, Osmanlılarla yaptığı ilk büyük savaştan sonra Doğu'daki düşmanlarıyla ilişkilerini düzeltmek istedi ve Sultan'a sanatçılar gönderdi, böylece sanattaki Türk tasavvuru devamlı değişti. Hep aynı tasavvurlara geri dönüldüğünden, önceleri sadece nötr ve daha gerçekçi olanlarıyla gerçek olmayan klişeler değiştirildi. Böylelikle temiz, pozitif bir imgeye de ulaşılamadı. Osmanlı'nın savaşçı bakış açısı öne çıktı. Ama aynı zamanda başka bakış açıları da dikkate alındı ve bir başkası olmaya ilgi gösterildi. 'Türk' kelimesi sıklıkla eski ve yeni meziyetlere adeta bir örnek oldu. Türk motifleri aşağı yukarı 15. ve 16. yüzyıllarda Avrupa'ya giriş yaptı. Bu, 19. Yüzyıl içlerine kadar Avrupa'nın büyük güçlerine direkt komşu olan egzotik kültüre duyulan merakın işaretidir.

Fransa Kralı XIV. Louis

Kral Louis, Süleyman Ağa'yı karşılamaya hazırlanırken o kadar çok süslenmiştir ki sonradan Süleyman Ağa'ya Fransız Kralı'nın üzerinde ne izlenim bıraktığı sorulduğunda, alaycı bir üslupla şöyle cevap verir: *"Efendimin Cuma namazına giderken bindiği atı bile ondan daha süslüdür."*

16. Yüzyıl'da Fransa ve Osmanlı İmparatorluğu arasında politik bir dostluk gelişti. I. Fransuva Avrupa'nın hakimiyeti konusunda V. Karl'ın en sert muhalifiydi. Fransuva, Karl'la yaptığı ilk savaşta hapse düştü. Muhteşem Süleyman Fransuva'yı Karl'ın hapsinden çıkardı. Fransuva İstanbul'daki yüce kapıya bir elçi gönderdi ancak iade-i ziyaret için 150 yıldan fazla beklendi. Elçi Süleyman Ağa, 14. Louis tarafından Versay Sarayı'nda kabul edildi ancak buluşma diplomatik bir sansasyonla son buldu.

Kral Louis, Süleyman Ağa'yı karşılamaya hazırlanırken o kadar çok süslenmiştir ki sonradan Süleyman Ağa'ya Fransız Kralı'nın onun üzerinde ne izlem bıraktığı sorulduğunda, alaycı bir üslupla şöyle cevap verir: *"Efendimin Cuma namazına giderken bindiği atı bile ondan daha süslüdür."* Daha sonra Kral Louis, Moliére'i Türkleri küçük düşürecek bir eser yazmakla görevlendirdi, Lully de Kral Louis'nin istediği üzerine onun Doğu kostümleriyle dans ettiği *Le Bourgeois Gentilhomme (Kibarlık Budalası)* adlı 14. bale komedyasını yazdı: *Ceremonie Turque* ve *Ballet des Nations*. Bu eserler, Türk müziğinin opera-bale literatürüne girişine ilk olarak girişine örnek teşkil ederler.

Türk modası 18. Yüzyıl'da Avrupa'da zirveye ulaştı. Osmanlı elçileri Paris, Viyana ve Berlin'e geldiler. İhtişamlı kabulleri, zengin, müsrif masal ülkesi fikirlerini güçlendirdi. Türk modası artık bir zamanlar kolektif korkuları yaymak için Osmanlı'yla olan kanlı hesaplaşmalarla aynı şekilde değildir. Gitgide *La Turquie* zamanın modası oluyor ve saraydaki kutlamalarda kostüm olmak dışında özel sahalarda da kullanma fırsatı doğuyordu.

Saraylar Yeniçeri Ocakları'na dönüştü, Türk motifleriyle Türk tarzı müzik yaptılar, Türk gibi giyindiler. Saksonya Kralı August, oğlunun 1719 yılında Dresden'de yapılan düğününü bir Türk gibi kutladı. Aryalar, baleler ve av partili bir Türk düğünü... Tüm Avrupa oradaydı. *Creme de la*

Creme'in müziğiyle birlikte şarkıcı Senesio ve Primadonna Faustina bu tantana için yeni bestelenen Hasse, Lotti, Weiss, Heinichen ve Quantz'ın şarkılarını söylediler. Ayrıca büyük ustalar Porpora ve Handel de orada hazır bulundular.

Hatta August, Maria Josepha şerefine tam bir Türk festivali düzenledi. Bunun için bir Türk sarayı yaptırmakla kalmayıp tüm piyade taburunu Yeniçeri Ocağı'na dönüştürdü. Saksonyalı acemi erler bir Türk bıyığı bırakmak zorundaydılar. Ayrıca kama ve tüfeklerle silahlandılar. Anlaşılan Türk "ateşi" sınır tanımıyordu. August kendisini de, -İstanbul'daki iktidar ve askeri gücün sahibine Avrupalı gözüyle duyulan hayranlıkla- bir sultan gibi giydirdi.

Saksonyalı sahte Yeniçeriler 1719 yılındaki soylular düğününde palalarını çekmişlerdi. Dresden'deki Türk Müzesi'nin tepe noktasında iki Osmanlı devlet çadırı vardır; zengin motifli kumaşı altında ziyaretçiler bir zamanların güçlü August'una dönüşürler. August'un ataları da Doğu'nun silahları, başlıkları, at eğerleri ve zırhlarını topladılar ancak Türk modası onun hâkimiyetinde zirveye ulaştı. 18. Yüzyıl'dan önce dairenin (Cammer) parçaları Türklerle yapılan savaşlardan ganimet olarak ya da diplomat hediyeleri olarak Dresden'e gelirken, 1713 yılında August dairenin sadık hizmetçisini bir alışveriş listesiyle İstanbul'a gönderdi. Bu kostümler, silahlar ve şark malzemeleri sayısız Türk operasında da kullanıldı.

Eşyalar arasında elbiseler, silahlar, halılar ve çadırların yanı sıra, köleler ve hadım ağası gibi yaşayan egzotik personel de bulunuyor. Bundan 10 yıl önce kibar August'un Fatima adında Türk bir ortakla gönül ilişkisi oldu. Fatima ona iki çocuk verdi ve çok sonra, yakışır şekilde hizmetçi Spiegel'le evlendirildi. Bu arada kadın düşkünü Prens, sarayın Saksonya versiyonunda çalışmaya devam etti ve sayısız metresi ve aşığıyla kendisini Doğulu harem efendilerinden saydı.

Müzik

Osmanlı'nın (ve Türklerin) Batı müziğine etkisi mehterde kullanılan perküsyon çalgılarının (*triangel,* çevgen, zil, davul, kös, nakkare) devralınmasıyla başladı. Bunlar, Osmanlı ordusunda özellikle düşmana korku vermek amacıyla bulunuyordu, daha sonra bu "gürültüler" Batı kompozisyonlarına *Alla Turca* müziği olarak geçti.

1753 yılında Johann Adolf Hasse *Solimano* operasını yazdı, onu 1761 Paul-Cesar Gilbert'in *Soliman second ou Les Trois Sultanes*'i takip etti. 1768 yılında Davide Perez, operası *Solimano*'yu Lizbon'da ve 1770 yılında Giuseppe Sartis Kopenhag'ta *Solimon den Anderen*'in ilk gösterimini yaptı.

Nihayet 1782 yılında Mozart, *Saraydan Kız Kaçırma* operasını sahneledi. Olay yeri Türkiye'de bir köşktür. Ana karakterler ise köle olarak tutulan üç Avrupalı, onları özgürlüklerine kavuşturacak olan köşkün sahibi Selim Paşa ve Avrupalı hizmetçi Blonde'nin efendisi olan Osmin'dir. Osmin, aynı zamanda Selim Paşa'nın da kahyasıdır.

Mozart eserinde yaşadığı yüzyılda geçerli Türk klişelerine parmak basmaktadır. Osmin görgüsüz, kanlı, sırf şu kibirli sözleriyle bile faka basmasını isteyeceğin aşırı "havalı" bir Türk: *"Önce kafasını uçurup, sonra yakalayacak, sonra da uzun şişlere dizeceksin."* Bununla birlikte Osmin, Avrupalıların hilesine yenik düşmeyip, aksine efendisinin bilgeliği karşısında (Adı boşuna Selim=Solomon değildi!) yumuşamak zorunda kalır. Her ikisi de Avrupalıların önceki devirlerin üstün düşmanına karşı olan savunma mekanizmalarını temsil etmektedir: aptal, ahlaksız bir Türk, hâlâ gerçek bir düşman ya da sınırsız bilgeliğini onaylamak isteyeceğiniz biri.

Bunları 1789 Joseph Martin Kraus'un Stockholm'de *Soliman II, eller De sultaninnora,* 1789 Viyana'da Franz Xaver Süssmayr'ın *Soliman der zweite oder drei Sultaninnnen* takip etti. Her iki eser de Jean-Francois Marmontel'in *Contes moraux* kitabındaki *Soliman II* hikâyesine dayanmaktadır.

Plakların muhteşem dönüşü

Müzik endüstrisi her ne kadar günden güne küçülse ve ekonomik hacmi daralsa da, bir müzik dinleme aracı tekrar popüler olmaya başladı: 33 devirli plak, yani eskilerin deyimiyle *Long Play (LP).*

Önce taş plaklarla tanıştık; 78 devirli kocaman plaklarla... Ağırdılar, dakikada 78 kez döndüğü için 78 devir dendi. Sonrasında 45'lik plaklar çıktı. Onlar daha küçük ve daha hafifti, ayrıca daha kaliteli ses sunuyordu. İki plak formatının da ortak özelliği birer şarkı kaydedilebilmesiydi. Bir yüzünde bir şarkı, arka yüzünde başka bir şarkı vardı. Bugünün *single* mantığı bu plaklarla 1960'lı yıllardan itibaren girdi aslında müzik endüstrisine. O dönemler sanatçılar yılda birkaç plak yayınlardı. Bu plaklarda yayınlanan şarkılar tıpkı bugün gibi birer *single* olarak müzik marketlere sunuluyordu. 45'lik devirli plaklar popülerliğini uzun yıllar sürdürdü. Türkiye'de son 45'lik plaklar 1981-82 yıllarında yayınlandı. Nilüfer'in *Ben Seni Seven Kadın* adlı şarkısı son yayınlanan 45'liklerden biri oldu.

33 devirli plaklar sahnede

45'lik devirli plaklar müzik endüstrisine hükmederken teknolojide yaşanan gelişmeler devam etti ve 1948 yılında 12 inçlik (30 cm) 33,5 devirli *Long Play*'ler (LP) ilk kez New York'ta düzenlenen bir basın toplantısında dünyaya tanıtıldı. Bu plak formatının diğerlerinden farkı 30 dakikalık kayıt yapılabilmesiydi. Böylece plakların bir yüzünde yer alan tek şarkı modası yerini ortalama beş-altı şarkıya bıraktı. LP'ler dünyada 1960'lı yıllardan 1990'lı yıllara kadar popülerliğini devam ettirdi. En büyük rakibi olan kaset bile onu bitiremedi. Plak dönemi dijital müzik kayıt yapılan CD'lerin (Audio Compact Disc) yaygınlaşmasıyla yavaş yavaş popülerliğini yitirmeye başladı. Türkiye'de yorumcular albümlerini 80'li yıllar boyunca hem kaset olarak hem de

plak olarak müzik marketlere sundu. Plaklar kasetlere göre daha pahalı satılırdı, daha iyi bir ses kalitesine sahipti. Ancak bakımları biraz zor olduğu için, kullanıldıkça artan hışırtı, temiz ses konusunda plakların en büyük düşmanı oldu. Kaset teknolojisinde yaşanan gelişmelerle krom kasetlerin (CRO2) ortaya çıkması ve *equalizer*'lı kayıtların yapılması kasetlerin ses kalitesini arttırdı. Kaset daha ucuz bir teknoloji olduğu için plaklara karşı avantaj elde etmeyi başardı ama asla plakları yok edemedi. Philips firmasının icat ettiği CD teknolojisi 1990'larda yaygınlaştı. Türkiye'nin CD'yle tanışması 90'lı yılların başında oldu. O dönem pahalı olan CD oynatıcılara sahip olmak pek kolay değildi. İlk yayınlanan CD'lerden biri M.F.Ö.'nün Best Of albümü oldu. Gelişen teknoloji sayesinde CD oynatıcılar ucuzladı ve yaygınlaştı. CD o güne kadar en kaliteli sesi veren müzik formatı olduğu için çok çabuk popüler oldu. Masaüstü bilgisayarlarda da kullanılabilmesi CD'yi daha da yaygınlaştırdı. CD teknolojisi önce plakları sonra da kasetleri tamamen ortadan kaldırdı.

Ve... Plaklar tekrar sahnede!

2000'li yıllarda müzik endüstrisinde tek bir format kalmıştı: CD. Albümler sadece CD olarak basılıyor ve tüm dünyada bu formatta satılıyordu. Plaklar sahaflardaki raflarda sadece koleksiyoncu müzik meraklılarını bekliyordu. Türkiye'de plak üretimi tamamen durmuş, kaset üretim fabrikaları ise kapanmıştı. Türkiye'nin en büyük kaset basım fabrikası olan Raks'ın Rusya krizinden etkilenmesi ve iflas etmesiyle beraber Türkiye'nin en büyük kaset üretim fabrikası da tarih olmuştu. Plak üretimi yapan Odeon fabrikası da CD üretmeye

başlamış ve plak nostaljik bir materyale dönüşmüştü.

Müziğin dijital müzik platformlarına dönüşmesi ve MP3 olarak dinlenmeye başlanması Apple'ın dahi yaratıcısı Steve Jobs sayesinde oldu. 2001 yılında ortaya attığı ilk paralı dijital müzik platformu fikri o dönem için bedavaya dağıtılan müzik için imkânsız gibi göründü. Hiç kimse müziğin internetten parayla satın alınabileceği fikrini kabul etmedi. Zamanla müzik dijital platformlardan satılmaya başladı. Apple Music ve Spotify gibi platformlara sosyal medya platformu YouTube da eklenince 2010'lu yıllarda dijital platformlarına taşınan müzik, CD'lere meydan okumaya başladı. Her geçen yıl dijital müzik satışları fiziki albüm satışlarının önüne geçmeye başladı. Bugün geldiğimiz noktada müzik fiziki ortamdan çok dijital ortamlardan dinleniyor ve bu platformlar aracılığıyla satılıyor. Gelişen teknoloji bir kez daha müzik araçlarına darbe vurdu. Plak ve kasetleri yok eden CD'ler MP3'ün kuşatmasıyla karşı karşıya kaldı.

Müzik endüstrisinde format savaşı devam ederken ABD'de ilginç bir şey oldu ve plaklar tekrar talep görmeye başladı. Nostalji olsun diye albümlerini plak olarak da basan şarkıcı ve grupların bu plakları talep görünce piyasada bir pazarın oluşmaya başladığı görüldü. Plakların talep görmeye başlamasıyla beraber pikaplar da tekrar üretilmeye başladı. ABD'de yaşanan bu trend kısa bir sürede tüm dünyaya yayıldı. Bundan Türkiye de payına düşeni aldı ve CD formatında yayınlanan albümler plak olarak da yayınlanmaya başladı. Müzik şirketleri 1980'li yıllarda plak olarak yayınladığı albümlerin yeni plak baskılarını pazara sundu. Bu konuda en büyük çalışmayı Yaşar Plak yaptı ve Ajda Pekkan, Nilüfer, Nil Burak, Bergen ve Ferdi Özbeğen gibi dönemin popüler sanatçılarının en çok satılan plaklarını tekrar yayınladı. Bu konuda en aktif olan sanatçı ise İlhan İrem oldu. İlhan İrem, Emi-Kent Müzik'le beraber daha önce CD olarak yayınlanan tüm albümlerinin plak versiyonlarını müzik marketlere sundu. Müzik şirketleri 80'li ve 90'lı yıllarda yayınlanan albümlerin plak baskılarını piyasaya sürerken, bazı sanatçılar yeni albümlerini de hem CD hem de plak olarak yayınladı. Bu gelişmelerin sonucunda büyük müzik marketlerde görmeye alışık olmadığımız plak retonları ortaya çıktı. Bugün tıpkı geçmişte olduğu gibi büyük müzik ve kitap satıcılarında plak reyonları var. Yerli plaklara yurt dışından gelen plaklar da eklenince hiç de küçümsenmeyecek bir plak arşivi ortaya çıktı.

Bu plak pazarı her geçen gün çeşitleniyor. Her ne kadar Türkiye'de hâlâ plak üretilemese de ve bir plağın sipariş edilmesi ve teslim edilmesi birkaç ayı bulsa da ciddi bir plak sektörü oluştu. Bu plak sektörünün oluşmasında ciddi bazı dezavantajlar var elbette. Ama buna rağmen profesyonel müzik dinleyicisi bu *retro* formata tekrar sahip çıktı ve plak endüstrisi gelişmeye başladı. Belki bugün bir albümün binlerce plağı satmıyor ama bu formatın tekrar yaygınlaşması müzik tüketimi adına umut veriyor. Çünkü plaktan müzik dinlemek bir emek ister. Plaktan dinlenen, sıkıştırılmamış ve kulağın duyamayacağı tizleri de sunan format, müziğe eski itibarını sundu. O plağı kabından çıkartıp, pikaba koyup dinlemek, plak bittiğinde tekrar pikaptan çıkartıp kabına koymak müziğe duyulan saygının ifadesidir. Bunun için ben bu pazarın gelişmesini tüm yüreğimle destekliyorum.

Plak endüstrisi Türkiye'de her ne kadar gelişse de, gelişimini engelleyen çok ciddi sorunlar var. Bu sorunlara rağmen bu sektör gelişiyorsa, gelecek adına umutlu olmamak elde değil.

O plağı kabından çıkartıp, pikaba koyup dinlemek, plak bittiğinde tekrar pikaptan çıkartıp kabına koymak müziğe duyulan saygının ifadesidir. Bunun için ben bu pazarın gelişmesini tüm yüreğimle destekliyorum.

Türkiye'de plak endüstrisinin sıkıntıları

Türkiye'de plak üreten bir fabrika yok. Hâlâ plaklar yurt dışında basılıyor ve oradan Türkiye'ye geliyor. Bu hem zaman hem de maliyet adına ciddi bir sıkıntı. CD'ler 10-15 TL aralığında satılırken plaklar bunun üç-beş katına, hatta daha yüksek fiyatlara satılıyor. Bu durum da plakların daha geniş kitlelere sunulmasını engelliyor.

Günümüzde basılan plaklar CD'den olduğu gibi aktarılıyor. Böylece dinleyici sanki albümü CD'den dinliyor gibi hissediyor. Oysa plakların yurt dışında olduğu gibi *re-master* edilerek basılması gerekir. Belki bu, 90'larda yayınlanan albümler için zor ama en azından günümüzde üretilen albümlerin yayınlanan plaklarına uygulanması gerekiyor. Plak, CD'ye göre daha farklı ses frekanslarına sahiptir. Dijitalden daha iyi olup olmadığını sorgulayabilirsiniz. Teknik olarak olmasa da, duyum olarak evet diyeceğim. Bunun için en azından bugün albüm yapan sanatçılar üç-beş lira daha harcasınlar ve plak baskıları için özel bir *mastering* yapsınlar. Bu hem müzikalitelerine değer katacak hem de yayınladıkları plakların daha fazla talep görmesini sağlayacaktır.

Plakların gelişmesinde bence hem olumlu hem de olumsuz etki eden faktörlerden biri de plak çalarlar, yani pikaplar. Şu an piyasada "cicili bicili" aksesuar görünümlü pikaplar satılıyor. Bunların görsel görüntüsü güzel olsa da çıkardığı ses plaklara hakkını vermiyor. Cılız ve vasat sesler veren bu cihazlar, kaliteli ses almak isteyenlerin de kulaklarını tıkıyor. İyi ses veren pikapların da yaygınlaşması gerekiyor.

Müzik Hattı

Zerrin Özer 90'lardan bir klasik *cover*'ladı

Zerrin Özer bir yıllık sessizliğini Sony Music imzası taşıyan yepyeni *single* çalışması Beni Tanıma ile bozdu. Geçmişte Gönül Akkor, Nükhet Duru ve Ferda Anıl Yarkın'ın yorumlarıyla dinlediğimiz ve yılların eskitemediği bir Şehrazat şarkısı olan Beni Tanıma ile yeniden müzikseverlerin karşısına çıkan Özer, güçlü sesi ve duygu yüklü yorumuyla bu klasiğe yepyeni bir ruh katıyor. Sevenlerine yine tadına doyamayacakları yorumuyla seslenecek olan Özer'in Beni Tanıma şarkısının sözü ve müziği Şehrazat, yepyeni düzenlemesi ise Selim Çaldıran imzası taşıyor.

İlyas Yalçıntaş Atina'da klip çekti

İlyas Yalçıntaş, söz ve müziği kendisine ait olan yeni *single* şarkısı Yağmur'un klip çekimleri için Atina'da kamera karşısına geçti. Atina'ya uçağına binmek üzere havaalanına giden İlyas Yalçıntaş, son dakikada uçağı kaçırınca sete yetişebilmek için Atina'ya kara yolundan kendi aracıyla gitmeyi tercih etti.

Tan kendi müzik şirketini kurdu

Tan Taşçı, Mayıs 2018'de çıkacak olan sekizinci stüdyo albümünün ilk teklisi Bi' Başka Ayrıldık'ı kendi şirketi TCTVL etiketiyle dijital platformlara sundu. Sözü ve bestesi Tan Taşçı'ya ait olan Bi' Başka Ayrıldık'ın iki farklı versiyonunun düzenlemeleri İzmirli DJ grubu CatWork'e ve Tan Taşçı'nın sahnede de birlikte çalıştığı müzisyenlerinden oluşan Başkanlar Orkestrası'nın şefi Alican Genç'e ait.

Albüm Analizi

Recep Aktuğ *Dört*

Kısa Dalga Vokal Grubu'nun kurucusu, yorumcu müzisyen Recep Aktuğ, Esen Müzik'le başladığı 2000'li yıllardaki ikinci solo kariyerine Dört adını verdiği dördüncü albümüyle devam ediyor. Ben şahsen Recep Aktuğ'un Alışma Bana adlı albümünü çok beğenmiştim. Türkiye'de üretilen müziğin kat ve kat üstünde bir albümdü. O albüme anlaşılamadı maalesef. O albümden sonra pop müzik alanında şanson tadında şarkılar üretmeye devam etti Recep Aktuğ.

Aktuğ'un Dört adlı bu albümüne baktığımızda, tematik bir çalışmayla karşılaşıyoruz. Daha önce geçmişlerin deyimiyle Türkçe sözlü hafif müzik üreten Aktuğ, bu albümünde önemli türküleri seslendirmiş. Bir türkü *cover* albümü olan Dört, bu yönüyle çok farklı. Belli ki ticari bir şey düşünmemiş yorumcu ve bir keyif albümü yapmış. Çünkü şarkılar gitarla, akustik bir tatla düzenlenmiş. Gitar enstrümanının ağırlıkta olduğu bir akustik düzenleme anlayışıyla hazırlanan albümde dokuz türkü yer alıyor. Türkülerin hemen hepsi de meşhur olmuş klasik türküler. Sarı gelin, Çökertme, Gesi Bağları, Saza Niye Gelmedin bunlar arasında ön plana çıkanlar. Türküleri akustik formatta dinlemek isteyenler için ideal bir albüm.

BEE VINTAGES

BEE VINTAGES'TAN **EX, EX-, VG+** DURUMUNDA **PLAKLAR!**

RASİMPAŞA MAHALLESİ
RECAİZADE SOKAK
NO: 79/B
KADIKÖY - İSTANBUL

bee_vintages / #beevintagesplak
bee vintages
beevintages@gmail.com

Sunwook KIM Beethoven Piano Sonatas *Pathétique Moonlight Appassionata*

Sunwook KIM
★★★
Beethoven: Piano Sonatas
Pathétique, Moonlight,
Appassionata
Accentus Music ACC 30409

Günümüz genç piyanistleri arasında yer alan Sunwook Kim'in daha önce kaydettiği Beethoven'ın *Hammerklavier* ve *Waldstein* Sonatlarının devamı olan albüm, Beethoven'ın Op.13 *Pathétique* piyano sonatıyla başlıyor. Alışılmışın dışında bir tempoda ve karakterde yorumladığı eserin başlangıcı, Beethoven'ın notada belirttiği nüans tezatlarını tam olarak bize hissettiremiyor. Aynı eseri eski kuşak piyanistlerin icrasından dinleyenlerin yorum farkını rahatlıkla hissedebileceği bu yavaş bölümün ardından bağlanan hızlı bölüm ise, piyanistin tam olarak piyanoda ustalığını gösterdiği bölüm olmuş. Seçtiği tempoyla bu bölümde yer alan temaların icracının enerjisiyle birleşmesiyle birlikte ortaya nefes kesici bir yorum ortaya çıkmış. Temaların profesyonel bir şekilde sol el eşliğinde icra edildiği bu hızlı bölüm, piyano sonatının yavaş bölümüne bağlanıyor. Beethoven'ın müziğinde sıkça yer alan pastoral etki ve içe kapanık müziği bu yavaş bölümde eksikliğini gösteriyor. Sonatın son bölümü ise özellikle pedal kullanımları ve lirik melodinin icracı tarafından daha içselleştirilmesine ek olarak orkestra çalgılarını piyanoda duyabiliyoruz.

Beethoven'ın Op.27 No.2 *Moonlight* piyano sonatının ilk bölümünde Kim, tempoyu alışılmışından daha hızlı almasına rağmen çok homojen ve parlak bir icra ortaya koymuş. İki elin birbiriyle olan diyalogları da müzikal olarak çok güzel ayarlamış. Eserin ikinci bölümünde ise icracı daha kendi ile barışık ve dans eden bir karakterde bir yorum ortaya koymuş. Sonatın ustalık gerektiren son bölümü ise müzikal kontrastlarla piyanistin teknik ustalığının birleştiği bir icra olarak karşımıza çıkıyor. Kim'in pedalları daha az kullandığı kısımlarda ses daha kristal ve daha net bir halde duyulurken kuvvetli pasajlarla nüans aralığını net bir şekilde ortaya koyuyor.

Op.57 *Appassionata*'nın ilk bölümünde ise piyanistin icrasında orkestra sesini piyanoda aradığını söyleyebiliriz. Özellikle pedal yardımıyla sıkça dolgun ve orkestra yazısında gördüğümüz *tutti*'leri ön plana çıkarttığı akorlara ek olarak, sağ ve sol el arasındaki diyaloglarda orkestranın üflemeli çalgılarına yaklaşan bir tını duymamız mümkün. *Andante con moto* adlı ikinci bölümde ise icracının ilk bölümdeki hassasiyetinden uzaklaşarak daha gerçekçi ve dışa dönük bir karakterde bir müzik sunduğunu söyleyebiliriz. Yavaş bölümü takip eden son bölüm ise ilk bölümün ustalık gerektiren icrasıyla ikinci bölümün dışa dönük karakterinin bir araya geldiği bölüm olmuş. Piyanistin kendine has belirlediği tempo ise keskin ve parlak bir son bölüm ortaya çıkartmış.

GÜRAY BAŞOL

ÇAĞSAV Müzik'ten yeni CD: *SEMADA EMPATİ*

Besteci, icracı ve yapımcı iş birliğinin güzel bir örneği olan SEMADA EMPATİ adlı klasik müzik albümü internette ve büyük plakçı raflarında yerini alarak, müzikseverlerin, kompozisyon ve çalgı öğrencilerinin, konservatuvarların yararına sunuldu.

Albümün finansmanına, ÇAĞSAV Müzik'in bağlı bulunduğu Çağdaş Sanatlar Vakfı'na bu amaçla yapılan bağışların da katkısı oldu. ÇAĞSAV Başkanı Şefik Kahramankaptan, CD yapımlarına yapılan katkılarla ilgili şunları söyledi: *"Türk bestecilerinin klasik müzik albümlerinin yayımlanabilmesi için yaptığımız destek çağrısına küçük bağışlarıyla katkıda bulunan tüm müzikseverlere teşekkür ediyoruz. Sıradaki Türk besteci ve icracılarının albümlerini yayımlayabilmemiz için destek beklentimiz yoğunlukla devam etmektedir."*

Katkı çağrısı çerçevesinde yayımlanan ÇAĞSAV Müzik'in 14. albümünün SEMADA EMPATİ adı, Semih Korucu'nun Ruşen Güneş için yazdığı *Sema* ve *Empati* adlı parçaların adlarından türetildi. *Sema* adlı parçada Ruşen Güneş'e Aytuğ Ülgen yönetimindeki Mersin Üniversitesi Akademik Oda Orkestrası eşlik etti. Albümde Semin Korucu'nun iki piyano için bestelediği *Aynanın Foyası* adlı yapıtı da bulunuyor. Yapıtı piyanistler Lilian Tonella Tüzün ve Özge Güncan seslendirdi. Albümde ayrıca Ruşen Güneş'in icrasıyla, Bach-Kodály'nin *Kromatik Fantezi* adlı eseri ve M. Reger'in *Solo Viyola Süiti* de yer alıyor. Albümün kapağında ressam Hıdır Yağcı'nın, temayla öz-biçim ilişkisi sağlayan tablosu kullanıldı.

Gelenek ve çağdaşlık arasındaki devamlılığın albümü

TARAB

70'li yıllardan bugüne dünyanın pek çok yerinde yayınladığı albümler ve verdiği konserlerle klasik Divân ve tasavvuf musikisine evrensel bir boyut kazandıran neyzen Kudsi Erguner'in yanında, konserleri, albümleri ve yetiştirdikleri öğrencilerle enstrümanları tanbur ve kemençeyi birer dünya enstrümanı haline getirmiş olan Derya Türkan ve Murat Aydemir ile Sultan III. Selim'in tanbur hocası Isak Fresco'nun soyundan gelen bendir ve perküsyon ustası Zohar Fresco'nun bir arada bulunduğu Tarab adlı albüm, Kalan Müzik etiketiyle çıktı.

Ne Dinliyorlar

Aslı Yetişener - Kontrbas Sanatçısı

Bir dinleyici olarak müzikle tanışmam, -aslında herkeste olduğu gibi- anne karnına dayanır. Bilinçli bir hamilelik dönemi geçiren annem her huzursuzlandığımda klasik müzik dinlediğini ve bunun beni sakinleştirdiğini fark ettiğini anlatır. Dünyaya geldikten sonra da karnında dinlettiği müziklere kulak kabartırmışım. Lise yıllarında klasik müziği çok sevmekle birlikte Pearl Jam ve Soundgarden gibi *grunge* türünde müzik yapan grupları çok severek dinlediğimi hatırlıyorum. Fazıl Say'ın Atlantic Records'tan çıkan *Bach* albümü de defalarca dinlediğim albümlerden biriydi bu yıllarda.

Büyüyüp müziği meslek olarak seçtikten sonra ve bu konuda bilgim arttıkça beğenilerim de farklılaşmaya başladı. Kontrbas çalmaya başladığımda ise tamamen farklı ve ancak meraklısının haberdar olduğu bir repertuvara giriş yapmış oldum. Konservatuvara ilk girdiğimde, o zaman aynı bölümde öğrenci olan Fora Baltacıgil *"Bunları bilmelisin!"* diyerek enstrümanın en önemli yorumcularından bir kaset doldurmuştu o zaman bana. O kasette ilk dinlediğim eser olan Sarasate'nin *Zigeunerweisen*'inin Edgar Meyer tarafından kontrbasa uyarlamasının ilk notalarını duyduğum andaki hayranlığımı ilk anki gibi hatırlarım hâlen. Aynı kasetle Gary Karr, Bozo Paradzik, Ludwig Streicher gibi kontrbasın duayen yorumcularını da tanıma fırsatım oldu fakat Edgar Meyer'e olan hayranlığım gerek var olan repertuvarı yorumlaması gerekse kendi bestelediği konçertoları ve özgün müziğiyle, giderek arttı. Şüphesiz ki bunda, yüksek lisans eğitimi almak için gittiğim Amerika'da geçirdiğim dört yılın da etkisi var. Meyer'in Amerikan radyolarında Madonna kadar rağbet gördüğünü ve yaygın şekilde bilinip dinlendiğini söylemek hiç de iddialı olmaz!

Engin müzik repertuvarında çok fazla sevdiğim eser olmasına rağmen, bir eser vardır ki onu herhangi bir başkasıyla kıyaslayabilmem çok zor olur: Gustav Mahler'in *Diriliş Senfonisi* (Resurrection). Eser, gerek metniyle gerekse her dinlediğinizde biraz daha farkına varacağınız karmaşık müzikal dokusuyla hiçbir zaman bıkmayacağım ve her dinlediğimde bir şeyler öğreneceğim bir başyapıt olarak müzik zevkimin doruğunda yerini korur. Benim en beğendiğim yorumu Simon Rattle'ın City of Birmingham Senfoni Orkestrası'yla (CBSO) gerçekleştirdiği 1998 tarihli "Farewell" (veda) konseridir. Rattle, Berlin Filarmoni Orkestrası'nın daimî şefi olmak için ayrıldığı CBSO'yla verdiği bu konserle soprano Hillevi Martinpelto ve mezzo-soprano Anna Sophie von Otter'le birlikte ustalığının zirvesinde bir tarih yazmıştır bana göre.

Tolga Taviş - Orkestra Şefi/Besteci

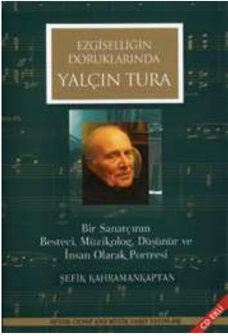

Biraz "inek süt içer mi?" sendromundan muzdaribim aslında. Vakit de bulamıyorum, çünkü şu sıralar "kaos forever". Bir de, vakit bulsam da kulaklarım yorgun oluyor. Bence son zamanların en spekülatif topluluğu MusicAeterna. Theodor Currentzis'in liderliğindeki bu müzikal oluşum, hem orkestra/şef klişelerini yıkması hem de müzikal fikirlerinin avangart olması açısından en heyecanla dinlediğim klasik müzik örneği. Özellikle 2017'de Sony'den çıkan Tchaikovsky 6. Senfoni kaydı şok edici.

Bunun dışında bir de yolculuk müziklerim var. Günlük minimum bir saat araç kullanıyorum ve Becca Stevens'ın albümleri çok hoşuma gidiyor, günün stresini atıyorum. (Artık müzik dinleyerek nasıl olursa o?)

Türkçe *indie*/alternatif müziğin, içinden geçtiğimiz sürecin de etkisiyle altın çağını yaşadığını söyleyebilirim. Nilipek ve Can Güngör gibi isimler, kaygısız ve naif müzikleriyle beğendiğim şarkı yazarlarından...

Kitap Rafı

Şefik Kahramankaptan'ın kaleminden Yalçın Tura

Cumhuriyet döneminin sadece bestecilikle yaşamını kazanmış ilk bestecisi olan Yalçın Tura'nın yaşamını tüm yönleriyle özetleyen ve Tura'nın bir besteci, müzikolog, düşünür, eğitimci ve insan olarak portresini çizen bu kitap, gazeteci ve yazar Şefik Kahramankaptan tarafından kaleme alındı. Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları tarafından çıkarılan kitap, Tura'nın eserlerinden bir seçkinin yer aldığı CD ile birlikte geliyor.

Şefik Kahramankaptan
Ezgiselliğinin Doruklarında Yalçın Tura
Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları - Aralık 2016

Konservatuvar öğrencilerinin dilinden Glinka ve Rus Beşleri

Rusya'nın Sesi isimli devlet radyosu için Rus klasik müziği programları yapmış, Rusya Gündem dergisine aynı konuda makaleler yazmış Melda Gönden'in çocuklar ve gençler için hazırladığı bu kitapta Rus klasik müziğinin kurucusu olarak bilinen Glinka'nın ve Rus Beşleri'nin yaşamları, konservatuvar öğrencileri Ela, Bartu, Maya, Ege, Ece ve Deste'nin dilinden okuyucuya aktarılıyor. Kitap, klasik müziğe merak duyan genç okurlara Türkiye'de çok bilinmeyen bir dünyanın kapıları açılıyor.

Melda Gönden
Rimski-Korsakov'un Yaban Arısı (Glinka ve Rus Beşleri)
Pan Yayıncılık - Nisan 2017

Levent Gökçedağ'dan saksafon eğitimi kitapları

Okan ve Haliç üniversitelerinde öğretim görevlisi olan müzik eğitimcisi Levent Gökçedağ'ın, saksafon öğretimiyle ilgili yabancı kaynaklı eğitim kitapları dışında Türkçe açıklamalı ve uygulamalı yeterli kaynak ve eğitim metodunun bulunmamasından yola çıkarak yazdığı Saksafon Eğitim Metodu I (Başlangıç Seviyesi ve Örnek Eserler) ve Saksafon Eğitim Metodu II (Teknik Etüt Çalışmaları) geçtiğimiz ay yayımlandı.

Birinci kitapta temel eğitim çalışmalarına, ikinci kitapta ise daha çok teknik etüt çalışmalarına yer veren Gökçedağ, kitapları birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de çok sevilen caz, *blues* ve popüler müziğin neredeyse her alanında yer alan saksafonun daha da yaygınlık kazanması ve bilimsel yöntemlerle geliştirilmesi amacıyla yazdığını ifade ediyor. Her iki kitabı da saksafona gönül veren ve eğitim almak isteyen herkes kütüphanesinde bulundurmalı.

N. Levent Gökçedağ
Saksafon Eğitim Metodu I-II
Ozan Yayıncılık - Şubat 2018

Cumhuriyet'in klasik müzik serüvenine alanın önemli isimlerinden eleştirel bir bakış

Bu kitaptaki yazarların tümünün bir derdi var! Türkiye'de klasik müzik ve müzik alanında bir şeylerin yanlış yapılandığını, işlerin doğru yürümediğini, hâlâ yapılması gereken onlarca şey olduğunu söylüyorlar. Her şeyin yolunda gittiğini düşünen akademisyen ve müziksever amatörlerle aralarındaki farkın altını çiziyorlar: *"Serap görmüyoruz ama sahnelenen illüzyonun da tanıklarıyız."* Fırat Kutluk, Cihat Aşkın, Okan Murat Öztürk, Seyit Yöre, Onur Nurcan, Cenk Güray, Özlem Doğuş Varlı, Ebru Güner Canbey, Timuçin Çevikoğlu, Yasemin Ata ve Emrah Zıraman'ın yazarları arasında bulunduğu kitapta Cumhuriyet'in klasik müzik serüvenine eleştirel bir bakış açısı sunuluyor.

Fırat Kutluk (Derleyen)
İllüzyon (Cumhuriyet'in Klasik Müzik Serüveni)
h2o Kitap - Ekim 2016

Müzikte cinselliğe dair "kışkırtıcı" bir inceleme

Fırat Kutluk'un müzikte cinsellik ve toplumsal cinsiyet üzerine kaleme aldığı kitapta müzikte cinsiyet ve cinsel kimlik, feminist müzik eleştirisi, bestecinin cinsel tercihi, eşcinsel müzikoloji, müzikte kadın, cinselliğin ötekileştirilmesi gibi "kışkırtıcı" konulara yer veriliyor.

Fırat Kutluk
Müzikte Cinsellik ve Toplumsal Cinsiyet
h2o Kitap - Kasım 2016

Odyofiller için konfor **Sennheiser HD 660S**

HD serisinin köklerine bağlı kalan ve açık kulaklık akustiğine sahip olan Sennheiser HD 660 S, dinamik sürücü kapasitesine sahip kulaklık isteyen odyofiller için üretilmiş...

Yeni sürücü prensibiyle efsanevi HD 650 modelinin geliştirilmiş hali olarak ön plana çıkan model, düşük empedansı sayesinde, yüksek çözünürlüklü mobil müzik çalarlarla kullanıldığında da referans sınıfında ses kalitesine sahip!

Harika bir dinleme deneyimi ve konforlu bir kullanım sunan HD 660 S, canlı bas karakteri, mükemmele yakın orta frekans tepkisi, yumuşak ve doğal tiz frekanslarıyla müziğin tüm nüans ve duygu yoğunluğunu hissettiren etkileyici bir kulaklık.

Her zaman sıradışı netlikte kulaklıklar üreten Sennheiser'ın bu modeli için özel olarak yeni geliştirdiği sürücüsü, diyafram dış çeperine uygulanan paslanmaz çelik dokumasıyla diyafram hareketinin daha kontrollü olmasını sağlamış.

Aşırı hafif alüminyum bobini en yüksek frekans tepkisini sağlarken, dikkat ve özenle seçilen sürücüleri elle eşlenerek (±1 dB gibi) küçük bir tolerans aralığı elde edilmiş.

Açık akustik prensibe sahip hafif yapısı ile HD 660 S müzik dinleme zevkini saf ve konforlu hale getirmek için tasarlanmış. Kulak anotomisini temel alarak üretilen eliptik kulak kapsülleri, rahat kulak taç yastığı ve değiştirilebilir kulak yastıkları saatler boyu müzik dinlemeye teşvik eden cinsten.

Hünerli işçiliği ve zamansız tasarımıyla High-End bir kulaklık!.. ***www.sennheiser.com.tr***

Yeni jenerasyon kulaklık amplifikatörü **Sennheiser HDV 820**

Sennheiser'ın High-End kulaklıklarının üstün akustik performansını bir adım öteye götürmek üzere tasarladığı kulaklık amplifikatörü HDV 820 müzik dinleme şeklini ve müzik dinleme alışkanlığını kesinlikle değiştirecek.

Teknoloji ilerledikçe duygular da gelişiyor... Yeni HDV 820'nin kalbi önceki jenerasyonlardan çok daha üstün!.. 32 bit ve 384 kHz çözünürlükle ESS SABRE32 DAC (dijitalden analoğa dönüştürücü) çipi, DSD256 dosyalarını 12.3 MHz'ye kadar oynatabilme kabiliyeti ve minimal tasarımıyla göz alıyor.

XLR3, XLR4, 6,3mm ve 4,4mm Pentaconn soket ihtiva eden geniş ses çıkışı yelpazesiyle HDV 820'ye kulaklığınızı optimal bir biçimde bağlamak çok kolay. İster optik, ister koaksiyonel ya da USB ile tüm dijital kaynaklarla mükemmel biçimde çalışan cihaz, balanslı (XLR) ve balanssız (RCA) soketlerle analog olarak da istenilen cihaza bağlanabiliyor.
www.sennheiser.com.tr

Mükemmel bir sentez **Marantz ND8006**

Marantz'ın günümüz dijital kaynaklarını en iyi şekilde bir araya getirerek ürettiği ND8006'da, Marantz SA8005 Super Audio CD çalar ve Marantz NA8005 network çalıcısını bir araya getirdi!

Böylece uygun fiyatlı bir SACD çalar, bluetooth, kablosuz network, DSD özellikli DAC, TV bağlantıları için optik girişler ve bir çok özellikli ürün ortaya çıkmış oldu.

HEOS özellikli cihazlarla entegre çalışabilen Marantz ND8006, Heos app ile kumanda edilebiliyor.

Yerden tasarruf etmek isteyenler için nefis bir sentez!
www.extreme-audio.com

Güçlendirici ve performans artırıcı
Furutech NFC Booster

Piyasaya çıktığı günden beri pek çok ödüle layık görülen NFC Booster, çok fonksiyonlu NCF güçlendirici, performans artırıcı konektör ve kablo tutucu özelliklerine sahip.

Furutech NFC Booster ses kablolarını zeminden kaldırıp elektromanyetik parazitlenmeyi azaltarak zemin ile temas noktalarını en aza indirirken, bağlantı noktalarında konektörler ve kablolar için NCF sönümleme desteği de veriyor. Konektörler ve soketler arasında optimum hizalama sağlayarak çok daha saf ve net bir sinyalle statik güçlendirme performansını ortadan kaldırıyor.

Furutech tarafından geliştirilen NCF (Nano Crystal Formulü) iki aktif özelliği olan özel bir kristalin malzemeye sahip. Birincisi, statiği ortadan kaldıran negatif iyonlar üretiyor, ikincisi ise termal enerjiyi uzak kızılötesine dönüştürüyor.

Furutech bu dikkat çekici malzemeyi, ilave piezoelektrik sönümleme özellikli nano boyutlu seramik parçacıkları ve karbon tozuyla birleştiriyor.

Çok malzemeli hibrid bir yapıya sahip olan cihaz Furutech'in orijinal tasarımı.

Destek ünitesi: Statik yükü gidermek için sesli ABS reçine ve NCF naylon reçine.

Üst kelepçe birimi: Paslanmaz çelik blok ve ses sınıfı NCF naylon reçinesi.

Ana ünite: Kaymaz kasa, ses karşıtı ABS reçine gövdesi, denge ağırlıklı şok emici plaka.

Sistemindeki kablo performansının idrakinde olan müzikseverlerin dikkatine! ***www.extreme-audio.com***

Hem süper iletken hem de çok sıkı
Transparent Cable Opus Güç Kabloları

Karşınızda Trasparent Cable'dan özel sarım 10 AWG iletkenlerden oluşan Opus güç kabloları!

Özenle seçilmiş iletkenler, sessiz ve elektriksel anlamda nötr filtrelerle düzgün aralıklarla birbirinden ayrıştırılmış.

Kablo uzunluğu ve sonlandırma şeklinden kaynaklanabilecek farklılıkları gideren, kablonun her zaman en ideal elektriksel karakteristiğe sahip olması için yerleştirilen hassas ayarlı bu network, Transparent Audio'nun ürettiği güç kablolarında bir ilk...

Tonlamada en ufak bir değişiklik yaratmayan bu kablolar, sisteme bağlandıktan 15 gün sonra daha gövdeli ve daha akıcı bir ses veriyor, bir ay sonra ise sistemi gerçekten oldukça üst seviyelere taşıyor.

Opus güç kablolarının öne çıkan başlıca özellikleri: Akıcılık, gövde, üç boyutluluk, sahnedeki mekansal boyutu doğru aktarabilmek.

www.lotusconcept.com

Elac'ın 90. yılına özel
Elac Miracord 90

Elac'ın 90. yılı için özel olarak tasarlanan bu nefis pikap, analog mühendisliğin geldiği son nokta... Zarif yapım kalitesiyle, birinci sınıf malzemelerin birleştirildiği özenle üretilmiş bir sanat eseri!.. ***www.extreme-audio.com***

Kesinlikle dinlemek gerek
Magico M3

Bir ses sisteminde değişime en fazla direnen elemanlar her zaman hoparlörler olmuştur. Bu nedenle birine kalkıp türünün ilk örneği gibi bir 'yenilik' ödülü vermek aslında şaşırtıcı gelebilir. Magico M3 ise bu konuda gerçek bir istisna!..

Materyal bilimi ve teknolojisinde sınırları zorlayan Magico, bu kapalı kutu hoparlördeki indirgenmiş distorsiyon seviyesinin belirlediği yeni standardıyla, bizlere açıkça gösteriyor ki, halen daha, hoparlörlerimizden daha fazla ve daha iyi performans çıkartabilmek mümkün.

Yaratıcı materyaller bilimine katkı yapan kısım, bas ve orta ses ünitelerinde yeni bir molekül, grafen kullanılmasında yatıyor. Kalın bir tür karbon formu olan bu ürün, belli bir ağırlıkta hemen tüm diğer materyallere karşı çok daha dayanıklı. Firma, tiz ünitesinde de berilyum ve elmas karışımı bir malzeme kullanmış.

Her ne şekilde olursa olsun, komple alüminyum ve fiberden oluşan yan kanatlarla, Magico'nun Q-Pod'larından yola çıkılarak tasarlanmış etkili bir düşük frekans filtresi görevi gören tripod taşıyıcıyla ses tarihindeki en dingin kabinlerden biri üretilmiş.

Kutu hoparlörler içerisinde bugüne dek en düşük distorsiyon seviyesine sahip olan yeni Magico M3, adeta tüm diğer üreticilere daha iyi hoparlörler tasarlamak için açıkça meydan okuyor!..

www.lotusconcept.com

focal
marantz
Evinize prestij, ruhunuza müzik katıyoruz
extremeaudio
www.extreme-audio.com

Alexander Tekniği

Gündelik hayatınızda vücudunuzun ve hareketlerinizin farkında olmanıza yardımcı olan ve gereksiz kas gerginliklerinden nasıl kurtulabileceğinizi gösteren Alexander Tekniği'ni duymuş muydunuz?

İnsan vücudunun fiziksel ve zihinsel işleyişinin geliştirilmesi için kullanılan yöntemlerden biri de Alexander Tekniği'dir. Teknik, yeni bir şey öğretmektense yanlış öğrenilenlerin unutulması felsefesine dayanır. Uzun yıllar stresli yaşamla vücutta yer eden istenmeyen kas gerilimini bırakmanın bir yöntemidir. Bu fazla gerginlik, genellikle çocukluk döneminde başlar ve kontrol edilmediği takdirde, artrit, boyun ve sırt ağrısı, migren, hipertansiyon, siyatik, uykusuzluk ve hatta depresyon gibi rahatsızlıklara neden olabilir.

Tekniğin kurucusu Frederick Alexander, Shakespeare oyunları oynayan bir tiyatrocuyken sesini aniden kaybeder. Bunu düzeltmek için kendi kendine yöntemler aramaya başlar. Normal sesle konuşurken değil, yüksek sesle konuşurken sesinin gitmesi ona, o sırada yanlış bir şey yapıp yapmadığı üzerine düşündürür. Bir odasının her yerine aynalar koyar ve vücudunu nasıl kullandığını izlemeye başlar. Yüksek sesle konuşurken boynunu fazlaca yukarı kaldırdığını fark eder; bunun üzerinde çalışır. Boynunu kasmamayı başardığında sesi yavaş yavaş geri gelir. Bu olaydan etkilenip vücudun tamamı üzerinde çalışmaya başlar ve bu tekniği geliştirir. Sanatçılara yönelik bir okul kurar. Günümüze kadar gelmiş olan bu ekol ve hâlâ insanların hayat kalitesini yükseltmektedir. Dünyanın her yerinde Alexander Tekniği hocaları eğitim vermektedir. Dersler esas olarak özel ders şeklinde yapılır. Müzik okullarında dersler ve atölye çalışmaları da (müzisyenler için atölye çalışmaları) yaygındır. Özel derslerin süresi yarım saatle bir saat arasında değişir ve bir seri hâlinde yapılır. Ders sayısı öğrencinin durumuna göre değişiklik gösterir.

Yıllar içinde vücudu yanlış kullanma nedeniyle çeşitli rahatsızlıklar ve ağrılar başlar. Alexander Tekniği pek çok rahatsızlıktan sorumlu olan gerilimi ortadan kaldırmamızı sağlayan, altta yatan nedenleri gösterir.

Derslerde, öğretmenler basit hareketlerle öğrencilere yardımcı olur ve gerilim modellerini saptamalarını ve durdurmalarını sağlamak için ellerini kullanırlar. Gerginlik, zihinsel süreçlerin yanı sıra fiziksel süreçlerden de kaynaklanır, bu nedenle ders sırasında tüm bunlar incelenir. Bu teknik, öğrencilerin kolaylıkla, akıcı bir şekilde hareket etmelerine yardımcı olur.

Yerde oturmuş, oyun oynayan küçük bir çocuğu gözünüzün önüne getirin. Mükemmel bir pozisyonda, çabasız bir şekilde saatlerce oturur. Yıllar içinde pek çok nedenle bu kusursuz pozisyonu ve beden kullanımını bozarız ve günlük hayatta başımızı geri çeker veya ileri iter; omuzlarımızı yukarı kaldırır, sırtımızı kamburlaştırır, bacaklarımızı gerginleştirir ya da vücutlarımızda başka biçimlerde aşırı gerginlik üretiriz. Alexander, bunu vücudun yanlış kullanılması olarak adlandırır.

Alexander Tekniği, günlük hayat içinde vücudumuzun ve hareketlerimizin farkında olmamıza yardımcı olur. Gereksiz kas gerginliklerinden nasıl kurtulabileceğimizi öğreniriz. Daha az gerilim yaratan hareketlerin yeni yollarını öğreniriz ve bu yolla vücudun daha verimli çalışmasını keşfetmek mümkün hâle gelir. Seanslardan sonra kişiler hafiflik ve rahatlık hissi yaşar. Fiziksel durum, duygusal ve zihinsel durumu etkilediği için kişiler zamanla daha sakin ve mutlu hissetmeye başlar.

Bu teknik aynı zamanda denge ve koordinasyon üzerinde de etkilidir. Doğuştan getirdiğimiz hareketlerimizi koordine eden refleksleri bozarak yeni ve doğru olmayan alışkanlıklar geliştiririz. Ortalama olarak vücudumuzda dört kat fazla gerginlik yaşatırız ve aslında hayatımızı zorlaştırırız. Yıllar içinde vücudu yanlış kullanma nedeniyle çeşitli rahatsızlıklar ve ağrılar başlar. Alexander Tekniği pek çok rahatsızlıktan sorumlu olan gerilimi ortadan kaldırmamızı sağlayan, altta yatan nedenleri gösterir. Sadece müzisyenlerin değil, herkesin işine yarayacak bir tekniktir. Bu tekniğin ülkemizde de yaygınlaşması dileğiyle, herkese sağlıklı günler dilerim.

www.erinckaracehennem.com

Başlangıç metotlarının seçiminde temel kriterler - 2

Geçen sayımızda, bir piyano öğretmeninin genellikle ihtiyaç duyduğu başlangıç piyano metodu seçiminin önemini irdelemiş ve *"Bir metot kitabının temel işlevi, öğrenilen temel teknik ve müzikal konuları mantıklı bir sıralamayla doğru şekilde verirken, bunlara uygun müzik eserlerini de eşzamanlı olarak sunabilmesidir. Doğru metodun seçimi, öğretmen ve öğrenci için verimlilik anlamına gelir."* diye belirtmiştik. Yazımızda, metot seçiminin genel özelliklerinden bahsetmiş ve daha özelde yer alması gereken detayları, bu sayımıza bırakmıştık.

Piyano öğretiminin sahip olduğu evrensel öğeler değişmez olsa da, bunların öğrenciye sunuluş biçimleri, eğitim verimliliğini arttırabilmek açısından, kültürel öğelere de bağlıdır. Her kültürde öğrencinin doğuştan itibaren duyarak aşina olduğu armonik, ritmik ve melodik yapılar vardır. Bu yapılar, bebeklik döneminde söylenen ninnilerle başlar ve gelişim sürecinde devam eder. Aile ve okul ortamları da bu konuda belirleyici role sahiptir. Doğal olarak, düzenli dinlenen müzikal yapıları piyano öğretiminde de kullanabilmek, öğretmenler için önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Ülkemizde son dönemlerde piyano metotları pazarında ciddi bir hareketlilik gözlenmektedir. Bu, çok sevindirici bir gelişmedir. Şahsım da dahil bazı yayıncılar, uluslararası üne sahip önemli pedagogların (Emonts, Agay, Bastien gibi) metotlarını dilimize çevirip yayınlamaktadırlar. Burada temel amaç, her durumda nasıl olsa geniş kullanım gören bu kitapların, en azından kendi dilimizde sunulması ve bu sayede içeriklerinin, öğretmen ve öğrenciler tarafından daha rahat anlaşılmasıdır. Bununla beraber, içeriklerde yer alması beklenen ve kendi kültürümüze daha yatkın öğelerin bu metotlarda kullanımı, bu yayınlarda ülkemiz piyano eğitimini destekleyen bir avantaj olarak kullanılamamaktadır.

Türkçe yazılan metotlarda, ideal durumda yararlanılması öngörülen kültürel öğelerimizin, evrensel materyalle birlikte kullanılabilmesi ve kendi kültürümüzün pedagojik materyale aktarılması da göründüğü kadar kolay değildir. Bu, sadece makamsal birkaç alıştırma bestelemekle içinden çıkılacak bir konu olarak da görülmemelidir. Bu konuda Türk dilinin heceleme özelliklerinden, çocukların günlük hayatta aşina oldukları oyun ve tekerlemelere kadar çok geniş bir bilgi ve tecrübe düzeyine sahip olmak ve bunları doğru bir metodolojiyle birleştirebilecek bilgi ve tecrübe gerekmektedir. Son dönemde önümüze gelen birkaç yerli metotta, bu konuda değerli çalışmalar yapıldığını sevinerek gözlemliyoruz. Bu eğilimin çoğalarak ilerleyeceğini düşünüyor ve umuyorum.

Piyano eğitimi, çok boyutlu karmaşık yapısı nedeniyle, aktarılmak istenen teknik ya da müzikal konunun öğretildiği alıştırmaların yanı sıra, bunların pekiştirileceği ve hatta tamamen bunlardan bağımsız olarak, öğrencinin sanatsal kapasitesinin geliştirilmesini amaçlayan onlarca eserle desteklenir. Bu geniş dağarcık, öğretmenler tarafından doğru şekilde kullanılmalı; materyal seçiminde düzey, zamanlama ve kalite, önemli kriterler olmalıdır.

Piyano eğitimcilerinin çoğunlukla düştüğü hata, usta çırak yöntemiyle bir üst kuşaktan edinilen eğitim materyalinin, doğrudan doğruya uygulanması ve yeni materyallerin keşfinde sakınımlı davranılmasıdır. Bu, sadece eğitime yönelik metot ve alıştırma kitaplarıyla sınırlı değildir. Aynı durum, evrensel piyano eğitim repertuvarının derinlemesine araştırılmamasında da gözlenmektedir. Öğretmenler, çok kısıtlı bir repertuvar arasında gidip gelmekte ve evrensel müziğin, farklı tarz ve türleri de kapsayan geniş repertuvarını araştırmaktan ve öğrenmekten kaçınmaktadırlar.

> Piyano eğitimcilerinin çoğunlukla düştüğü hata, usta çırak yöntemiyle bir üst kuşaktan edinilen eğitim materyalinin, doğrudan doğruya uygulanması ve yeni materyallerin keşfinde sakınımlı davranılmasıdır.

Metot kitaplarının kendi başlarına tüm sorunları çözemeyecekleri hep akılda kalmalıdır. En ideal metot bile, mutlaka içinde eksiklikler barındırmaktadır. Ayrıca, içlerindeki müzikal materyal sınırlıdır ve her durumda öğrencilerin, zengin bir repertuvarla tanışmaları ve müzikal altyapılarını geliştirmeleri gerekmektedir.

Bu nedenle öğretmenlerin, kullanacakları eğitim materyaline hâkim olmaları ve bunu belirli bir sistemle kategorize etmeleri çok önemlidir. İyi bir öğretmen, kariyerinin başında, elinde olan metot ve repertuvar kaynaklarını iyice değerlendirmeli, bunları sınıflandırmalı ve kullanacağı düzey ve yaş grubuna göre önceden hazırlık yapmalıdır. Zaman içinde edindiği yeni metot ve kaynakları da, baştan hazırladığı bu kataloglamanın içinde güncellemelidir. Bu şekilde, öğretmen ve öğrenci için uzun vadede verim artışı gerçekleşecek; öğrenci, çalıştığı alıştırma ve eserleri düzeyine uygun biçimde ele alabilirken, öğretmen de her seferinde bu kaynaklara gömülüp araştırma yaparak zaman ve enerji kaybetmekten kurtulacaktır.[1]

www.gultekpiyanostudyosu.com

Dipnot

1- Piyano eğitiminde materyal seçimi hakkında detaylı bilgi için "Piyano Pedagojisi Eğitim Programı" mesleki gelişim setimden faydalanılabilir. *www.piyanopedagojisi.com*

ANDANTE
Türkiye'nin Müzik Kültürü Dergisi

ANDANTE ABONE FORMU

ABONELİK BİLGİLERİ

Türkiye'nin Klasik Müzik Dergisi Andante'ye .... sayıdan itibaren .... yıllık abone olmak istiyorum.

Adı Soyadı: ....

Kurum Adı: ....

Adresi: (Lütfen 09:00 - 18:00 saatleri arasında bulunduğunuz adresinizi belirtiniz.)

....

....

Vergi Dairesi, Vergi No, T.C. Kimlik No:

.... / .... / ....

Fatura Adresi:

....

....

Şehir: .... **Posta Kodu:** ....

Ülke: .... **Telefon:** ....

İş Telefonu: .... **Faks:** ....

Cep Telefonu: .... **E-Posta:** ....

Doğum Tarihi: ..../ ..../ .... **Öğrenim Durumu:** ....

Meslek: ....

Talep ettiğiniz eski sayıları lütfen yazınız:
1 - 31. sayılar: 5 TL, 32 - 61. sayılar: 6 TL, 62 - 95. sayılar: 7 TL,
96 - 107. sayılar: 8 TL, 108 - 116. sayılar: 10 TL, 137. Güncel sayı: 12 TL

ÖDEME ŞEKLİ

Kredi Kartı

Sipariş bedeli olarak ....TL'nin aşşağıda belirttiğim kredi kartı hesabımdan çekilmesini istiyorum.

Mastercard ☐ **Visa** ☐

Kart Sahibinin Adı Soyadı: ....

Kart No: ....

Son Kullanma Tarihi: .... / .... **Güvenlik Kodu (CCV):** ....

Lütfen kartınızın arka yüzünde yer alan üç haneli güvenlik kodunu yazınız.

İmza: .... **Tarih:** .... / .... / ....

Banka Havalesi

Abonelik bedelini Bali Müşavirlik Tic. Ltd. Şti.'nin aşağıdaki banka hesaplarından birine yatırınız.

İş Bankası, Acıbadem Şubesi, Hesap No: 335945

Şube Kodu: 1085, IBAN No: TR870006400000110850335945

Garanti Bankası, Kadıköy Şubesi, Hesap No: 6299299

Şube kodu: 88, IBAN No: TR090006200008800006299299

Ödemenizi yaptıktan sonra bilgilerinizi içeren bu formu banka dekontu ile birlikte **0216 326 39 20** no'lu faksa, **abone@andante.com.tr** ya da **Bali Müşavirlik Tic. Ltd. Şti. Akçaağaç Sokak Görhan Apt. No: 1/1 Acıbadem - 34660 Üsküdar / İstanbul** adresine gönderiniz.
Telefon: 0216 325 27 13 E-posta: abone@andante.com.tr

dCS ROSSINI DAC
dCS ROSSINI PLAYER
INSPIRATION
38.0

MART AYINDA BİFO

20. YÜZYILIN KIYISINDA

8 Mart 2018 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

SASCHA GOETZEL şef
ÇAĞ ERÇAĞ viyolonsel
EFDAL ALTUN viyola

STRAUSS, R. *Don Kişot*, Op. 35
MAHLER 10. Senfoni
I. Adagio
DEBUSSY La mer

BİFO & NEMANJA RADULOVIĆ

22 Mart 2018 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

SASCHA GOETZEL şef
NEMANJA RADULOVIĆ keman

MUSSORSKİ Çıplak Dağda Bir Gece
(Düz.: Rimski-Korsakov)
HAÇATURYAN Keman Konçertosu, Re minör
ÇAYKOVSKİ 4. Senfoni, Fa minör, Op. 36

Tam Fiyat 147 / 97 / 70 / 50 / 40 / 30 TL
BİFOKART Gold sahipleri %20,
BİFOKART Klasik sahipleri %10
indirimden yararlanabilir.